

OCEŇOVÁNÍ NEHMOTNÝCH AKTIV PODNIKU A JEJICH ZACHYCENÍ V ÚČETNICTVÍ

Diplomová práce

Studijní program: N6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: 6208T085 – Podniková ekonomika

Autor práce: **Bc. Jana Selinková**

Vedoucí práce: Ing. Olga Malíková, Ph.D.

VALUATION OF THE INTANGIBLE ASSETS IN THE COMPANY AND THEIR RECORDING IN ACCOUNTING SYSTEM

Diploma thesis

Study programme: N6208 – Economics and Management

Study branch: 6208T085 – Business Administration

Author: **Bc. Jana Selinková**

Supervisor: Ing. Olga Malíková, Ph.D.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jana Selinková**
Osobní číslo: **E12000146**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**
Název tématu: **Oceňování nehmotných aktiv podniku a jejich zachycení v účetnictví**
Zadávací katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Teoretická východiska - účetnictví jako informační systém, jeho funkce, uživatelé účetních dat; charakteristika, klasifikace a význam nehmotného majetku v podniku, způsoby pořízení a oceňování nehmotných aktiv
2. Komparativní deskripce účetní regulace zachycování a oceňování nehmotných aktiv dle české účetní legislativy a standardů IFRS
3. Analytická deskripce vykazování nehmotných aktiv u vybraných kótovaných podnikatelských subjektů
4. Kvantifikace poměru hmotných a nehmotných složek majetku pomocí globálního indikátoru price-to-book value (P/BV) u vybraných kótovaných podnikatelských subjektů
5. Závěrečné zhodnocení získaných výsledků, posouzení vypovídací schopnosti účetních výkazů o nehmotných aktivech vybraných společností

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **65 normostran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

COHEN, J. A. Intangible assets: Valuation and economic benefit. 2nd ed. Hoboken: John Wiley & Sons, 2011. ISBN 978-111-81609-30.

ČADA, K. Oceňování nehmotného majetku. 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1187-0.

DVOŘÁKOVÁ, D. Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS. 4. vyd. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0149-7.

PETŘÍK, T. Ekonomické a finanční řízení firmy: Manažerské účetnictví v praxi. 2. vyd. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3024-0.

SVAČINA, P. Oceňování nehmotných aktiv. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-62-0.

Elektronická databáze článků ProQuest (knihovna.tul.cz).

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Olga Malíková, Ph.D.

Katedra financí a účetnictví

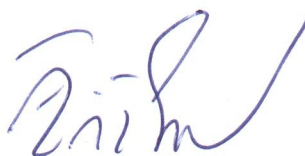
Konzultant diplomové práce:

Ing. Tomáš Prchlík

Euro Softworks Corp., database specialist

Datum zadání diplomové práce: **31. října 2014**

Termín odevzdání diplomové práce: **7. května 2015**

doc. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan

L.S.

doc. Dr. Ing. Olga Hašprová
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2014

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucí mé diplomové práce paní Ing. Olze Malíkové, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost, čas a cenné rady, které mi věnovala během konzultací. Dále bych chtěla poděkovat panu Ing. Tomáši Prchlíkovi za jeho doporučení a připomínky, které mi pomáhaly při psaní této práce. Na závěr děkuji svým rodičům, příbuzným a přátelům, kteří mi po celou dobu mého studia byli velkou oporou.

Anotace

Diplomová práce je zaměřena na problematiku oceňování a vykazování nehmotných aktiv v podnikatelských subjektech. Tato práce se soustředí především na vymezení nehmotného majetku podle různých zákonů a účetních předpisů, porovnává zachycování a oceňování nehmotných aktiv dle české účetní legislativy a Mezinárodních standardů účetního výkaznictví a definuje jednotlivé předměty nehmotného majetku. Dále jsou zde představeny nejčastější metody oceňování nehmotného majetku a globální ukazatele hodnoty nehmotných aktiv, z nichž nejpodstatnější je price-to-book value. V praktické části této práce je zkoumáno vykazování nehmotných aktiv u vybraných kótovaných společností na Burze cenných papírů Praha a je zjišťován objem, vývoj a skladba jejich vykazovaného nehmotného majetku. Dále je zde kvantifikován nehmotný majetek podle ukazatele price-to-book value a vykalkulován podíl dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku na celkových dlouhodobých aktivech vybraných společností. Hlavním přínosem práce je především zmapování vývoje ukazatele price-to-book value u vybraných společností obchodovaných na Burze cenných papírů Praha a stanovení ukazatele podílu vykázaných nehmotných aktiv na market-to-book-difference, prostřednictvím kterého lze naznačit vývoj vykazovaných nehmotných aktiv.

Klíčová slova

aktiva a pasiva podniku, funkce účetnictví, IFRS, metody oceňování nehmotného majetku, Mezinárodní standardy účetního výkaznictví, nehmotná aktiva, nehmotný majetek, price-to-book value, pořízení nehmotného majetku, předměty nehmotného majetku, rozvaha, účtování nehmotného majetku, uživatelé účetních dat, vykazování nehmotných aktiv

Annotation

The diploma thesis is focused on the issue of valuation and reporting of intangible assets in business entities. This thesis is primarily concentrated on the definition of intangible assets according to various laws and accounting regulations, it compares recording and valuation of intangible assets according to Czech accounting legislation and International Financial Reporting Standards and it defines individual objects of intangible assets. Next there are presented the most common methods of valuation of intangible assets and also global indicators of the value of intangibles, of which price-to-book value is the most important. In the practical part of this thesis there is studied reporting of intangibles for selected companies listed on the Prague Stock Exchange and there is found out volume, development and structure of their reported intangible assets. Further there are quantified intangible assets according to indicator price-to-book value and there is also calculated a proportion of tangible and intangible fixed assets in total fixed assets of the companies. The main contribution of this thesis is primarily the mapping of development of price-to-book value of selected companies traded on the Prague Stock Exchange and the determination of indicator, which is calculated as a proportion of reported intangible assets and market-to-book-difference, using which is possible to indicate the development of the reported intangible assets.

Key Words

accounting for intangible assets, accounting functions, acquisition of intangible assets, assets and liabilities of the company, balance sheet, IFRS, intangible assets, International Financial Reporting Standards, methods of valuation of intangible assets, objects of intangible assets, price-to-book value, reporting of intangible assets, users of accounting data

Obsah

Seznam ilustrací.....	11
Seznam tabulek.....	12
Seznam zkratk.....	14
Úvod.....	15
1 Podstata a význam účetnictví.....	17
1.1 Cíl a funkce účetnictví.....	17
1.2 Uživatelé účetních dat.....	19
1.3 Rozvaha a vymezení aktiv a pasiv podniku.....	20
1.4 Obsahové vymezení nehmotného majetku v rozvaze.....	24
1.5 Účtování nehmotného majetku.....	25
2 Charakteristika nehmotného majetku.....	29
2.1 Nehmotný majetek podle daňových a účetních předpisů.....	30
2.2 Nehmotný majetek podle zákona o oceňování.....	31
2.3 Nehmotný majetek podle předpisů o průmyslových právech.....	31
2.4 Nehmotný majetek podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví.....	32
2.5 Komparativní zachycování a oceňování nehmotných aktiv dle české účetní legislativy a standardů IFRS.....	34
2.6 Předměty nehmotného majetku.....	35
3 Oceňování nehmotného majetku.....	43
3.1 Přístupy k oceňování nehmotného majetku.....	44
3.2 Metody oceňování nehmotného majetku.....	45
3.2.1 Oceňování nehmotného majetku podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku.....	45
3.2.2 Oceňování nehmotného majetku podle licenční analogie.....	47
3.2.3 Metoda čisté současné hodnoty.....	50
3.2.4 Orientační oceňování nehmotného majetku.....	51
3.2.5 Bodové ocenění ochranných známek.....	52
3.2.6 Opční ocenění.....	53
3.2.7 Oceňování podle IFRS.....	53
3.3 Globální ukazatele hodnoty nehmotných aktiv.....	55

3.3.1	Price-to-book value.....	57
3.3.2	Market-to-book-difference	59
3.3.3	Return on Equity.....	60
3.3.4	Price-to-tangible book value.....	61
4	Vykazování nehmotných aktiv u vybraných kótovaných podnikatelských subjektů na Burze cenných papírů Praha.....	62
4.1	Roztřídění podnikatelských subjektů podle CZ-NACE.....	62
4.2	Vykazování nehmotných aktiv v jednotlivých společnostech.....	71
4.2.1	Nehmotná aktiva v sekci C.....	71
4.2.2	Nehmotná aktiva v sekci D.....	73
4.2.3	Nehmotná aktiva v sekci E.....	75
4.2.4	Nehmotná aktiva v sekci J.....	76
4.3	Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv na dlouhodobém majetku společnosti.....	78
4.4	Zhodnocení vykazování a vývoje objemu nehmotných aktiv	84
5	Kvantifikace poměru hmotných a nehmotných složek majetku podle vybraných ukazatelů	86
5.1	Vzorce pro výpočet P/BV, M/BD, návratnosti vlastního kapitálu, ukazatele celkové zadluženosti a P/TBV.....	86
5.2	Výpočet P/BV za období 2009 až 2013.....	88
5.3	Výpočet ROE a jeho porovnání s P/BV za rok 2013.....	99
5.4	Výpočet P/TBV za rok 2013 a jeho srovnání s P/BV.....	100
5.5	Vývoj P/BV v delším časovém horizontu.....	102
5.6	Výpočet Market-to-Book-Difference	110
	Závěr.....	117
	Seznam použité literatury	121
	Seznam příloh	127

Seznam ilustrací

Obr. 1: Průměrná hodnota P/BV společností v indexu S&P 500.....	56
Obr. 2: Podíl účetně vykázaných a nevykázaných nehmotných aktiv	57
Obr. 3: Podíl hmotných a nehmotných aktiv na celkových dlouhodobých aktivech	83
Obr. 4: Vývoj hodnoty P/BV u Philip Morris ČR a. s.....	103
Obr. 5: Vývoj hodnoty P/BV u UNIPETROL, a. s.	104
Obr. 6: Vývoj hodnoty P/BV u ČEZ, a. s.	106
Obr. 7: Vývoj hodnoty P/BV u ENERGOAQUA, a. s.	107
Obr. 8: Vývoj hodnoty P/BV u Pražské služby, a. s.....	108
Obr. 9: Vývoj hodnoty P/BV u O2 Czech Republic, a. s.....	110

Seznam tabulek

Tab. 1: Příklady nehmotných aktiv podle IFRS	33
Tab. 2: Skladba nehmotného majetku firmy Pivovary Lobkowicz Group, a. s.	72
Tab. 3: Skladba nehmotného majetku firmy Pivovary UNIPETROL, a. s.	73
Tab. 4: Skladba nehmotného majetku firmy ČEZ, a. s.....	74
Tab. 5: Skladba nehmotného majetku firmy ENERGOAQUA, a. s.	75
Tab. 6: Skladba nehmotného majetku firmy Pražské služby, a. s.	76
Tab. 7: Skladba nehmotného majetku firmy O2 Czech Republic, a. s.....	78
Tab. 8: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv Philip Morris ČR a. s.	79
Tab. 9: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv Pivovary Lobkowicz Group.....	79
Tab. 10: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv UNIPETROL, a. s.....	80
Tab. 11: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv ČEZ, a. s.....	80
Tab. 12: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv E4U a. s.	81
Tab. 13: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv ENERGOAQUA, a. s.	81
Tab. 14: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv Pražské služby, a. s.	82
Tab. 15: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv O2 Czech Republic, a. s.....	82
Tab. 16: Vývoj vykazovaného nehmotného majetku v letech 2009 až 2013	84
Tab. 17: Data Philip Morris ČR a. s. potřebná k výpočtu ukazatele P/BV	88
Tab. 18: Data UNIPETROL, a. s. potřebná k výpočtu ukazatele P/BV	89
Tab. 19: Data ČEZ, a. s. potřebná k výpočtu ukazatele P/BV.....	90
Tab. 20: Data E4U a. s. potřebná k výpočtu ukazatele P/BV	91
Tab. 21: Data ENERGOAQUA, a. s. potřebná k výpočtu ukazatele P/BV	91
Tab. 22: Data Pražské služby, a. s. potřebná k výpočtu ukazatele P/BV	92
Tab. 23: Data O2 Czech Republic, a. s. potřebná k výpočtu ukazatele P/BV	93
Tab. 24: Porovnání vývoje NA a vývoje P/BV u Philip Morris ČR a. s.	96
Tab. 25: Porovnání vývoje NA a vývoje P/BV u UNIPETROL, a. s.....	96
Tab. 26: Porovnání vývoje NA a vývoje P/BV u ČEZ, a. s.	97
Tab. 27: Porovnání vývoje NA a vývoje P/BV u E4U a. s.	97
Tab. 28: Porovnání vývoje NA a vývoje P/BV u ENERGOAQUA, a. s.....	98
Tab. 29: Porovnání vývoje NA a vývoje P/BV u Pražské služby, a. s.....	98
Tab. 30: Porovnání vývoje NA a vývoje P/BV u O2 Czech Republic, a. s.....	98

Tab. 31: Výpočet ROE za rok 2013 u vybraných společností	99
Tab. 32: Výpočet P/TBV za rok 2013 u vybraných společností	101
Tab. 33: Data Philip Morris ČR a. s. pro výpočet P/BV za delší období	103
Tab. 34: Data UNIPETROL, a. s. pro výpočet P/BV za delší období.....	104
Tab. 35: Data ČEZ, a. s. pro výpočet P/BV za delší období	105
Tab. 36: Data ENERGOAQUA, a. s. pro výpočet P/BV za delší období.....	107
Tab. 37: Data Pražské služby, a. s. pro výpočet P/BV za delší období.....	108
Tab. 38: Data O2 Czech Republic, a. s. pro výpočet P/BV za delší období.....	109
Tab. 39: Data Philip Morris ČR a. s. potřebná k výpočtu M/B Difference.....	111
Tab. 40: Data UNIPETROL, a. s. potřebná k výpočtu M/B Difference	112
Tab. 41: Data ČEZ, a. s. potřebná k výpočtu M/B Difference	113
Tab. 42: Data E4U a. s. potřebná k výpočtu M/B Difference	113
Tab. 43: Data ENERGOAQUA, a. s. potřebná k výpočtu M/B Difference.....	114
Tab. 44: Data Pražské služby, a. s. potřebná k výpočtu M/B Difference	115
Tab. 45: Data O2 Czech Republic, a. s. potřebná k výpočtu M/B Difference	115

Seznam zkratek

BCPP	Burza cenných papírů Praha
CA	Celková aktiva
CP	Cenný papír
CZ	Celkové závazky
ČÚP	České účetní předpisy
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
IFRS	Mezinárodní standardy účetního výkaznictví
IVS	Mezinárodní oceňovací standardy
M/B	Market-to-book ratio
M/BD	Market-to-book-difference
MCZ	Míra celkové zadluženosti
NA	Nehmotná aktiva
NM	Nehmotný majetek
P/BV	Price-to-book value
P/TBV	Price-to-tangible book value
ROE	Rentabilita vlastního kapitálu
TZ	Technické zhodnocení
ÚPV	Úřad průmyslového vlastnictví ČR
US GAAP	Americké všeobecně uznávané účetní principy

Úvod

Diplomová práce je zaměřena na nehmotná aktiva, jejichž význam v současnosti rychle roste. Především světové společnosti se nespolehnají jen na svůj hmotný majetek, ale v rámci hospodářské soutěže jsou nuceny využívat i dalších zdrojů a zaměřovat se na jiné podstatné faktory. Aby podniky uspěly v boji s konkurencí, nestačí, aby pouze vyráběly kvalitní produkty, důležitou roli hrají též jiné skutečnosti jako značka, image, technické poznatky, znalosti, know-how, vztahy se zákazníky, lidské zdroje apod. Právě tyto skutečnosti jsou pro současný a budoucí obchod velmi významné a neobejde se bez nich žádná firma, která chce být na trhu úspěšná. Výsledkem působení těchto faktorů je pak zvyšování hodnoty podniků. Zatímco dříve se účetní a tržní hodnoty společností většinou rovnaly nebo jen nepatrně lišily, dnes již bývá rozdíl mezi tržní a účetní hodnotou firmy obvykle znatelný a často je tvořen právě skrytou hodnotou nehmotných aktiv.

Hlavními cíli této práce je posoudit vykazování nehmotného majetku u vybraných kótovaných společností na Burze cenných papírů Praha, zhodnotit vypovídací schopnost účetních výkazů o nehmotných aktivech těchto společností a kvantifikovat objem jejich nevykázaného nehmotného majetku. Dílčími cíli je pak zjištění kategorií nejčastěji vykazovaných nehmotných aktiv, analýza a zhodnocení vývoje ukazatele price-to-book value v krátkém a delším časovém období a vykalkulování podílu dlouhodobých hmotných a nehmotných aktiv na celkových dlouhodobých aktivech.

Pro naplnění cílů této práce byly položeny následující výzkumné otázky: **Jaký je stav vykazování nehmotných aktiv ve vybraných společnostech kótovaných na Burze cenných papírů Praha za období 2009 až 2013?** Jaký byl podíl jejich dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku na celkových dlouhodobých aktivech? **Jaká je vypovídací schopnost účetních výkazů o nehmotných aktivech daných společností? Jakých hodnot nabýval ve vybraných společnostech ukazatel price-to-book value v letech 2009 až 2013?** Co tyto hodnoty vypovídají o nehmotných aktivech? **Jak se vyvíjel ukazatel price-to-book value v delším časovém horizontu?** Roste nebo klesá objem nevykázaných nehmotných aktiv? **Co o nehmotných aktivech společností říká ukazatel market-to-book-difference?**

Co se metodiky diplomové práce týče, teoretická část bude většinou založena na rešerši odborné literatury z oblasti nehmotných aktiv a jejich oceňování. Vycházet bude mimo jiného ze závěrů autorů Barucha Lva a Pavla Svačiny, kteří ve svých publikacích tvrdí, že pomocí globálního ukazatele price-to-book value lze odhadnout objem nevykázaných nehmotných aktiv společností obchodovaných na burzách cenných papírů. Dále zde bude použita deskripce, především při popisování předmětů nehmotného majetku a metod jeho oceňování. Využito bude též komparativní deskripce, a to při porovnání vymezení nehmotného majetku podle různých zákonů a účetních standardů.

V praktické části bude využito analýzy, zejména bude rozebráno vykazování nehmotných aktiv v jednotlivých společnostech. Rovněž bude použita komparace, bude porovnáno vykazování nehmotných aktiv mezi jednotlivými společnostmi a odvětvími. Kromě toho budou prostřednictvím dedukce vyvozeny závěry ze získaných výsledků, především z výpočtu price-to-book value a souvisejících ukazatelů. V závěru práce bude použita syntéza, během níž se sjednotí získané výsledky z jednotlivých kapitol.

Tato práce bude rozdělena do pěti kapitol, z nichž první vysvětluje podstatu a význam účetnictví, definuje aktiva a pasiva podniku, obsahově vymezuje nehmotný majetek v rozvaze a představuje způsoby jeho pořízení a účtování. Druhá kapitola vymezuje nehmotný majetek podle různých zákonů a účetních předpisů, porovnává zachycování a oceňování nehmotných aktiv dle české účetní legislativy a Mezinárodních standardů účetního výkaznictví a definuje jednotlivé předměty nehmotného majetku. Třetí kapitola se zabývá nejčastějšími metodami oceňování nehmotného aktiv a také představuje globální ukazatele jejich hodnoty. Ve čtvrté kapitole je zkoumáno vykazování nehmotných aktiv u vybraných kótovaných podnikatelských subjektů na Burze cenných papírů Praha. Pátá kapitola se zaměřuje na kvantifikaci poměru hmotných a nehmotných složek majetku podle vybraných ukazatelů, z nichž nejpodstatnější je price-to-book value.

Praktická část této práce bude založena na zkoumání externích účetních dat vybraných společností, a proto nemůže být provedena hloubková analýza vykazování a oceňování nehmotných aktiv. Tato práce se tedy po praktické stránce nebude zabývat metodami oceňování konkrétních předmětů nehmotného majetku daných společností.

1 Podstata a význam účetnictví

Účetnictví lze charakterizovat jako proces poznávání, evidence, měření a zprostředkování ekonomických informací, které umožňují rozhodování uživatelům těchto informací. Na účetnictví je možno ale pohlížet i jinak. Tím, že účetnictví pracuje s informacemi ekonomického typu, lze ho také chápat jako informační systém, který zobrazuje informace o hodnotových vztazích určitého subjektu (účetní jednotce).¹

1.1 Cíl a funkce účetnictví

Hlavním cílem účetnictví je věrné zobrazení ekonomické reality podniku, poskytování informací interním a externím uživatelům a efektivní řízení a ovlivňování podnikových činností na základě těchto informací.

Základní funkcí účetnictví je funkce informační. Účetnictví má poskytovat všem svým uživatelům spolehlivé informace o tom, jak je daný podnik ekonomicky zdatný. Od účetnictví je vyžadováno, aby poskytovalo informace o finanční situaci podniku a o jeho hospodářském výsledku za dané časové období a o tom, jak jsou vedoucí pracovníci úspěšní ve finančním řízení podniku. Uživatelům se informace o finanční situaci podniku předkládají formou účetních výkazů; přitom je nutné zajistit, aby informace v nich uvedené byly hodnověrné, srozumitelné a srovnatelné jak v rámci naší země, tak i mimo ni.²

Kromě informační funkce plní účetnictví řadu dalších funkcí. Významná je například funkce evidenční, kdy jsou pomocí účetnictví vedeny soustavné zápisy o ekonomických jevech ve firmě. Účetnictví slouží též jako důkazní prostředek, např. při uznávání pohledávek a závazků mezi věřitelem a dlužníkem při soudních sporech. Mimo to plní účetnictví funkci podkladu pro rozhodování, to znamená, že účetní data slouží jako východisko pro finanční analýzu a pro finanční řízení firmy. Samozřejmostí je též kontrolní a daňová funkce, kdy účetní informace fungují jako podklad pro zjišťování

¹ LANDA, M. *Základy účetnictví*. 2. upr. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2011, s. 10 a 11. ISBN 978-80-7418-117-7.

² KOVANICOVÁ, D. *ABECEDA účetních znalostí pro každého*. 18. aktualizované vyd. Praha: Polygon, 2008, s. 2 a 3. ISBN 978-80-7273-152-7.

základu daně z příjmů a další daňové povinnosti, pro potřeby kontroly ze strany finančních úřadů, zaměstnanců apod.³

Vymezení některých pojmů v rámci účetnictví

Předmět účetnictví

S problematikou cílů a funkcí účetnictví úzce souvisí vymezení předmětu účetnictví. Předmětem finančního účetnictví je účtování účetních jednotek o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv; dále o nákladech a výnosech a výsledku hospodaření.⁴

Účetní jednotka

Účetní jednotkou se rozumí relativně uzavřený celek, za který se vede účetnictví, a sestavují se účetní výkazy. Přesně je pojem účetní jednotka vymezen v zákoně o účetnictví v § 1 odst. 2.⁵

Účetní období

Zákon o účetnictví definuje v § 3 odst. 2 účetní období jako nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců. Účetní období se tedy buď shoduje s kalendářním rokem, nebo je hospodářským rokem (začíná prvním dnem jiného měsíce, než je leden).⁶

Finanční výkazy podniků

Mezi nejvýznamnější finanční výkazy řadíme výsledovku (výkaz zisku a ztráty), rozvahu, přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu. Výsledovka slouží k zobrazení podnikové výkonnosti, rozvaha zobrazuje strukturu majetku, jeho zdrojů a platební schopnost podniku. Přehled o peněžních tocích ukazuje přírůstky a úbytky finančních prostředků v různých druzích podnikových činnostech za určité časové období.⁷

³ BOKŠOVÁ, J. *Základy účetnictví 1* [online]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2008, s. 6 [vid. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://u3v.vse.cz/wp-content/uploads/2009/03/U022.pdf>

⁴ LANDA, M. *Základy účetnictví*. 2. upr. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2011, s. 12. ISBN 978-80-7418-117-7.

⁵ Česko. Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. 1991, část 4, § 1 odst. 2.

⁶ Česko. Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. 1991, část 4, § 3 odst. 2.

⁷ LANDA, M. *Základy účetnictví*. 2. upr. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2011, s. 36. ISBN 978-80-7418-117-7.

1.2 Uživatelé účetních dat

Informace získané z účetnictví slouží nejen samotnému podnikatelskému subjektu, ale také ostatním uživatelům, se kterými přichází podnik do styku v rámci svého podnikání. Uživatele účetních informací členíme následovně:⁸

- **Interní uživatelé**, mezi které řadíme především vlastníky podniku, kteří mají přímý přístup k účetním informacím, a podnikový management.
- **Externí uživatelé**, mezi které patří též vlastníci podniku, kteří však nemají přímý přístup k účetním informacím (např. akcionáři), pak také zaměstnanci podniku, investoři, banky a dlouhodobí věřitelé, dodavatelé, odběratelé, státní orgány, konkurence apod.

Každá kategorie uživatelů účetních dat má své specifické informační potřeby. Vlastníci a investoři potřebují účetní informace k rozhodování o tom, zda mají své podíly nadále držet, prodat či přikoupit, sledují tedy např. výnosnost akcií. Vedení podniku se zajímá nejvíce o informace, které jsou důležité pro finanční řízení podniku (manažerské účetnictví). Pro zaměstnance jsou nejvýznamnější informace o mzdové a sociální situaci podniku. Poskytovatelé úvěrů (banky) na základě účetních informací podniku zjišťují, zda je daná organizace schopná splácet poskytnuté úvěry. Dodavatelé si na základě účetních dat ověřují, zda je podnik schopen dostát svým závazkům z obchodního styku.⁹ Odběratelé zase sledují, zda se podnik nedostane do finančních obtíží, což by mělo vliv na jeho schopnost dodávat zboží včas a kvalitně. Orgány finanční správy se zaměřují na faktory, které ovlivňují výši rozpočtových příjmů, jakou jsou daně nebo cla.¹⁰

⁸ BOKŠOVÁ, J. *Základy účetnictví I* [online]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2008, s. 8 [vid. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://u3v.vse.cz/wp-content/uploads/2009/03/U022.pdf>

⁹ LANDA, M. *Základy účetnictví*. 2. upr. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2011, s. 17. ISBN 978-80-7418-117-7.

¹⁰ BOKŠOVÁ, J. *Základy účetnictví I* [online]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2008, s. 8 - 9 [vid. 2014-11-08]. Dostupné z: <http://u3v.vse.cz/wp-content/uploads/2009/03/U022.pdf>

1.3 Rozvaha a vymezení aktiv a pasiv podniku

Na prostředky podniku lze pohlížet souběžně ze dvou různých úhlů pohledu, což umožňuje účetnictví poskytovat odpovědi na dvě různé otázky: „Jaké prostředky má podnik k dispozici?“ a „Jakým způsobem jsou tyto prostředky financovány?“. Prostředky, kterými podnik disponuje, označujeme jako aktiva. Aktivem jsou například budovy, materiál, zboží k prodeji, ale také peníze, pohledávky za odběrateli atd. Zdroji financování těchto prostředků mohou být buď závazky, které musí podnik v určité lhůtě uhradit, nebo se jedná o vlastní zdroje, které nemá podnik povinnost splatit. Tyto zdroje financování se označují jako pasiva. Základem účetnictví je právě tato dvojí klasifikace prostředků, která nám slouží pro sestavení jednoho z klíčových účetních výkazů – rozvahy. V rozvaze platí bilanční rovnice: $\text{suma AKTIV} = \text{suma PASIV}$.¹¹

Základní funkcí rozvahy je přehledně uspořádat aktiva podniku v peněžním vyjádření a poskytnout základ pro vyhodnocení finanční situace podniku. Rozvaha je statickým pohledem na stav a složení podnikových aktiv a pasiv. K získání dynamického pohledu se porovnávají rozvahy za více po sobě jdoucích období.¹² Podniky sestavují rozvahu k různým okamžikům. Na počátku podnikání se sestavuje zahajovací rozvaha, na začátku každého účetního období je sestavována počáteční rozvaha a na jeho konci rozvaha konečná. Tyto rozvahy jsou označovány jako řádné. Naopak mimořádná rozvaha se sestavuje k jinému okamžiku, než je počátek nebo konec účetního období, např. při vstupu podniku do likvidace, sloučení či rozdělení podniku apod.¹³

Klasifikace aktiv

Aktiva mohou mít různou formu, může se jednat o hmotné či nehmotné statky, které podnik různým způsobem využívá a ovládá (kontroluje). Jejich základní charakteristikou je

¹¹ DVOŘÁKOVÁ, D. *Základy účetnictví*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 32. ISBN 978-80-7357-544-1.

¹² KOVANICOVÁ, D. *ABECEDA účetních znalostí pro každého*. 18. aktualizované vyd. Praha: Polygon, 2008, s. 15. ISBN 978-80-7273-152-7.

¹³ DVOŘÁKOVÁ, D. *Základy účetnictví*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 43. ISBN 978-80-7357-544-1

schopnost přinášet podniku v budoucnosti užitek, ekonomický prospěch.¹⁴ Nejčastěji bývá aktivum užito při výrobě produktů, přeměněno v jiné aktivum, použito k úhradě dluhů apod. Z hlediska funkce v hospodářské činnosti se aktiva člení na majetkové složky, které podniku slouží dlouhodobě (stálá aktiva, dlouhodobý majetek) a převážná část tohoto majetku se postupně opotřebovává, a majetkové složky krátkodobé, které se spotřebují v průběhu normálního provozního cyklu (krátkodobá aktiva, oběžný majetek).¹⁵

Dlouhodobý majetek dělíme následovně:¹⁶

- **Hmotný majetek dlouhodobé povahy**, tvoří jej hospodářské prostředky, které jsou charakteristické tím, že při používání se jejich hodnota snižuje postupně. Patří sem budovy, stavby, dopravní prostředky apod.
- **Nehmotný majetek dlouhodobé povahy**, mezi který řadíme např. patenty, licence, koncese, autorská práva, software aj.
- **Finanční majetek dlouhodobé povahy**, kam jsou zahrnuta taková aktiva, která podnik pořizuje proto, aby mu přinášela ekonomický prospěch. Patří sem zejména cenné papíry, finanční podíly v jiných podnicích a poskytnuté dlouhodobé půjčky a úvěry.

Oběžný majetek dělíme následovně:¹⁷

- **Zásoby nakupované**, mezi které řadíme skladovaný materiál, tj. hospodářské prostředky, které představují vstupy do činnosti podniku a které buď souvisejí přímo s výrobou (suroviny, základní materiál), nebo jsou zapotřebí k zajištění provozu (mazadla, paliva), k zajištění prodeje (obaly) apod. Dále sem zahrnujeme zboží, tj. aktiva, která podnik nakupuje a v nezměněné formě prodává.

¹⁴ DVOŘÁKOVÁ, D. *Základy účetnictví*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 27 a 28. ISBN 978-80-7357-544-1.

¹⁵ KOVANICOVÁ, D. *ABECEDA účetních znalostí pro každého*. 18. aktualizované vyd. Praha: Polygon, 2008, s. 7 - 8. ISBN 978-80-7273-152-7.

¹⁶ Tamtéž, s. 7 a 8.

¹⁷ Tamtéž, s. 8 a 9.

- **Zásoby vlastní výroby, které činností podniku vznikají** – patří sem nedokončená výroba, polotovary, hotové výrobky, zvířata.
- **Pohledávky** – sem zahrnujeme pohledávky z obchodního styku (částky za dosud neuhrazené faktury) a ostatní pohledávky.
- **Finanční majetek krátkodobé povahy**, mezi který zahrnujeme zejména cenné papíry sloužící ke krátkodobému uložení peněžních prostředků, které lze rychle přeměnit v hotové peníze (např. dluhopisy do jednoho roku, akcie).
- **Peněžní prostředky** – patří sem hotovost v pokladně a vklady na účtech podniku, poukázky na odběr zboží či služeb, šeky, ceniny apod.

Klasifikace zdrojů (pasiv v širším smyslu)

Pasiva členíme na vlastní a cizí zdroje. Abychom rozeznali, zda se jedná o vlastní nebo cizí zdroj, je důležité si odpovědět na otázku, zda podnik bude muset tyto zdroje vrátit. Základním kritériem pro členění pasiv je tedy hledisko vlastnictví. Pokud poskytnutý zdroj bude muset podnik v budoucnosti vrátit, jedná se o zdroj cizí (dluhy, závazky, pasiva v užším smyslu). Pokud je zdroj do podniku investován, aniž by musel být v budoucnu vrácen, jedná se o zdroj vlastní (vlastní kapitál).¹⁸

Mezi vlastní zdroje řadíme:¹⁹

- **Základní kapitál**, který tvoří finanční základ podnikatelské činnosti. Způsob jeho tvorby závisí na právní formě podnikání. Převážná část společností tvoří tento zdroj peněžními i nepeněžními vklady společníků do zakládané společnosti.

¹⁸ DVOŘÁKOVÁ, D. *Základy účetnictví*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 43. ISBN 978-80-7357-544-1.

¹⁹ KOVANICOVÁ, D. *ABECEDA účetních znalostí pro každého*. 18. aktualizované vyd. Praha: Polygon, 2008, s. 10 a 11. ISBN 978-80-7273-152-7.

- **Zisk (ztráta)**, který je základní ekonomickou kategorií a je považován za vlastní cíl podnikání. Zisk vyjadřuje to, co podnik svojí vlastní činností z vloženého kapitálu vytěžil.
- **Účelové fondy tvořené ze zisku** - část těchto fondů se tvoří povinně, ze zákona (akciová společnost a státní podnik tvoří rezervní fond, družstvo nedělitelný fond), část fondů se tvoří na základě stanov společnosti (statutární fondy).

Mezi cizí zdroje řadíme:²⁰

- **Závazky podniku**, které reprezentují povinnost podniku postoupit svůj ekonomický prospěch, a to v důsledku minulých událostí. Úhrada závazků znamená pro podnik obvykle nutnost vzdát se části prostředků.

Základním kritériem klasifikace závazků je doba, po kterou budou sloužit podniku jako zdroj financování. Závazky se dělí na:

- a) **Krátkodobé (oběžné)**, tj. takové závazky, které mají vztah k normálnímu provoznímu cyklu (dluhy vůči dodavatelům), nebo nesouvisejí s provozním cyklem a budou uhrazeny ve lhůtě do jednoho roku (daně ze zisku).
 - b) **Dlouhodobé (neoběžné)**, tj. závazky s dobou splatnosti v zásadě delší než jeden rok. Jsou určeny převážně k financování těch složek aktiv, které mají delší dobu použitelnosti (dlouhodobé bankovní úvěry, podnikem vydané dlouhodobé dluhopisy atd.)
- **Rezervy** představují tu část nevykázaného zisku, která je zadržena jednak na případná rizika související s podnikáním, jednak na přesně vymezené účely (opravy, restrukturalizace apod.). Oproti dluhům jsou rezervy specifickým typem závazků, pro něž jsou charakteristické dva rysy: neurčité časové určení a neurčitá výše.

²⁰ KOVANICOVÁ, D. *ABECEDA účetních znalostí pro každého*. 18. aktualizované vyd. Praha: Polygon, 2008, s. 12 - 14. ISBN 978-80-7273-152-7.

1.4 Obsahové vymezení nehmotného majetku v rozvaze

V rozvahové položce „dlouhodobý nehmotný majetek“ jsou obsaženy zejména nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, databáze a ocenitelná práva s dobou použitelnosti delší než jeden rok, u kterých ocenění převyšuje částku 60 000 Kč. Dále tato položka obsahuje povolenky na emise a preferenční limity. Za dlouhodobý nehmotný majetek (dále jen DNM) je také považováno technické zhodnocení (dále jen TZ) dlouhodobého nehmotného majetku, jehož ocenění převyší částku 60 000 Kč.²¹

Dalšími rozvahovými položkami DNM jsou „drobný dlouhodobý nehmotný majetek“, jehož doba použitelnosti je delší než jeden rok a ocenění je v částce 7 až 60 tis. Kč, „ostatní dlouhodobý nehmotný majetek“, kam spadá nehmotný majetek, který neobsahuje předcházející položky DNM, a to bez ohledu na výši ocenění a „nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek“. Položka „uspořádací účet technického zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku“ obsahuje ocenění plnění, jejichž jednotlivé ocenění je nižší než částka TZ (60 000 Kč) a které mohou splnit v úhrnu za celé účetní období podmínky pro technické zhodnocení DNM. „Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji“ obsahuje dlouhodobý nehmotný majetek oceněný reálnou hodnotou.²²

Tak jako ostatní aktiva, je dlouhodobý nehmotný majetek v rozvahách nejdříve vykázán neupravený o opravné položky a oprávky, tedy v brutto neboli pořizovacích cenách. Následně je uvedena výše opravných položek a opravek, tzv. korekce. Nakonec je dlouhodobý nehmotný majetek vykázán v pořizovacích cenách upravených o opravné položky a oprávky, tedy v netto cenách. Každá položka rozvahy musí obsahovat údaj o její výši jak za běžné, tak za bezprostředně předcházející účetní období.²³

²¹ Česko. Vyhláška č. 410 ze dne 11. listopadu 2009, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky. 2009, část 2, § 11 odst. 1-2.

²² Česko. Vyhláška č. 410 ze dne 11. listopadu 2009, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky. 2009, část 2, § 11 odst. 6.

²³ BRABEC, Z. *Účetní informace a vypovídací schopnost účetních výkazů a finanční analýzy*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011, s. 110. ISBN 978-80-7372-778-9.

1.5 Účtování nehmotného majetku

Ve směrné účtové osnově se dlouhodobému majetku věnuje účtová třída 0, přičemž konkrétně pro dlouhodobý nehmotný majetek je vymezena účtová skupina 01. Zde nalezneme tyto účty:²⁴

- 011 – Zřizovací výdaje,
- 012 – Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje,
- 013 – Software,
- 014 – Ocenitelná práva,
- 015 – Goodwill,
- 019 – Jiný dlouhodobý nehmotný majetek.

Pro účtování pořízení DNM používá účet 041 – Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku a pro účtování záloh za nehmotný majetek se pak používá účet 051 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek. Účtová skupina 07 zahrnuje oprávkky k dlouhodobému nehmotnému majetku a v účtové skupině 09 jsou obsaženy opravné položky k dlouhodobému majetku.²⁵

Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku

Dlouhodobý nehmotný majetek, stejně jako ostatní dlouhodobý majetek, lze pořídit především nákupem, vlastní výrobou, vkladem, darováním či formou finančního leasingu.

Pokud DNM nakoupíme, pak jej musíme ocenit pořizovací cenou, která zahrnuje jak cenu pořízení majetku, tak i vedlejší náklady spojené s pořízením majetku, např. odměny za zprostředkování, správní poplatky, platby za patentové rešerše apod.²⁶ Pokud je DNM nakoupen od dodavatele a přijde nám od něj faktura, účtuje se na vrub účtu 041 - Pořízení

²⁴ STROUHAL, Jiří aj. *Účetnictví 2011: velká kniha příkladů*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2011, s. 71 a 72. ISBN 978-80-251-3389-7.

²⁵ STROUHAL, Jiří aj. *Účetnictví 2011: velká kniha příkladů*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2011, s. 72 a 73. ISBN 978-80-251-3389-7.

²⁶ BLECHOVÁ, B. a J. JANOUŠKOVÁ. *Podvojně účetnictví v příkladech 2011*. 11. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2011, s. 25. ISBN 978-80-247-3806-2.

dlouhodobého nehmotného majetku a ve prospěch účtu 321 – Závazky z obchodních vztahů. Pokud fakturu proplatíme bankovním převodem, účtuje se na vrub účtu 321 a ve prospěch účtu 221 – Bankovní účty. Pak už jen zbývá převést DNM do užívání, a to na vrub účtu 01x (podle druhu nehmotného majetku) a ve prospěch účtu 041.²⁷

Pokud podnik nabyl majetek vkladem společníka do základního kapitálu či darováním, je třeba jej ocenit reprodukční pořizovací cenou, tj. cenou, za kterou by byl majetek pořízen v okamžiku, kdy se o něm účtuje.²⁸ Účtování DNM nabytého vkladem probíhá na vrub účtu 01x a ve prospěch účtu 411 – Základní kapitál. Pokud je DNM získán jako dar, účtuje se na vrub účtu 01x a ve prospěch účtu 413 – Ostatní kapitálové fondy.²⁹

Vlastními náklady se oceňuje dlouhodobý majetek vytvořený vlastní činností. Jsou to veškeré přímé náklady a nepřímé náklady, které bezprostředně souvisí s vytvořením dlouhodobého majetku vlastní činností, např. odpisy, mzdy, energie.³⁰ Nejdříve se musí vyúčtovat všechny tyto náklady, a to na vrub účtu 5xx (podle druhu nákladu) a ve prospěch souvisejících účtů. Poté dojde k aktivaci majetku ve výši vlastních nákladů, a to na vrub účtu 041 a ve prospěch účtu 623 – Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku. Nakonec se majetek uvede do užívání, tedy je účtováno na vrub 01x a ve prospěch 041.³¹

Odpisování dlouhodobého nehmotného majetku

Roční odpis dlouhodobého nehmotného majetku se stanoví podle § 32a Zákona o daních z příjmů jako podíl vstupní ceny a doby sjednané smlouvou. V ostatních případech se nehmotný majetek odpisuje rovnoměrně bez přerušení, přičemž audiovizuální dílo 18 měsíců, software a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje 36 měsíců, zřizovací výdaje

²⁷ Účet 010 – Dlouhodobý nehmotný majetek. In: *Účtování* [online]. [vid. 2014-02-27]. Dostupné z: http://www.uctovani.net/ucet.php?ucet_c=010&popis=Dlouhodoby-nehmotny-majetek&i=217

²⁸ STROUHAL, Jiří aj. *Účetnictví 2011: velká kniha příkladů*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2011, s. 76 - 78. ISBN 978-80-251-3389-7.

²⁹ Účet 010 – Dlouhodobý nehmotný majetek. In: *Účtování* [online]. [vid. 2014-02-27]. Dostupné z: http://www.uctovani.net/ucet.php?ucet_c=010&popis=Dlouhodoby-nehmotny-majetek&i=217

³⁰ BLECHOVÁ, B. a J. JANOUŠKOVÁ. *Podvojný účetnictví v příkladech 2011*. 11. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2011, s. 25. ISBN 978-80-247-3806-2.

³¹ Účet 010 – Dlouhodobý nehmotný majetek. In: *Účtování* [online]. [vid. 2014-02-27]. Dostupné z: http://www.uctovani.net/ucet.php?ucet_c=010&popis=Dlouhodoby-nehmotny-majetek&i=217

60 měsíců a ostatní nehmotný majetek 72 měsíců.³² Odpisy se pak účtují na vrub účtu 551 - Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku a 07x – Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku.³³

Technické zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku

Podle § 32a Zákona o daních z příjmů³⁴ se za technické zhodnocení v případě nehmotného majetku považují výdaje na ukončené rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti nehmotného majetku anebo zásahy, které mají za následek změnu účelu nehmotného majetku, pokud po ukončení u jednotlivého nehmotného majetku převýší částku 40 000 Kč. Za technické zhodnocení se ovšem považují i uvedené výdaje, které nepřekračují stanovenou částku, pokud je poplatník na základě svého rozhodnutí neuplatní jako výdaj (náklad).³⁵

Při účtování technického zhodnocení u DNM nejdříve aktivujeme náklady na technické zhodnocení a to na vrub účtu 041 a ve prospěch účtu 501 – Spotřeba materiálu. Poté zařadíme technické zhodnocení do majetku na vrub účtu 01x a ve prospěch účtu 041.³⁶

Vyřazení dlouhodobého nehmotného majetku

Dlouhodobý majetek se vyřazuje především z důvodu likvidace v důsledku nepotřebnosti, likvidace v důsledku manka nebo škody nebo z důvodu prodeje či darování. Ve všech případech vyřazení je potřeba majetek vyřadit z evidence, a to jak jeho pořizovací cenu, tak oprávky. Pokud nebyl vyřazený majetek zcela odepsán, je nutné vyúčtovat jeho zůstatkovou cenu podle příčiny vyřazení, a to buď na vrub účtu 541 – Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku, pokud jde o prodej, nebo 543 – Dary, jde-li o darování, 549 – Manka a škody, v případě manka nebo škody,

³² Česko. Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. 1992, část 3, § 32a odst. 4.

³³ STROUHAL, Jiří aj. *Účetnictví 2011: velká kniha příkladů*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2011, s. 103. ISBN 978-80-251-3389-7.

³⁴ Česko. Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. 1992, část 3, § 33 odst. 1.

³⁵ Česko. Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. 1992, část 3, § 32a odst. 6.

³⁶ STROUHAL, Jiří aj. *Účetnictví 2011: velká kniha příkladů*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2011, s. 112. ISBN 978-80-251-3389-7.

551 - Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku, pokud se jedná o likvidaci v důsledku úplného opotřebení nebo 582 – Škody, v případě škod na majetku vzniklých z příčin pro účetní jednotku zcela mimořádných, vše ve prospěch účtu 07x. Poté majetek vyřadíme, a to na vrub účtu 07x a ve prospěch účtu 01x.³⁷

³⁷ BLECHOVÁ, B. a J. JANOUŠKOVÁ. *Podvojně účetnictví v příkladech 2011*. 11. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2011, s. 42 a 43. ISBN 978-80-247-3806-2.

2 Charakteristika nehmotného majetku

Všechny firmy, nezáleží na tom, jak velké jsou, mají hmotný i nehmotný majetek. Počítače, budovy, výrobní haly, stroje a dopravní prostředky patří mezi hmotná aktiva. Společnosti ovšem vlastní i nehmotná aktiva, tedy majetek jako patenty, autorská práva, seznamy zákazníků a další duševní vlastnictví. Mnoho z těchto nehmotných aktiv se objevuje ve firemních finančních výkazech, avšak firmy mnohdy vlastní i další druhy nehmotného majetku, které je těžké klasifikovat nebo ocenit. Mezi ně můžeme zařadit např. dlouholeté zákazníky, exkluzivní dohody s dodavateli, zkušené a loajální zaměstnance apod.³⁸

Jak uvádí Čada³⁹, vymezení nehmotného majetku je poměrně komplikované a názory na tuto problematiku nejsou jednotné. V širším pojetí patří k nehmotným statkům jednotlivé stránky lidské osobnosti, jako je např. svoboda, jméno, podobizna, osobní korespondence apod. V užším pojetí se pak zaměřujeme na termín duševní vlastnictví. Jeho hlavním znakem je schopnost stát se předmětem společenských vztahů, zejména pak těch obchodních.

Duševní vlastnictví upravuje jednak obsah práv k nehmotným aktivům, jednak společenské vztahy, které vznikají při uplatňování těchto práv ve společnosti. V rámci duševního vlastnictví existují dva systémy ochrany – systém autorského práva a systém průmyslového práva. Pod autorská práva spadají především autorská díla a díla související, ale také software a databáze. Průmyslová práva pak dělíme na technická řešení, označení a ostatní průmyslová práva. Pod technická řešení spadají vynálezy, užité vzory a topografie, pod označení řadíme ochranné známky, označení původu, zeměpisná označení, obchodní firmu a domény. Jako ostatní průmyslová práva jsou definovány průmyslové vzory, know-how, odrůdy rostlin, objevy a goodwill.⁴⁰

³⁸ COHEN, J. A. *Intangible Assets: Valuation and Economic Benefit*. 2nd ed. Hoboken: John Wiley & Sons, 2011, s. 1. ISBN 978-111-81609-30.

³⁹ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 9. ISBN 978-80-245-1187-0.

⁴⁰ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 19. ISBN 978-80-86929-62-0.

2.1 Nehmotný majetek podle daňových a účetních předpisů

Novely zákona o daních z příjmů vedly k různým změnám. Především byl odstraněn nesoulad mezi účetními a daňovými předpisy v oblasti vymezení nehmotného dlouhodobého a nehmotného majetku. Vymezení nehmotného majetku bylo ze zákona o daních z příjmů vypuštěno a odkazuje se pouze na vymezení dlouhodobého nehmotného majetku podle účetních předpisů.⁴¹ DNM je majetkovou skupinou, která je nehmotné povahy, doba používání je delší než jeden rok, přičemž majetek je využitelný buď pro současnou činnost, nebo je uchovatelný pro další činnosti, nebo dobu, po kterou může sloužit jako podklad zdokonalovaných nebo jiných postupů a řešení a dosahuje určité výše ocenění stanovené samotnou účetní jednotkou. Toto je bráno s ohledem na zákon o účetnictví a se zvláštním zřetelem na princip významnosti a princip věrného a poctivého zobrazení.⁴²

Mezi dlouhodobý nehmotný majetek řadíme zejména zřizovací výdaje, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, ocenitelná práva a goodwill s dobou použitelnosti delší než jeden rok a od výše ocenění určené účetní jednotkou, s výjimkou goodwillu, a při splnění podmínek dále stanovených a při splnění povinností stanovených zákonem. Dále obsahuje povolenky na emise a preferenční limity. Za dlouhodobý nehmotný majetek se také považuje technické zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku, a to od výše ocenění určeného účetní jednotkou pro vykazování jednotlivého dlouhodobého majetku.⁴³

Účetní předpisy považují za nehmotná aktiva následující položky účtované jako dlouhodobý nehmotný majetek:⁴⁴

⁴¹ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 11 a 12. ISBN 978-80-245-1187-0.

⁴² PETŘÍK, T. *Ekonomické a finanční řízení firmy: Manažerské účetnictví v praxi*. 2., výrazně rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2009, s. 287. ISBN 978-80-247-3024-0.

⁴³ Česko. Předpis č. 500 ze dne 6. listopadu 2002, kterým se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. 2002, část 2, § 6 odst. 1 a 2.

⁴⁴ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 55 a 56. ISBN 978-80-86929-62-0.

- zřizovací výdaje – jedná se o souhrn výdajů, které byly vynaloženy na založení účetní jednotky do okamžiku jejího vzniku, např. soudní a správní poplatky, výdaje na pracovní cesty, poradenské služby, nájemné apod.,
- nehmotné výsledky výzkumu a vývoje – buď vytvořené vlastní činností, nebo nabyty od jiných osob,
- software – také buď vytvořené vlastní činností, nebo nabytý od jiných osob,
- ocenitelná práva – zejména předměty průmyslového vlastnictví, výsledky duševní tvůrčí činnosti (patenty, ochranné známky, průmyslové vzory apod.),
- povolenky na emise – jedná se o povolenky na emise skleníkových plynů bez ohledu na výši ocenění,
- preferenční limity - jedná se o individuální referenční množství mléka, individuální produkční kvóty a individuální limit prémiových práv bez ohledu na výši ocenění,
- goodwill⁴⁵ – goodwillem rozumíme vykazovaný akviziční kladný nebo záporný rozdíl mezi souhrnem jeho individuálně přeceněných složek majetku a převzatými závazky, který vzniká při koupi a převzetí podniku a je zahrnutý do účetnictví nabyvatele.

2.2 Nehmotný majetek podle zákona o oceňování

Podle ustanovení § 17 zák. č. 151/1997 Sb. jde o majetková práva, která jsou obsahem průmyslových práv a práv na označení nebo vyplývající z jejich užití, a výrobně technické a obchodní poznatky, majetková práva, která jsou obsahem práv, která souvisejí s právem autorským, s výjimkou práv výkonných umělců, a majetková práva pořizovatele databáze. Zvláštní zde uvedenou kategorií jsou výrobně technické a obchodní poznatky, za kterými je v textu zákona v závorce uveden pojem „know-how“.⁴⁶

2.3 Nehmotný majetek podle předpisů o průmyslových právech

Mezi předpisy o průmyslových právech patří zejména zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných

⁴⁵ PETŘÍK, T. *Ekonomické a finanční řízení firmy: Manažerské účetnictví v praxi*. 2., výrazně rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2009, s. 287 a 288. ISBN 978-80-247-3024-0.

⁴⁶ Česko. Zákon č. 151 ze dne 17. června 1997 o oceňování majetku. 1997, část 1, § 17 odst. 1.

známkách. Tyto právní předpisy vymezují předměty z oblasti nehmotného majetku, které jsou nejčastěji předmětem oceňování. I zde ale dochází k potížím, kdy je jeden a ten samý majetek oceňován opakovaně. Např. může být oceněn fond ochranných známek podniku a přitom být následně samostatně oceněn i goodwill toho samého podniku, přestože navenek může být goodwill toho podniku reprezentován právě tímto fondem ochranných známek.⁴⁷

2.4 Nehmotný majetek podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví

Nadnárodní účetní výkaznictví je v současnosti oblastí, kde dochází k nejprogresivnějšímu vývoji v oblasti nehmotných aktiv. Význam Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (dále jen IFRS) je dán globalizací v oblasti investování. Povinnost vykazovat v tomto účetním systému mají od roku 2005 všechny podniky, které mají své cenné papíry kótovány na některém z veřejných trhů cenných papírů v zemích Evropské unie (v ČR např. Burza cenných papírů Praha). Mnoho firem však vyazuje své výsledky v IFRS dobrovolně.

Problematika nehmotných aktiv je v IFRS přímo upravována ve dvou standardech, kterými jsou IAS 38 – Nehmotná aktiva a IFRS 3 - Podnikové kombinace. IFRS 3 upravuje vykazování nehmotných aktiv nabytých v rámci koupě, tedy akvizice nového podniku. IAS 38 upravuje vykazování nehmotných aktiv v individuální účetní závěrce firmy.⁴⁸ V následující tabulce (Tab. 1) jsou uvedeny příklady nehmotných aktiv podle IFRS.

⁴⁷ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 15. ISBN 978-80-245-1187-0.

⁴⁸ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 58 a 59. ISBN 978-80-86929-62-0.

Tab. 1: Příklady nehmotných aktiv podle IFRS

Marketing	Zákazníci	Smlouvy	Technologie	Umění
Ochranné známky	Seznamy zákazníků	Licence	Patenty	Filmová díla
Nechráněná označení	Smluvní zákaznické vztahy	Franšízy	Užitné vzory	Obrazy
Certifikační označení	Nesmluvní zákaznické vztahy	Nájemní smlouvy	Obchodní tajemství	Hudební nahrávky
Obchodní firma	Nevyřízené objednávky	Stavební povolení	Software	Jiná díla
Domény		Vysílací práva	Databáze	
Dohody o nekonkurenci		Zaměstnanecké smlouvy	Průmyslové vzory	
Názvy novinových titulů		Manažerské smlouvy		
Firemní jednotné ošacení		Vysílací smlouvy		

Zdroj: SVAČINA, P. Oceňování nehmotných aktiv. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 60. ISBN 978-80-86929-62-0.

Standardy IFRS vymezují nehmotné aktivum jako identifikovatelné nepeněžní aktivum, které nemá hmotnou, tedy fyzickou podstatu. Podmínky pro rozpoznání nehmotného aktiva jsou ve standardu definovány velmi podrobně a jednoznačně. Musí být především prokázáno, že nehmotné aktivum přinese dané účetní jednotce v budoucnosti nějaký ekonomický prospěch. Důležitými podmínkami pro rozpoznání nehmotného aktiva jsou identifikovatelnost a ovládnutí (kontrola) aktiva.⁴⁹

⁴⁹ DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Brno: BizBooks, 2014, s. 87. ISBN 978-80-265-0149-7.

Identifikovatelnost

Nehmotné aktivum je identifikovatelné, pokud je možné jej oddělit od podniku a např. prodat, vyměnit, pronajmout, poskytnout na něj licenci, nebo jeho existence vyplývá z práva vznikajícího ze smlouvy či zákona, ať už je od podniku oddělitelné, či nikoli. V případě, že jsou nehmotná aktiva obsažena na hmotném nosiči, je nutné, abychom posoudili, která složka je významnější. Podle toho je pak aktivum vykazováno buď jako hmotné, nebo jako nehmotné.⁵⁰

Ovládání (kontrola)

Zde je významnou podmínkou nejen pravomoc získat budoucí ekonomický prospěch, ale též to, zda podnik může omezit jiným podnikům či subjektům přístup k tomuto prospěchu. Pravomoc obvykle plyne ze zákonných práv, která jsou spojena s nehmotnými aktivy, např. patenty nebo licence. Pokud tato zákonná práva neexistují, pak je důležité, abychom nehmotné aktivum chránili pomocí zamezení přístupu ostatním subjektům k tomuto aktivu, např. utajením receptury či postupu.⁵¹

2.5 Komparativní zachycování a oceňování nehmotných aktiv dle české účetní legislativy a standardů IFRS

V této části je porovnáno zachycování a oceňování nehmotných aktiv podle české účetní legislativy a podle standardů IFRS. Je poukázáno na několik zásadních odlišností mezi těmito dvěma systémy účetních pravidel právě z pohledu nehmotného majetku.

První odlišnost mezi IFRS a českými účetními předpisy (dále jen ČÚP) je možno vidět přímo v definici nehmotného aktiva. Podle IFRS se očekává, že nehmotné aktivum přinese společnosti v budoucnu nějaký ekonomický prospěch. Součástí dlouhodobého nehmotného majetku dle české účetní legislativy však jsou i položky, které toto nespĺňují, např. zřizovací výdaje. Ty dle IFRS součástí dlouhodobého nehmotného majetku být nemohou,

⁵⁰ DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Brno: BizBooks, 2014, s. 87 - 88. ISBN 978-80-265-0149-7.

⁵¹ Tamtéž, s. 88.

protože nesplňují kritéria Koncepčního rámce IFRS, tedy neplyne z nich žádný budoucí ekonomický prospěch.

Další rozdíl je pak možné spatřit v nákladech na výzkum a vývoj. Podle IFRS nelze náklady na výzkum rozeznat jako aktivum. Náklady na vývoj lze rozeznat jako nehmotné aktivum, ale pouze za předpokladu technické proveditelnosti, záměru a schopnosti aktivum dokončit, aktivum využívat nebo prodat, tedy za předpokladu pravděpodobnosti budoucího ekonomického prospěchu. Podle ČÚP je možno náklady na výzkum i vývoj považovat za nehmotná aktiva, pokud jsou nehmotné výsledky výzkumu a vývoje vytvořeny za účelem obchodu nebo zakoupeny od třetích osob.

IFRS umožňují kromě tradičního modelu oceňování pořizovacími náklady s následným odpisováním a posouzením snížení hodnoty i přeceňovací model, kdy se nehmotná aktiva vykazují, po prvotním rozeznání, v přeceněné částce. Zatímco ČÚP umožňují pouze tradiční model oceňování pořizovacími náklady s následným odpisováním a posouzením snížení hodnoty.

Na rozdíl od českých účetních předpisů, v IFRS existuje kategorie nehmotných aktiv, které mají neomezenou dobu životnosti, to znamená, že se neodepisují, např. goodwill. V ČÚP se goodwill, oceňovací rozdíl k nabytému majetku a konsolidační rozdíl musí odepisovat po stanovenou dobu.⁵²

2.6 Předměty nehmotného majetku

Jak již bylo zmíněno, všechny firmy mají oba typy majetku, hmotný i nehmotný. Co se týče nehmotného majetku, rozdíl je obvykle viděn mezi identifikovatelnými a neidentifikovatelnými nehmotnými aktivy. Podle Cohena⁵³ zahrnují identifikovatelná aktiva duševní vlastnictví jako patenty, autorská práva, ochranné známky, obchodní

⁵² Ernst & Young Audit, s. r. o. a E & Y Valuations s. r. o. *Stručný přehled rozdílů mezi Mezinárodními standardy účetního výkaznictví a českou účetní legislativou 2013* [online]. Praha: Ernst & Young, s. r. o., 2013 [vid. 2014-11-07]. Dostupné z: [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/FAAS_brochure/\\$FILE/FAAS%20Brochure%2010_2013%208-FINAL.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/FAAS_brochure/$FILE/FAAS%20Brochure%2010_2013%208-FINAL.pdf)

⁵³ COHEN, J. A. *Intangible Assets: Valuation and Economic Benefit*. 2nd ed. Hoboken: John Wiley & Sons, 2011, s. 10 a 11. ISBN 978-111-81609-30.

tajemství, aj. Neméně důležitá jsou také neidentifikovatelná nehmotná aktiva, která zůstávají skrytá, přinejmenším v účetní evidenci, dokud nějaká transakce či uzavření obchodu (např. akvizice) nepovede k jejich identifikaci. Nejznámějším neidentifikovatelným aktivem je goodwill, ale řadíme sem např. i lidský kapitál.

Důležité také je zmínit, co za nehmotný majetek nepovažujeme. Cohen ve své publikaci uvádí, že nehmotnými aktivy není konkurenční výhoda, podíl na trhu, přidaná hodnota, efektivita, opakovaný obchod a zákaznická věrnost.⁵⁴ Podle vyhlášky č. 410/2009 Sb. k zákonu o účetnictví nejsou dlouhodobým nehmotným majetkem znalecké posudky, průzkumy trhu, plány rozvoje, návrhy propagačních a reklamních akcí, certifikace systému jakosti a software pro řízení technologií.⁵⁵

Jak již bylo zmíněno na začátku této kapitoly, pojem nehmotný majetek nelze právně jednoznačně vymezit. Důvodem jsou především rozdílné názory odborné veřejnosti. Avšak tuto problematiku můžeme zjednodušit, protože v praxi se v zásadě požaduje pouze oceňování patentů, užitných a průmyslových vzorů, ochranných známek a obchodního tajemství.⁵⁶

Vynálezy

Právní úprava ochrany vynálezů v České republice je vymezena v zákoně č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích v platném znění. Forma průmyslově-právní ochrany vynálezu je patent. Aby mohl být patent udělen, musí vynález splňovat následující čtyři podmínky – novost, vynálezecká činnost, průmyslová využitelnost a technická povaha.⁵⁷ Cohen⁵⁸ definuje patent jako nový, nezřejmý a užitečný.

⁵⁴ COHEN, J. A. *Intangible Assets: Valuation and Economic Benefit*. 2nd ed. Hoboken: John Wiley & Sons, 2011, s. 27. ISBN 978-111-81609-30.

⁵⁵ Česko. Vyhláška č. 410 ze dne 11. listopadu 2009, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky. 2009, část 2, § 11 odst. 7.

⁵⁶ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 16. ISBN 978-80-245-1187-0.

⁵⁷ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 21. ISBN 978-80-86929-62-0.

⁵⁸ COHEN, J. A. *Intangible Assets: Valuation and Economic Benefit*. 2nd ed. Hoboken: John Wiley & Sons, 2011, s. 13. ISBN 978-111-81609-30.

Za vynálezy nelze považovat objevy, vědecké a matematické teorie, estetické výtvořy, obchodní metody, programy počítačů, podávání informací apod.⁵⁹

Patenty uděluje Úřad průmyslového vlastnictví ČR (dále jen ÚPV) v řízení o udělení patentu. Nejdříve zde přihlašovatel musí podat patentovou přihlášku, čímž mu vzniká tzv. právo přednosti, tedy právo na patent před každým, kdo by podal přihlášku shodného vynálezu později. Po podání přihlášky se provede dvojí průzkum – předběžný a úplný. Cílem předběžného průzkumu je zjistit, zdali předmětem přihlášky není vynález, který nesplňuje podmínky pro patentování. Pokud je přihláška v pořádku, ÚPV ji zveřejní po uplynutí 18 měsíců ve svém Věstníku. Úplný průzkum probíhá do 36 měsíců od data podání přihlášky. Jsou zde detailně hodnoceny podmínky patentovatelnosti vynálezu. Pokud ÚPV neshledá v této oblasti překážky, udělí přihlašovateli patent. Toto je poté oznámeno ve Věstníku a od té doby nastávají účinky udělených práv. Patenty platí v ČR maximálně 20 let od data podání přihlášky a vlastník je povinen platit každý rok poplatky za jejich udržení.⁶⁰

Majitel patentu má výlučné právo vynálezu využívat, dále právo poskytovat souhlas k využívání dalším osobám (zpravidla licenční smlouvou), má právo převést patent na třetí osobu a v neposlední řadě má právo zakázat jakékoli nakládání s chráněným předmětem. Ochrana vynálezů má teritoriální charakter, takže český patent platí jen na území České republiky. Pokud má přihlašovatel zájem o patentovou ochranu ve více státech, musí podat patentovou přihlášku příslušným patentovým úřadům v zemích, kde tuto ochranu žádá. K usnadnění lze však využít Smlouvu o patentové spolupráci, případně využít regionálních smluv, jejichž prostřednictvím lze získat například evropský či eurasijský patent.⁶¹

⁵⁹ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 22. ISBN 978-80-86929-62-0.

⁶⁰ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 23 - 26. ISBN 978-80-86929-62-0.

⁶¹ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 19. ISBN 978-80-245-1187-0.

Užitné vzory

Podle § 1 zák. č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech lze užitnými vzory chránit technické řešení, které je nové, přesahuje rámec pouhé odborné dovednosti, je průmyslově využitelné a má technickou povahu.⁶² Užitný vzor je stejně jako patent formou průmyslově-právní ochrany nehmotných statků, které vznikly technickou tvůrčí činností. Tak jako patent je také samostatně převoditelným majetkovým právem.⁶³

Užitný vzor umožňuje ochranu technických řešení s nízkými finančními náklady a lze jím chránit podobné předměty, které spadají pod patentovou ochranu. Je platný po čtyři roky ode dne podání přihlášky a dobu platnosti lze na základně zpoplatněné žádosti až dvakrát prodloužit, a to vždy o tři roky. Celkově je tedy možná doba ochrany 10 let.⁶⁴ Oproti patentům se liší řízení o užitných vzorech v tom, že ÚPV neprovádí průzkum novosti a tvůrčí úrovně řešení. Řízení o přihlášce je založeno na tzv. registračním principu, tzn., že ÚPV provede pouze formální průzkum zápisné způsobilosti a zjistí, zda řešení nespadá mimo rámec podmínek. Podáním přihlášky u ÚPV vzniká přihlašovatelovi právo přednosti. Řízení o přihlášce končí během dvou až čtyř měsíců zápisem užitného vzoru do rejstříku užitných vzorů.⁶⁵

Průmyslové vzory

Ochrana průmyslových vzorů je upravena právním předpisem č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů v platném znění. Průmyslový vzor představuje právní nástroj k ochraně vzhledu (designu) výrobku. Průmyslové vzory jsou též převoditelným majetkovým právem. Podle zákona se jedná konkrétně o vzhled výrobku nebo jeho části, které spočívají zejména v obrysech, liniích, barvách, tvaru, struktuře nebo materiálu

⁶²Česko. Zákon č. 478 ze dne 24. září 1992 o užitných vzorech. 1992, část 1, § 1 odst. 1.

⁶³ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 31. ISBN 978-80-86929-62-0.

⁶⁴ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 22. ISBN 978-80-245-1187-0.

⁶⁵ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 32. ISBN 978-80-86929-62-0.

výrobku samotného, či jeho zdobení.⁶⁶ Zákon stanovuje dvě podmínky ochrany průmyslového vzoru – jeho novost a jeho individuální povahu. Novost je zde chápána jako absolutní světová novost designu. Průmyslový vzor je považován za nový, nebyl-li přede dnem vzniku práva přednosti zpřístupněn veřejnosti. Individuální povaha je definována jako odlišný celkový dojem v porovnání s celkovým dojmem průmyslového vzoru, který byl zpřístupněn veřejnosti přede dnem podání přihlášky nebo přede dnem vzniku práva přednosti.⁶⁷

Řízení o přihlášce průmyslového vzoru začíná též podáním přihlášky u ÚPV a tímto dnem vzniká přihlašovatelovi právo přednosti. Přihláška pak podléhá dvojímu průzkumu – formálnímu a věcnému. Cílem formálního průzkumu je kontrola náležitostí přihlášky a vyloučení předmětů, které nejsou způsobilé zápisu. Cílem věcného průzkumu je především testování podmínek novosti a individuální povahy. Pokud přihláška všechny podmínky splňuje, ÚPV zapíše průmyslový vzor do rejstříku, čímž vzniká právní ochrana. Tato skutečnost je poté zveřejněna ve Věstníku. Průmyslové vzory platí v ČR pět let od data podání přihlášky, ale je možné je prodloužit až na 25 let.⁶⁸

Ochranné známky

Ochranné známky jsou právně upraveny v zákoně č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách v platném znění. Ochrannou známkou může být jakékoliv označení schopné grafického znázornění, především slova, osobní jména, číslice, písmena, barvy, kresby, tvar výrobku nebo jeho obal. Toto označení musí být způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby.⁶⁹

Majitel ochranné známky má právo označovat své výrobky či služby ochrannou známkou, pro které je zapsána nebo ji užívat ve spojení s těmito výrobky. Zápis do rejstříku ochranných známek opravňuje majitele používat též značku ®, v některých zemích se pak

⁶⁶ Česko. Zákon č. 207 ze dne 21. června 2000 o ochraně průmyslových vzorů. 2000, část 1, § 2 – 19.

⁶⁷ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 24 - 25. ISBN 978-80-245-1187-0.

⁶⁸ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 36 - 37. ISBN 978-80-86929-62-0.

⁶⁹ Česko. Zákon č. 441 ze dne 3. prosince 2003 o ochranných známkách. 2003, část 1, § 1 odst. 1.

toto označení nahrazuje zkratkou TM pro výrobky a zkratkou SM pro služby. Majitel ochranné známky má také právo ochrannou známku převést nebo k ní poskytnout licenci. Dále je třeba se zmínit o ochranné známce všeobecně známé. Jedná se o označení, které ochranu získalo nikoli zápisem do rejstříku, ale získalo jej všeobecnou známostí.⁷⁰

Ochranné známky dělíme do několika skupin: slovní, obrazové, prostorové a kombinované. U slovních ochranných známek jsou označení tvořena z jednoho nebo několika slov, včetně sloganů a souhrnů písmen nebo číslic. Ve skupině obrazových ochranných známek jsou označení tvořena z obrazového motivu a nejsou doprovázena textem. Co se týče prostorových známek, řadíme sem trojrozměrné předměty, výrobky nebo jejich obaly. Do kombinované skupiny pak zahrnujeme ta označení, která v sobě zahrnují prvky alespoň dvou předcházejících skupin.

Ochranné známky zapisuje ÚPV v řízení o přihlášce ochranné známky. Toto řízení začíná podáním přihlášky, čímž současně vzniká přihlašovatelovi právo přednosti. Úřad provádí dále dva typy průzkumu – formální a věcný. Formální průzkum kontroluje náležitosti přihlášky, věcný průzkum zkoumá zápisné způsobilosti označení. Zapsané ochranné známky platí v České republice deset let od data podání přihlášky. Jejich platnost pak lze prodlužovat vždy o dalších 10 let bez omezení maximální doby ochrany.⁷¹

Obchodní tajemství

Podle Cohena⁷² je obchodní tajemství typ majetku, který plyne z patentované technologie nebo způsobu podnikání. Obecně lze říct, že obchodní tajemství existuje, pokud poskytuje nějakou konkurenční výhodu. Nejedná se pouze o jednorázové tajemství, ale o něco, co je používáno v dlouhotrvajícím podnikání, jako je např. unikátní účetní systém nebo přísně střežený recept.

⁷⁰ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 26. ISBN 978-80-245-1187-0.

⁷¹ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 39 - 43. ISBN 978-80-86929-62-0.

⁷² COHEN, J. A. *Intangible Assets: Valuation and Economic Benefit*. 2nd ed. Hoboken: John Wiley & Sons, 2011, s. 17. ISBN 978-111-81609-30.

Tento pojem je z hlediska českého právního pořádku vymezen v ustanovení § 504 občanského zákoníku, kde je uvedeno, že obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí s podnikem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení.⁷³

Know-how

Již dlouhou dobu se nejrůznější odborníci snaží vymezit tento pojem, což jen svědčí o tom, že jeho definování a určení obsahu není jednoduché. Podle Mezinárodní obchodní komory lze vymezit know-how jako souhrn vědomostí, odborných znalostí a zkušeností při výrobním postupu a při technickém provádění výroby určitého produktu. Můžeme jím označit jak tajné formule a výrobní postupy, tak i techniku či odborné technické znalosti. Podle dalších teoretiků se může jednat také o výrobní tajemství, receptury, technické informace a dokumentace, výsledky pokusů apod. Další definice uvádí, že know-how je odborná znalost, poznatek, zkušenost, zručnost a schopnost získaná jako výsledek výzkumu, vývoje, pokusů a praxe, která má určitou hodnotu, využívá se, je přístupná jen omezenému okruhu odborníků, nebyla zveřejněná a není chráněná příslušným ochranným dokumentem, např. patentem, užitným vzorem atd.⁷⁴

Stejně jako obchodní tajemství, ani u know-how neexistuje pro oceňovatele žádný dokument od veřejnoprávní instituce. Tudíž oproti právům z průmyslového vlastnictví, zejména patentům, vzorům a ochranným známkám nejsou tato práva nikde veřejnoprávně registrována. Oceňovatel tak musí určit, zdali zde obchodní tajemství či know-how je, případě pak odkud kam sahá. Každé ocenění know-how či obchodního tajemství musí jednoznačně obsahovat i dostatečně podrobný popis vlastního předmětu ocenění.⁷⁵

⁷³ Česko. Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. 2012, část 1, § 504 odst. 1.

⁷⁴ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 35. ISBN 978-80-245-1187-0.

⁷⁵ Tamtéž, s. 36.

Označení původu a zeměpisná označení

Tato označení mají v podstatě stejnou ekonomickou funkci jako ochranné známky, ovšem nejsou samostatně převoditelnými majetkovými právy. Základním zákonem, který upravuje toto označení v ČR je zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení v platném znění. Označením původu se rozumí název oblasti, místa nebo země, který je používán k označení zboží pocházejícího z tohoto území, jestliže kvalita či vlastnosti tohoto zboží jsou dány výlučně nebo převážně zvláštním zeměpisným prostředím s jeho charakteristickými faktory a jestliže výroba, zpracování a příprava tohoto zboží probíhá ve vymezeném území.⁷⁶ Zeměpisným označením je název území používaný k označení zboží, které pochází z tohoto území, jestliže toto zboží má určitou kvalitu, pověst nebo jiné vlastnosti, které můžeme přičíst tomuto zeměpisnému původu, a také jestliže výroba nebo zpracování tohoto zboží probíhá ve vymezeném území.⁷⁷

Doménová jména

Doménové jméno je převoditelným nehmotným statkem a představuje jednoznačnou identifikaci počítače či počítačové sítě, které jsou připojené k internetu. Doménové jméno vyjadřuje slovně či slovně-číselně příslušnou IP adresu. Na rozdíl od registrovaných průmyslových práv, práva k doménovému jménu nevznikají zápisem do rejstříku, ale vznikají uzavřením smlouvy o registraci mezi žadatelem a registrátorem doménových jmen. Doba ochrany může být v ČR zajištěna nejvýše jednorázově na deset let. Práva k doménovým jménům nejsou ustanovena v žádném speciálním zákoně, jsou však obecně vymahatelná podle právních norem proti nekalé soutěži v občanském zákoníku.⁷⁸

⁷⁶ Česko. Zákon č. 452 ze dne 29. listopadu 2001 o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele. 2001, část 1, § 2.

⁷⁷ Česko. Zákon č. 452 ze dne 29. listopadu 2001 o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele. 2001, část 1, § 2.

⁷⁸ SVACINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 52 a 53. ISBN 978-80-86929-62-0.

3 Oceňování nehmotného majetku

Mnoha studií uvádí, že téměř 75 % až 90 % hodnoty některých společností je tvořeno nehmotnými aktivy. Jako příklad můžeme uvést společnosti Dell a Coca-Cola. Navzdory jejich velké významnosti, ve většině případů nejsou nehmotná aktiva ani dostatečně viditelná, ani náležitě a vhodně řízená. Finanční výkazy představují pouze zjednodušený obraz společností, a aby byla oceněna jejich skutečná hodnota, je nezbytné analyzovat také nehmotná aktiva, která nejsou v mnoha situacích přesně ohodnocena. Schopnosti a znalosti zaměstnanců, duševní vlastnictví, strategie společnosti a způsobilost k inovacím jsou ve většině případů klíčové proměnné a musí být obsaženy v účetnictví. Zveřejnění takových informací pomáhá společnostem zapojit nový kapitál.⁷⁹

Cílem oceňování je většinou dospět k tržní hodnotě nehmotného majetku, tzn. cílem práce oceňovatele je ve většině případů zjistit bodový odhad tržní hodnoty nehmotného aktiva. Tržní hodnota v zásadě znamená, kolik by za dané aktivum zaplatil zájemce na trhu.⁸⁰ Mezinárodní oceňovací standardy (dále jen IVS) definují tržní hodnotu následovně:⁸¹ „Tržní hodnota je odhadnutá částka, za kterou by měl být majetek směněn k datu ocenění mezi ochotným kupujícím a ochotným prodávajícím při transakci mezi samotnými a nezávislými partnery po náležitém marketingu, ve které by obě strany jednaly informovaně, rozumně a bez nátlaku.“

Tato kapitola se bude zabývat přístupy k oceňování nehmotného majetku a samotnými metodami oceňování nehmotných aktiv. Také zde bude představen globální ukazatel hodnoty nehmotných aktiv, tzv. price-to-book value.

⁷⁹ DUMITRESCU, A. S. Intangible assets: Are these resources sufficiently visible and properly controlled? *Accounting and Management Information Systems* [online]. Bucharest: Bucharest Academy of Economic Studies, 2012, roč. 11, č. 4, s. 545-563 [vid. 2014-10-02]. ISSN 18438105. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/1491325649/47F24001FEA54B51PQ/6?accountid=17116>

⁸⁰ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 75. ISBN 978-80-86929-62-0.

⁸¹ 2011 International Valuation Standards. *Market Value* [online]. London: International Valuation Standards Council, 2011 [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://ivsonline.org>

3.1 Přístupy k oceňování nehmotného majetku

V současnosti je k dispozici zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, který pro oceňování majetkových práv užívá zásadně výnosový způsob a alternativně, za zákonem stanovených podmínek, připouští ocenění cenou obvyklou. Z toho plyne, že tento právní předpis si nevymezil za cíl představit jedinou možnost oceňování uvedených předmětů. Takové oceňování provádí jednotliví odborníci, soudní znalci, poradenské firmy a auditoři, každý podle svých zásad, úsudků a postupů.⁸²

Obecné přístupy k oceňování nehmotných aktiv

Pro určení hodnoty nehmotných statků jsou zpravidla popisovány tři tradiční přístupy:⁸³

- **Srovnávací**, neboli tržní přístup je založen na principu rovnováhy, tedy tím, že konkurenční trhy nehmotných aktiv jsou schopné vytvořit rovnovážné ceny nehmotných aktiv. Zájemce tuto cenu přebírá z trhu.
- **Nákladový** přístup je založen na principu ekonomické substituce. Zájemce jakožto dobrý hospodář není ochoten za nehmotné aktivum zaplatit více, než by zaplatil v ekonomických nákladech za vytvoření nehmotného aktiva.
- **Výnosový** přístup je založen na principu ekonomického očekávání. Zájemce není ochotný za nehmotné aktivum zaplatit více, než je současná hodnota očekávaných příjmů z využití aktiva, a to při míře rizika na úrovni srovnatelné investice.

Kvalitativní a kvantitativní oceňování nehmotného majetku

Čada⁸⁴ se zmiňuje o vyjadřování hodnoty nehmotného majetku v penězích, lze tak říci, že se jedná o ocenění kvantitativní. Za kvalitativní ocenění těchto předmětů je možné považovat například vnitřní hodnocení majitele práv nebo využívající organizace. Dalším

⁸² ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 43. ISBN 978-80-245-1187-0.

⁸³ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 95. ISBN 978-80-86929-62-0.

⁸⁴ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 46 a 47. ISBN 978-80-245-1187-0.

kvalitativním hodnocením může být i klasická informační hodnota, která posuzuje takový předmět podle rozsahu a významu citací v patentové i nepatentové literatuře.

Další postupy s vyšší vypovídací hodnotou vycházejí z nejrůznějších bodových systémů. Zde jsou hodnoceny významné aspekty, které se zvláště vztahují k tomuto předmětu. Jedná se o otázky spojené s právním stavem vynálezu nebo s dalšími okolnostmi konkrétních chráněných technických řešení. Dále je možné považovat za významné okolnosti, které souvisí s technickým stavem či s možností využití. Bodové hodnocení může přesvědčit vedení podniku, majitele, či případného zájemce o tom, jakou hodnotu takové řešení skutečně má.⁸⁵

3.2 Metody oceňování nehmotného majetku

V tomto oddílu budou popsány nejčastější metody oceňování nehmotného majetku, nejdříve podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, poté podle licenční analogie, následovat bude metoda čisté současné hodnoty, dále orientační oceňování nehmotného majetku, bodové ocenění ochranných známek a nakonec opční ocenění.

3.2.1 Oceňování nehmotného majetku podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku

Zákon o oceňování majetku podle ustanovení § 1 upravuje způsoby oceňování věcí, práv a jiných majetkových hodnot pro účely stanovené zvláštními předpisy. Zásadním způsobem oceňování majetku a služeb podle tohoto zákona je oceňování cenou obvyklou. Za tuto cenu se považuje cena, která by byla dosažena při prodeji stejného či obdobného majetku nebo stejné či obdobné služby v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni ocenění. Tento způsob ocenění se však netýká majetkových práv, která vyplývají z průmyslových práv, práv na označení a výrobně technických poznatků, některých práv souvisejících s právem autorským a práv uživatele databází.⁸⁶

⁸⁵ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 46 a 47. ISBN 978-80-245-1187-0.

⁸⁶ Česko. Zákon č. 151 ze dne 17. června 1997 o oceňování majetku. 1997, část 1, § 2 odst. 1.

Tento majetek se oceňuje výnosovým způsobem, jak je uvedeno v § 17 zák. č. 151/1997 Sb.:⁸⁷ „Majetková práva, která jsou obsahem průmyslových práv a práv na označení nebo vyplývající z jejich užití, a výrobně technické a obchodní poznatky (know-how), majetková práva, která jsou obsahem některých práv souvisejících s právem autorským a práv uživatele databází, se oceňují výnosovým způsobem, a to jako součet diskontovaných budoucích ročních čistých výnosů vyplývajících z užívání těchto práv ode dne ocenění, přičemž způsob diskontování stanoví vyhláška.

Roční čistý výnos užívání se zjistí

- a) *ze smluv o užívání práva platných v den ocenění,*
- b) *podle skutečnosti za poslední kalendářní rok užívání v období pěti let předcházejících roku ocenění, nelze-li jej zjistit podle písmene a).*

Počet let užívání

- a) *se zjistí ze smluv, nejvýše však ve výši podle písmene b), c), nebo d),*
- b) *činí pět let u průmyslových práv a výrobně technických a obchodních poznatků a deset let u práv na označení v případě, že nelze zjistit počet let podle písmen a),*
- c) *činí u příslušných práv souvisejících s právem autorským takový počet let, který zbývá do ukončení padesátileté doby trvání těchto práv, v případě, že nelze zjistit počet let podle písmene a), a*
- d) *činí u práv pořizovatele databáze takový počet let, který zbývá do ukončení patnáctileté doby ukončení těchto práv, v případě, že nelze zjistit počet let podle písmene a).*

Nelze-li právo z různých důvodů, včetně toho, že nebylo užíváno, ocenit podle odstavců 1 až 3, nebo je-li cena zjištěná podle odstavců 1 až 3 nepřiměřeně vyšší nebo nižší než cena obvyklá, ocení se právo cenou obvyklou.“⁸⁸

⁸⁷ Česko. Zákon č. 151 ze dne 17. června 1997 o oceňování majetku. 1997, část 1, § 17 odst. 1 – 4.

⁸⁸ Česko. Zákon č. 151 ze dne 17. června 1997 o oceňování majetku. 1997, část 1, § 17 odst. 1 – 4.

Pro účely výše zmíněného zákona se nehmotný majetek oceňuje dle následujícího vzorce (1).

$$C = \sum_{j=1}^n \frac{Z_j}{\left(1 + \frac{p}{100}\right)^j} \quad (1)^{89}$$

kde:

C	cena majetkového práva
Z_j	roční čistý výnos užívání práva v letech, po které bude právo využíváno
p	míra kapitalizace
j	pořadové číslo roku, ve kterém bude právo užíváno
n	počet let, po které bude právo užíváno

3.2.2 Oceňování nehmotného majetku podle licenční analogie

Podle Čady⁹⁰ patří mezi nejpoužívanější metody oceňování nehmotného majetku tzv. výnosový způsob, konkrétně postup nazvaný licenční analogie. Tato metoda je založena na tom, že hodnota nehmotného majetku se rovná ceně, která by na trhu byla s největší pravděpodobností zaplácena za souhlas s využíváním stejného nebo podobného řešení nebo za jeho převod. Práva k využívání nehmotných statků jsou většinou poskytována prostřednictvím licence nebo podobné smlouvy. Za právo k jejich využívání se obvykle platí licenční poplatky, přičemž jejich výše se většinou stanovuje v procentech z čisté prodejní ceny. Pro výpočet ročního ocenění nehmotného majetku podle licenční analogie slouží následující vztah (2):

$$HV = RV \times LP \times KZ \times KK \times PM \quad (2)^{91}$$

kde:

HV	roční ocenění nehmotného majetku
RV	roční rozsah výroby ve finančním vyjádření

⁸⁹ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 206. ISBN 978-80-86929-62-0.

⁹⁰ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 66. ISBN 978-80-245-1187-0.

⁹¹ Tamtéž, s. 66.

LP	licenční poplatek
KZ	koeficient zastarání, případně koeficient zhodnocení
KK	koeficient míry kapitalizace
PM	podíl nehmotného majetku na výrobě

Celkové ocenění nehmotného majetku provedeme sečtením jednotlivých ročních ocenění za období, které odpovídá předpokládané době užívání oceňovaného předmětu.

Roční rozsah výroby

Účetně zjistitelné údaje z minulých let jsou obecně pro výnosové ohodnocení málo použitelné, protože smyslem tohoto druhu ocenění je odhad budoucích výnosů, takže správným podkladem je předpokládaný rozsah budoucí výroby. Musíme však přihlédnout k potřebnému očištění od budoucích jednorázových vlivů, zahrnutí obecných i dlouhodobých tendencí trhu v dané oblasti a marketingovým studiím.⁹²

Licenční poplatek

Pro správné ohodnocení nehmotného majetku je nezbytné stanovit přiměřenou sazbu licenčního poplatku v procentech, která je obvyklá v určitém průmyslovém oboru. Výše licenčního poplatku vyjadřuje i určitý poměr rozdělení zisku z budoucí výroby mezi poskytovatele a nabyvatele.⁹³ Orientační rozpětí výše licenčních poplatků činí celosvětově většinou 1 – 10 %. U výjimečných nehmotných aktiv a oborů to může být více, u některých naopak méně než jedno procento.⁹⁴

Koeficient zastarávání

Tento koeficient pomáhá vyjádřit obecnou závislost hodnoty technických řešení na čase. Každé technické řešení se časem nahrazuje jiným, tudíž celková tendence hodnoty technických řešení má v čase klesající tendenci. Pro stanovení tohoto koeficientu je nutné odhadnout také délku užitečné životnosti ohodnocovaného řešení.⁹⁵

⁹² ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 67. ISBN 978-80-245-1187-0.

⁹³ Tamtéž, s. 68 a 69.

⁹⁴ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 139-140. ISBN 978-80-86929-62-0.

⁹⁵ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 70. ISBN 978-80-245-1187-0.

Koeficient zhodnocení

V případě práv na označení, zejména ochranných známek, je závislost mezi hodnotou označení a časem opačná než u technických řešení. Označení vybraná podle správných zásad, zajištěná odpovídající průmyslově právní ochranou a podporovaná reklamou časem naopak nabývají na hodnotě. Je třeba si jej při oceňování všimnout a určitým způsobem jej vyjádřit i kvantitativně. Lze to provést například ročním přírůstkem v rozpětí 1 až 5 % ročně ve vztahu k hodnotě oceňovaného označení.⁹⁶

Koeficient míry kapitalizace

Vzhledem k tomu, že cena peněz se v čase mění, je nutné částky pro budoucí léta aktualizovat. To se provádí odúročením do současnosti pomocí diskontní sazby. Jedná se vlastně o opačný proces než úrokování. Diskontní sazby vyjadřují hodnotu nehmotného majetku, který bude v budoucnu užíván. Tento kapitál tedy ke dni stanovení hodnoty ještě nedospěl, a musí být tedy odúročen (3).

$$KK = \frac{1}{(1+d)^t} \quad (3)^{97}$$

kde:

KK koeficient míry kapitalizace
d sazba míry kapitalizace
t jednotlivá po sobě jdoucí roční období, v nichž se zjišťuje aktualizovaná hodnota

Podíl nehmotného majetku

Většinou je nutné do hodnocení promítnout i podíl, jakým se jednotlivá řešení spadající pod nehmotný majetek účastní na hospodářských výsledcích. Právě v případech, kdy máme k dispozici pouze celkové údaje, přichází v úvahu koeficient podílu nehmotného majetku.⁹⁸ Zabývání se tímto parametrem vytváří potřebu identifikovat při oceňování

⁹⁶ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 71.
ISBN 978-80-245-1187-0.

⁹⁷ Tamtéž, s. 72 a 73.

⁹⁸ Tamtéž, s. 73.

do jisté míry všechna nehmotná aktiva, která jsou ve výrobku obsažena, ačkoliv všechna nemusí být předmětem ocenění.⁹⁹

Počet let užívání

Samotné stanovení předpokládaného počtu let užívání není snadnou záležitostí. U technických řešení se snažíme na základě marketingových údajů a inovačním kroku přiblížit reálné době skutečného užívání oceňovaného práva a to až do doby, dokud nese alespoň průměrný zisk. U ochranných známek je situace odlišná. Lepší ochranné známky zpravidla provázejí výrobky běžně i po několik desetiletí, někdy i déle.¹⁰⁰

3.2.3 Metoda čisté současné hodnoty

Účelem metody čisté současné hodnoty je zjistit maximálně únosnou úplatu za oceňovaný nehmotný majetek. Tato metoda nepoužívá primárně účetní veličiny typu zisk, ale peněžní toky, které jsou bližší vyjádření užitku pro zájemce o aktivum. Metoda čisté současné hodnoty neslouží k odhadu absolutní výše hodnoty nehmotného aktiva, ale jako podpůrná metoda pro odhad maximální výše relativní úplaty.¹⁰¹ Matematické vyjádření tohoto postupu by se dalo vyjádřit následujícím jednoduchým vzorcem:

$$\check{C}SH = -I + \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+i)^t} \quad (4)^{102}$$

kde:

- I investiční výdaj spojený se spuštěním výroby,
- CF kladné peněžní toky plynoucí z prodeje výrobků,
- ČSH čistá současná hodnota výroby, přičemž platí: ČSH > 0, pak výroba poskytuje přínos vyšší, než jsou náklady kapitálu *i*; ČSH < 0, pak výroba poskytuje přínos nižší, než jsou náklady kapitálu *i*; ČSH = 0, pak výroba poskytuje přínos na rovní nákladů kapitálu *i*.

⁹⁹ SVACINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 137. ISBN 978-80-86929-62-0.

¹⁰⁰ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 73 a 74. ISBN 978-80-245-1187-0.

¹⁰¹ SVACINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 172. ISBN 978-80-86929-62-0.

¹⁰² Tamtéž, s. 172.

Tento vzorec je obecným vyjádřením. Pokud bychom počítali konkrétně, museli bychom do vzorce zahrnout ještě např. licenční poplatky, ziskovou marži, odpisy investic, zdanění atd.

3.2.4 Orientační oceňování nehmotného majetku

Jak uvádí Čada¹⁰³, orientační ocenění vychází z toho, že celková hodnota průmyslových práv a jiného duševního vlastnictví včetně obchodního tajemství a know-how může maximálně představovat 20 % čistého přínosu podniku, který připadá na výrobu a služby s využitím nehmotného majetku z příštích pěti let od data provedeného ocenění. Odhadnuté výše čistých příjmů je nutné snížit koeficientem zastarání a dále odpovídající roční diskontní sazbou. Posuzují se následující dílčí ukazatele.¹⁰⁴

Úroveň výroby

Do tohoto ukazatele jsou zahrnuty nechráněná řešení jako know-how, zlepšovací návrhy, technologické předpisy, počítačové databáze, recepty, obchodní tajemství apod. Tento ukazatel hodnotí úroveň výroby v rozsahu 1 až 5 % ročního zisku.

Průmyslová práva

Zde se jedná zejména o patenty a řádně prověřené průmyslové vzory. Procentní hodnocení může dosáhnout až 10 % z ročního zisku, přičemž se posuzuje i podíl využívaných práv na celkové výrobě, popř. předmětu činnosti podniku a tomu odpovídající podíl zisku.

Práva na označení

V tomto případě se jedná především o ochranné známky, označení původu a obchodní jméno podnikatelského subjektu. Procentní hodnocení se většinou pohybuje v rozpětí od 0,5 do 5 % z ročního zisku, přičemž se přihlíží ke skutečnosti, zda jde o ochrannou známku pouze zapsanou nebo notoricky známou.

¹⁰³ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 76 a 77. ISBN 978-80-245-1187-0.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 76 a 77.

Licenční a podobné smlouvy

Sem řadíme zásady pro oceňování aktivních (prodávaných) a pasivních (nakupovaných) licencí. U aktivních licencí se odhadují předpokládané příjmy zpravidla jako zisk po dobu platnosti ochranného dokumentu (licence). Od těchto příjmů se odečítají náklady na zabezpečení průmyslově právní ochrany a na realizaci smlouvy a odměny, dále se přihlíží i k roční diskontní sazbě. U nakoupených licencí se od podílu licence na předpokládaném zisku z licenční výroby odečítají licenční platby a poplatky, které bude podnik platit poskytovateli licence.

3.2.5 Bodové ocenění ochranných známek

Podle Čady¹⁰⁵ je oceňovaná známka v prvním kroku bodově hodnocena z pohledu jedenácti kritérií. Je zde zahrnuta fantazijnost a originalnost tohoto označení, snadná zapamatovatelnost, stručnost a vyslovitelnost, estetický vzhled, délka průmyslově právní ochrany, jakost výrobků, rozsah průmyslově právní ochrany podle počtu zemí, rozsah ochrany podle seznamů výrobků a služeb, způsob a rozsah užívání, ziskovost takto označovaného zboží, vztah k obchodnímu jménu nebo označení původu a podíl exportu z celkové výroby.

Nejhorší ohodnocení představuje jeden bod a nejlepší deset bodů, to znamená, že maximálně lze získat za konkrétní oceňované označení 110 bodů. Získaný počet bodů se pak v dalším kroku násobí tzv. stupněm známosti. Ten činí nejméně jeden, nejvíce pět bodů. Po druhém kroku tak lze získat maximálně 550 možných bodů. Dalším, nejobtížnějším krokem je transformace získaných bodů na peníze. Zjistíme roční zisk podniku, z něhož poté padesát procent je získáváno na vrub ochranné známky, přitom uvažované období představuje 20 let.

V dalším kroku vycházíme z předpokladu, že kdyby zde taková ochranná známka nebyla, musela by být vytvořena, zavedena na trh, průmyslově právně zajištěna jiná nová, a to představuje 34 % z hodnoty podílu na dvacetiletém zisku. Následně se sečte podíl na zisku za 20 let a náklady na nové vytvoření a znovuzavedení ochranné známky. V posledním

¹⁰⁵ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 78 a 79. ISBN 978-80-245-1187-0.

kroku podělíme takto získanou celkovou částku maximálně dosažitelným počtem bodů (550) a výsledek vynásobíme skutečně dosaženým počtem bodů.¹⁰⁶

3.2.6 Opční ocenění

Tato metoda vychází z obecných zásad opčních obchodů, kdy kupní opce představuje pro zájemce pouhé právo do určité doby nakoupit, nikoli však povinnost tento obchod v budoucnu uzavřít. Právo opce je však v rámci obchodů s inovacemi nebo vynálezy úplatné, takže odložení obchodu přináší majiteli práva určité finanční prostředky. Opční strategie tedy umožňuje nabyvateli vyčkat s obchodem až na období s optimálními podmínkami či reagovat jinak, např. obchod odložit nebo i opční právo výhodně prodat, dovolují-li to opční podmínky. Cenou za tuto časovou pružnost je úplata, kterou získá poskytovatel práva. Samotná technika opčního ocenění je náročnou matematicko-statistickou disciplínou.¹⁰⁷

3.2.7 Oceňování podle IFRS

Dle IFRS rozlišujeme oceňování v momentě pořízení a ocenění v průběhu držení aktiva. Podnik si může zvolit buď model pořizovací ceny, nebo použít model přecenění. Model přecenění smí ale být použit pouze v případě, kdy reálná hodnota nehmotného aktiva může být stanovena na aktivním trhu. Takové aktivní trhy jsou v praxi neobvyklé, ale existují, např. volně převoditelné licence taxislužby nebo trh s povolenkami na emisní limity.¹⁰⁸ Vybraný způsob ocenění je poté aplikován na všechna nehmotná aktiva, která mají podobné znaky či využití a jsou seskupena do stejné třídy nehmotných aktiv. IAS 38 nabízí klasifikaci do následujících tříd:¹⁰⁹

- počítačový software,
- obchodní značky,

¹⁰⁶ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, s. 78 a 79. ISBN 978-80-245-1187-0.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 80.

¹⁰⁸ 2013 International Financial Reporting Standards. London: International Accounting Standards Board, 2013. ISBN 978-1-907877-77-3.

¹⁰⁹ HINKE, J. *IAS/IFRS a vykazování finanční pozice podniku*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2013, s. 68. ISBN 978-80-87197-65-3.

- licence a koncese,
- autorská práva, patenty a ostatní průmyslová práva, služby a výrobní práva,
- receptury, modely, návrhy, prototypy apod.

Oceňování v momentě pořízení

Nejčastěji se využívá model pořizovací ceny, který je založen na historické ceně, tj. na pořizovací ceně, která se po dobu životnosti DNM snižuje o oprávkky.¹¹⁰ Pokud tedy pořizujeme nehmotné aktivum nákupem, vycházíme z pořizovací ceny, která zahrnuje veškeré nutně vynaložené náklady k tomu, aby mohlo být nehmotné aktivum využíváno. V případě, že je nehmotné aktivum vytvořeno vlastní činností, pořizovací cena se určí jako součet vynaložených výdajů, a to od okamžiku, kdy nehmotné aktivum poprvé splňuje kritéria pro vykazování.¹¹¹

Kromě modelu pořizovací ceny se využívá i ocenění ve fair value, tedy aktuální cenovou úroveň na aktivním trhu neboli reálnou hodnotou. Tohoto ocenění se využívá třeba v případě bezúplatného pořízení, např. formou státní dotace. Možné je toto ocenění i při pořízení nehmotného aktiva směnou. Zde je ale potřeba rozlišit, zda se jedná o „komerční transakci“, tudíž zda při transakci vznikl zisk nebo ztráta, či nikoli. Pokud se tedy o komerční transakci jedná, oceňujeme nehmotné aktivum též ve fair value. Nehmotné aktivum pořízené v rámci koupě podniku se pak oceňuje ve fair value k datu akvizice.¹¹²

Ocenění v průběhu držení aktiva

Pokud se během užívání nehmotného aktiva vyskytne relevantní aktivní trh, pak je možné přejít na oceňování modelem přecenění.¹¹³ Model přecenění povoluje přecenit nehmotné aktivum na reálnou hodnotu, která je stanovena aktivním trhem a snížena o následně

¹¹⁰ HINKE, J. *IAS/IFRS a vykazování finanční pozice podniku*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2013, s. 68 a 69. ISBN 978-80-87197-65-3.

¹¹¹ ŠRÁMKOVÁ, Alice aj. *Mezinárodní standardy účetního výkaznictví: IAS/IFRS: praktické aplikace*. aktualiz. vyd. pro účetní období 2009-2010. Praha: Institut certifikace účetních, 2009, s. 106. ISBN 978-80-86716-61-9.

¹¹² DVORÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Brno: BizBooks, 2014, s. 89-91. ISBN 978-80-265-0149-7.

¹¹³ HINKE, J. *IAS/IFRS a vykazování finanční pozice podniku*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2013, s. 68 a 69. ISBN 978-80-87197-65-3.

zúčtované oprávky a následně zúčtované ztráty ze snížení hodnoty. Aktivním trhem je trh, na kterém se obchoduje s homogenními položkami, jejichž ceny jsou známé a kdykoliv můžeme najít k transakci ochotného kupujícího i prodávajícího. Použití reálné hodnoty, která je stanovena jinak než aktivním trhem, není povolené. Po přecenění je nehmotné aktivum dále odpisováno a může docházet také k zúčtování ztrát ze snížení hodnoty opravnými položkami. Model přecenění nelze dle IAS 38 aplikovat na aktivum, které ještě nebylo zachyceno v účetnictví a oceněno prostřednictvím pořizovacích nákladů. K prvotnímu uznání se tedy pojí vždy jenom pořizovací náklady.¹¹⁴

3.3 Globální ukazatele hodnoty nehmotných aktiv

Jak uvádí Svačina¹¹⁵, v dnešní době velmi rychle roste význam nehmotných aktiv. Tento nárůst významu nehmotných složek podnikání můžeme velmi dobře pozorovat na složení obchodovaných produktů a služeb, protože právě v nich je dnes obsažen buď velký podíl znalostí a technických poznatků, nebo mají vysokou symbolickou hodnotu díky svému označení. Často se také jedná o kombinaci těchto dvou jevů. Podle Lva¹¹⁶ nehmotná aktiva překonávají hmotná aktiva v mnoha obchodních společnostech, a to jak jejich hodnotou, tak jejich přispíváním k růstu společnosti, přesto stále chybí jejich vykazování v bilancích společností. Toto asymetrické nakládání s nehmotnými aktivy vede k neobjektivnímu a nedostatečnému podávání informací o výkonu a hodnotě společností.

Poměr mezi hmotnými a nehmotnými složkami lze více či méně dobře odhadnout globálními indikátory, mezi které patří poměr tržní a účetní hodnoty obchodovaných společností, tzv. ukazatel price-to-book value (dále jen P/BV).¹¹⁷ Průměrná hodnota P/BV společností v indexu S&P 500 (tento index měří vývoj 500 amerických akcií vybraných společností) rostla nepřetržitě od raných 80. let minulého století. V březnu 2001 dosáhlo P/BV těchto společností průměrné hodnoty šest, což znamená, že z každých šesti dolarů

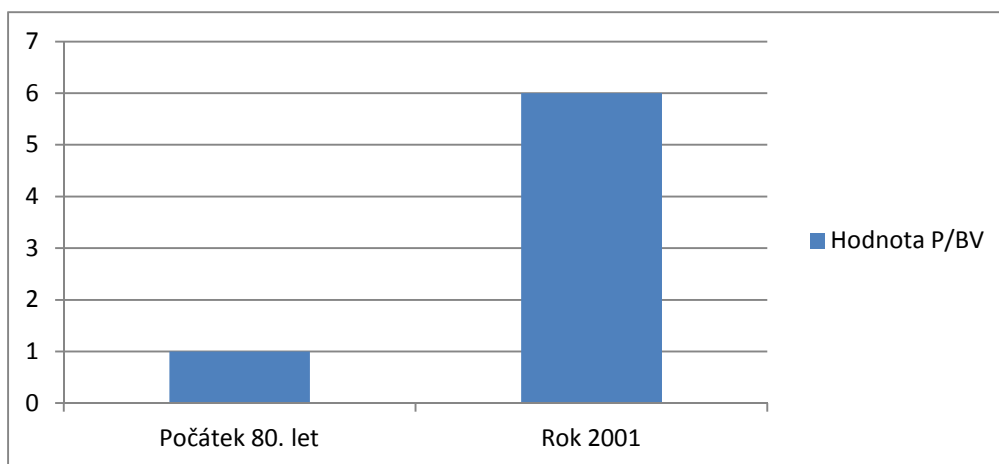
¹¹⁴ HINKE, J. *IAS/IFRS a vykazování finanční pozice podniku*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2013, s. 69. ISBN 978-80-87197-65-3.

¹¹⁵ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 13-14. ISBN 978-80-86929-62-0.

¹¹⁶ LEV, B. *Intangibles: Management, Measurement, and Reporting*. 1st ed. Washington: Brookings Institution Press, 2000, s. 7. ISBN 978-08-15798-09-5.

¹¹⁷ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 14. ISBN 978-80-86929-62-0.

tržní ceny se pouze jeden dolar objevuje v rozvaze společnosti, zatímco zbylých pět dolarů představuje nehmotná aktiva (Obr. 1). Tento jev poukazuje na ochotu investorů platit více za nehmotné složky podniků. Z toho důvodu je v současné době vyžadováno soustředění se na nehmotná aktiva.¹¹⁸

Obr. 1: Průměrná hodnota P/BV společností v indexu S&P 500

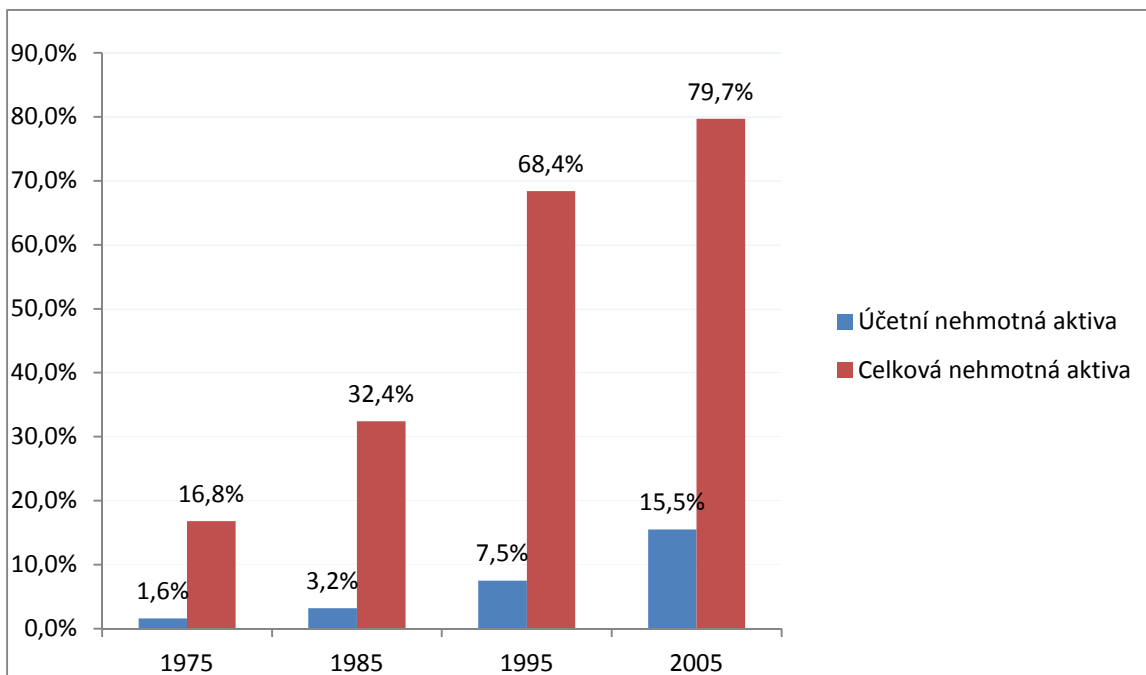
Zdroj: SVAČINA, P. Oceňování nehmotných aktiv, s. 14.

Právě pro tyto účely je používán ukazatel P/BV, jelikož v rozvahách podniků jsou nehmotná aktiva zobrazována pouze minimálně, a to z důvodu opatrnosti podniků. Tržní ceny podniků na burze však vyjadřují ochotu investorů zaplatit za veškerá aktiva podniků, tzn. za hmotná i nehmotná. Rozdíl mezi tržními cenami podniků na burze a účetní hodnotou je tak možno zjednodušeně považovat za efekt nehmotných aktiv k tržním cenám podniků. Zejména díky změnám účetního vykazování akvizic v systémech US GAAP (Americké všeobecně uznávané účetní principy) a IFRS dochází od roku 2000 ke znatelně vyššímu vykazování nehmotných aktiv v účetních výkazech společností, které jsou obchodované na burzách. Přesto však zůstává relativně vysoký podíl v rozvahách nevykázané tržní hodnoty kapitálu, který je připisován právě nehmotným složkám.¹¹⁹

Na Obr. 2 můžeme vidět, jak se měnil poměr účetních a celkových nehmotných aktiv v čase, a to od roku 1975. Tyto hodnoty byly zjištěny z S&P 500.

¹¹⁸ LEV, B. *Intangibles: Management, Measurement, and Reporting*. 1st ed. Washington: Brookings Institution Press, 2000, s. 8. ISBN 978-08-15798-09-5.

¹¹⁹ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010, s. 14-15. ISBN 978-80-86929-62-0.

Obr. 2: Podíl účetně vykázaných a nevykázaných nehmotných aktiv u společností S&P 500

Zdroj: SVAČINA, P. Oceňování nehmotných aktiv, s. 15.

3.3.1 Price-to-book value

Price-to-book value, někdy označován jako Market-to-book ratio (dále jen M/B), porovnává současnou tržní hodnotu společnosti s její účetní hodnotou. Jedná se tedy o poměrový ukazatel, který poměří kurz akcie k účetní hodnotě akcie, tedy k účetní hodnotě vlastního kapitálu na akcii. Vyjadřuje, kolik korun je investor ochotný zaplatit za jednu korunu vlastního kapitálu společnosti. Pokud by bylo P/BV rovno dvěma, znamenalo by to, že se společnost obchoduje za dvojnásobek své účetní hodnoty.¹²⁰

Výhody a omezení P/BV

Tento ukazatel je vhodné použít u společností, které mají stabilní vlastní kapitál, např. banky a jiné finanční instituce. Omezení tohoto ukazatele je viděno v tom, že účetní hodnota je údaj historický, neobsahuje aktuální informace, čímž se jeho vypovídací

¹²⁰ Definition of price-to-book ratio [online]. The Financial Times LTD, 2014 [vid. 2014-10-21]. Dostupné z: http://lexicon.ft.com/Term?term=price_to_book-ratio

schopnost snižuje.¹²¹ Další omezení mohou představovat nepřesnosti při porovnání více firem, protože ty mohou mít různé účetní zvyky, které tento ukazatel ovlivní. Ukazatel P/BV se také bude lišit podle odvětví, proto není vhodné porovnávat zjištěné hodnoty mezi firmami z různých odvětví. Firmy, které ke svému chodu potřebují větší množství majetku nebo majetek dražší, např. výrobní firmy, budou mít P/BV nižší. Naopak společnosti podnikající ve službách (např. poradenské, konzultantské firmy) budou mít P/BV vyšší. Ukazatel P/BV může také zkreslovat dojem o hodnotě akcie u podniků s odlišným zadlužením.¹²² Pomocí P/BV je lepší porovnávat hodnotu akcií jen stejně zadlužených podniků. Při dvojnásobném zadlužení vychází dvojnásobné P/BV, vyšší zadlužení tedy zvyšuje hodnotu ukazatele price-to-book value.¹²³

Výpočet P/BV

Price-to-book value můžeme vypočítat dvěma způsoby, vždy nám však vyjde ten samý výsledek. Při použití prvního způsobu je dělena tržní kapitalizace (celková tržní cena akcií) celkovou účetní hodnotou společnosti (hodnota veškerých aktiv po odečtení závazků) zjištěnou z rozvahy. Dle druhé metody by se současná cena akcie společnosti vydělila účetní hodnotou akcie. Účetní hodnota akcie se získá vydělením celkové účetní hodnoty počtem vydaných akcií.¹²⁴

Interpretace P/BV

Ideální poměr P/BV se stanovuje těžko. Akcie, které se obchodují za nižší cenu, než je jejich základní cena (P/BV vychází menší než jedna), obvykle nevytvářejí vysoké výnosy, ovšem návratnost většinou bývá stabilní. Jako magická hranice je často mnoha zkušenými investory a experty zmiňována hranice 1,5, přičemž hodnota nad tuto hranici je považována za vysokou a akcie společnosti za nadhodnocené. Tuto hranici ovšem nelze brát jako maximum, přes které nelze jít. Vždy je třeba mít dodatečné informace o konkrétní

¹²¹ *Úvod do fundamentální analýzy* [online]. Patria online, a. s., ©1997 - 2014 [vid. 2014-10-22]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/akademie/analyzy-investice-fundamentalni-analyza.html>

¹²² KUČHTA, D. *Ukazatelé fundamentální analýzy: K čemu slouží?* [online]. Praha: Fincentrum a. s., 2009-01-20, [vid. 2014-10-19, 13:20]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/ukazatele-fundamentalni-analyzy-k-cemu-slouzi/>

¹²³ *P/B – poměr tržní a účetní hodnoty akcie* [online]. Value Investing & Options Strategies [2014-11-29]. Dostupné z: <http://www.valueinvesting.cz/wp-content/uploads/2010/11/fundamentalni-analyza.htm>

¹²⁴ *Ukazatele fundamentální analýzy* [online]. Value Investing & Options Strategies [2014-10-24]. Dostupné z: <http://www.valueinvesting.cz/2010/11/02/fundamentalni-analyza/ukazatele-fundamentalni-analyzy/>

společnosti a o odvětví, ve kterém podniká.¹²⁵ Nízké P/BV (menší než jedna) může na jedné straně znamenat, že akcie je podhodnocena, ale též to může znamenat nedůvěru investorů v budoucí vývoj společnosti a vývoji jejích příjmů. Naopak příliš vysoká hodnota (vyšší než tři) může znamenat přemrštěnou cenu vzhledem k majetku společnosti, majetek je v tomto případě přeceněn.¹²⁶ V dnešní ekonomice mnoho „nejzřetlivějších“ společností velice spoléhá na duševní vlastnictví, které však v účetnictví vykazují málo. V důsledku tohoto nízkého vykazování některého typu nehmotného majetku pak tyto firmy získávají uměle vysoké hodnoty P/BV. I na to je třeba dát si pozor. Ovšem vyšší P/BV by také mělo odrážet vyšší očekávané budoucí zisky v důsledku růstu příležitostí, některých konkurenčních výhod nebo snižování rizika.¹²⁷

3.3.2 Market-to-book-difference

Market-to-book-difference (dále jen M/BD) je jednou z nejzákladnějších metod k měření objemu nehmotných aktiv účetní jednotky. Je definován jako rozdíl mezi tržní hodnotou a účetní hodnotou vlastního kapitálu podniku, přičemž tržní hodnota je vypočítána jako násobek současné ceny akcie a počtu emitovaných akcií. Například, pokud by tržní hodnota podniku činila 30 milionů EUR a jeho účetní hodnota by byla 22 milionů EUR, celková hodnota jeho nehmotných aktiv by byla vypočítána na 8 milionů EUR. Pro účel porovnávání hodnot mezi více podniky se vypočítává podíl tržní a účetní hodnoty (P/BV).¹²⁸

Tento přístup nevyžaduje mnoho úsilí, ale má několik nedostatků, proto se zdá nedostatečný pro podávání informací o nehmotném majetku společností. To znamená, že není obvykle rozumné konstatovat, že celý rozdíl mezi tržní a účetní hodnotou společnosti lze přičítat jen hodnotě nehmotných aktiv. Na jednu stranu mohou být tržní hodnoty

¹²⁵ *Poměr ceny a účetní hodnoty – podhodnocené nebo předražené akcie?* [online]. 2013-02-26 [vid. 2014-10-20]. Dostupné z: <http://www.dividendoveakcie.cz/pomer-ceny-a-ucetni-hodnoty-podhodnocene-nebo-predrazene-akcie/>

¹²⁶ KUCHTA, D. *Ukazatelé fundamentální analýzy: K čemu slouží?* [online]. Praha: Fincentrum a. s., 2009-01-20, [vid. 2014-10-21, 12:20]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/ukazatele-fundamentalni-analyzy-k-cemu-slouzi/>

¹²⁷ *Definition of price-to-book ratio* [online]. The Financial Times LTD, 2014 [vid. 2014-10-21]. Dostupné z: http://lexicon.ft.com/Term?term=price_to_book-ratio

¹²⁸ GRÜBER, S. *Intangible Values in Financial Accounting and Reporting: an Analysis from the Perspective of Financial Analysts*. 1st ed. Wiesbaden: Springer Gabler, 2015, s. 94. ISBN 978-3-658-06550-8.

poháněny jinými faktory, než je očekávání ohledně schopností účetní jednotky, mimo to ceny akcií jsou relativně proměnlivé a jejich růst a pokles nemůže být vykládán jako změna v nehmotných složkách společnosti. Na druhou stranu účetní hodnota vlastního kapitálu účetní jednotky je řízena účetními standardy a politikami, které počítají s obezřetností nebo účetním konzervatismem. Kromě toho, může být obtížné srovnávat tržní a účetní podíly, protože skladba aktiv a závazků se liší napříč společnostmi a odvětvími.¹²⁹

3.3.3 Return on Equity

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) vyjadřuje, kolik korun zisku připadá na jednu korunu vlastního kapitálu. Vlastní kapitál se vypočítá jako rozdíl mezi hodnotou aktiv a hodnotou závazků, tj. všech cizích zdrojů. Je složen ze základního kapitálu, fondů, zisku běžného období, nerozdělených zisků a ztrát minulých let. Znázorňuje výnosnost vlastních zdrojů a porovnává čistý zisk společnosti vůči majetku, který majitelé vložili do společnosti. Ukazatel slouží, mimo jiné, pro vlastníky společnosti, kteří díky němu zjišťují, jaký je výnos vytvářený jejich zdroji a jestli je dostatečný.¹³⁰

Ukazatel ROE investorům říká, zda společnost dokáže z vloženého kapitálu vytvářet zisky. Vysvětluje, nakolik je firma profitabilní, jak dokáže zhodnotit vložené finanční prostředky. Hodnota ROE vyjadřuje podíl čistého zisku vůči majetku akcionářů. Obvykle se stanovuje hodnota ROE 15 % jako minimum. ROE může být silně ovlivněno velikostí dluhu a úvěrovou pákou dané firmy, proto je důležité vědět, jaký dluh tuto firmu tíží.¹³¹

P/BV můžeme poměřovat právě vůči ukazateli rentability vlastního kapitálu (dále jen ROE). Vysoká hodnota ROE vůči nízkému P/BV značí podhodnocenou akcii a naopak nízká hodnota ROE vůči vysokému P/BV značí nadhodnocenou akcii. Pokud jsou hodnoty

¹²⁹ Tamtéž, s. 94 - 95. ISBN 978-3-658-06550-8

¹³⁰ KUČHTA, D. *Jak poznáte rentabilní společnost?* [online]. Praha: Fincentrum a. s., 2009-01-23, [vid. 2014-10-22, 14:35]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/jan-poznate-rentabilni-spolecnost/>

¹³¹ BERGGREN, T. *Jak poznat zajímavou investici?* [online]. Investičníweb.cz, 2012-04-05, [vid. 2014-10-22, 17:00]. Dostupné z: <http://www.investicniweb.cz/univerzita/investovani/2012/4/5/jak-poznat-zajimavou-akcii/>

obou ukazatelů nízké, značí to slabý výnosový potenciál. Naopak pokud jsou obě hodnoty vysoké, naznačuje to vysoký výnosový potenciál.¹³²

3.3.4 Price-to-tangible book value

Analytici často vynechávají při výpočtu P/BV z rovnice nehmotná aktiva a goodwill, jelikož jejich hodnota je subjektivnější a často nemůžou být rozprodána, např. při likvidaci společnosti. Pokud z výpočtu P/BV vynecháme nehmotná aktiva, získáváme tzv. price-to-tangible book value. K výpočtu P/TBV použijeme celkovou účetní hodnotu aktiv společnosti uvedenou v účetních výkazech společnosti a odečteme od ní hodnotu nehmotných aktiv.¹³³

Některá nehmotná aktiva mohou mít diskutabilní hodnotu, např. pokud byla společnost přeplacena při akvizici. Proto někdy konzervativní investoři preferují odstranění nehmotných aktiv při oceňování společnosti. P/TBV v podstatě představuje částku peněz, kterou by akcionáři obdrželi za každou vlastněnou akcii, pokud by společnost zkrachovala a ocitla se v likvidaci. Obecně platí, že akcie, které se obchodují za vyšší cenu, než je jejich hmotná účetní hodnota, způsobují investorům větší ztráty, pokud by došlo k likvidaci společnosti. Naopak ty akcie, které se obchodují za nižší cenu, než je jejich hmotná účetní hodnota, pravděpodobně přinesou investorům větší zisky.¹³⁴

¹³² Úvod do fundamentální analýzy [online]. Patria online, a. s., ©1997 - 2014 [vid. 2014-10-22].

Dostupné z: <http://www.patria.cz/akademie/analyzy-investice-fundamentalni-analyza.html>

¹³³ Price-to-Tangible Book Value Ratio [online]. InvestingAnswers, © 2001-2014 [vid. 2014-10-22].
Dostupné z: <http://www.investinganswers.com/financial-dictionary/ratio-analysis/price-tangible-book-value-ratio-3232>

¹³⁴ Tamtéž

4 Vykazování nehmotných aktiv u vybraných kótovaných podnikatelských subjektů na Burze cenných papírů Praha

Praktická část této práce je věnována analýze vykazování nehmotných aktiv u vybraných podnikatelských subjektů kótovaných na Burze cenných papírů Praha (dále Burza CP Praha). V této kapitole jsou jednotlivé společnosti nejdříve roztříděny podle CZ-NACE, poté blíže představeny a je zkoumán objem a skladba jejich nehmotného majetku. Následně je vykalkulován podíl dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku na celkových dlouhodobých aktivech společností.

Pro účely této práce jsou vybrány nejen české podnikatelské subjekty, ale též ty zahraniční, které na území České republiky podnikají a jsou zapsány v obchodním rejstříku ČR. Z výběru byly vynechány všechny finanční a pojišťovací instituce a jsou zde analyzovány pouze podnikatelské subjekty z ostatních odvětví. Ty jsou rozděleny do několika kategorií podle odvětví a příbuzných odvětví, důvodem je možnost porovnávat zjištěné výsledky vždy podle konkrétního odvětví.

Je třeba zdůraznit, že při analýze těchto subjektů byla použita pouze externí účetní data získaná především z výročních zpráv a obchodního rejstříku a také byly použity informace z Burzy CP Praha. Nejedná se tak o hloubkovou analýzu, která by byla možná pouze za použití interních účetních dat.

4.1 Roztřídění podnikatelských subjektů podle CZ-NACE

Podle výše uvedených kritérií bylo vybráno osm společností. Tyto podnikatelské subjekty byly dále roztříděny podle CZ-NACE, tedy statistické klasifikace ekonomických činností. Jelikož se v seznamu nevyskytují společnosti přímo ze stejných ekonomických odvětví, musely být výsledné kategorie rozděleny pouze podle základních sekcí.

Jedná se o tyto sekce:

- C – Zpracovatelský průmysl,
- D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu,
- E – Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi,
- J – Informační a komunikační činnosti.

I když některé z vybraných společností podnikají ve více oblastech, bylo vždy vybráno odvětví, které v dané společnosti převažuje, které je jejím hlavním předmětem podnikání. V několika následujících oddílech jsou jednotlivé podnikatelské subjekty představeny a následně je provedena deskripce skladby a vykazování nehmotných aktiv a je sledován vývoj nehmotného majetku z hlediska časového.

Sekce C – Zpracovatelský průmysl

Do této sekce byly zařazeny tři podnikatelské subjekty – Philip Morris ČR a. s., Pivovary Lobkowicz Group, a. s. a UNIPETROL, a. s. Každá z firem však podniká v odlišných oblastech zpracovatelského průmyslu.

Charakteristika společnosti Philip Morris ČR a. s.

Philip Morris ČR a. s., společnost ve skupině Philip Morris International Inc. (PMI), je největším výrobcem a prodejcem tabákových výrobků v České republice. Historie působení společnosti PMI v České republice sahá do roku 1987, kdy Československý tabákový průmysl začal s licenční výrobou cigaret značky Marlboro. V roce 1992 získala společnost PMI většinový podíl ve státem vlastněné společnosti Tabák, a. s., která od roku 2000 nese jméno Philip Morris ČR a. s. Továrna společnosti v Kutné Hoře je jediným závodem pro výrobu cigaret a tabákových výrobků v České republice. Philip Morris ČR a. s. nabízí zákazníkům mezinárodní a domácí značky cigaret jako jsou Marlboro,

L&M, Red & White, Philip Morris, Petra či Sparta. Společnost zaměstnává více než 1 200 pracovníků.¹³⁵

Informace o akcích společnosti Philip Morris ČR a. s.

Základní kapitál:	2 745 386 000 Kč
Forma akcie:	Kmenové na majitele
Podoba akcie:	Zaknihovaný CP
Jmenovitá hodnota akcie:	1 000 Kč
Počet akcií v emisi:	2 745 386 ks

Akcie jsou rozděleny na neregistrované kmenové listinné na jméno v počtu 831 688 kusů a registrované kmenové zaknihované v počtu 1 913 698 kusů. Oba druhy akcií jsou oceněny ve jmenovité hodnotě 1 000 Kč za jednu akcii. Společnost zahájila obchodování na Burze cenných papírů Praha dne 13. 7. 1993. Měnou obchodování je CZK. Majoritním akcionářem je společnost Philip Morris Holland Holdings B. V., jejíž podíl činí 77,6 %.

Charakteristika společnosti Pivovary Lobkowicz Group, a. s.

Společnost Pivovary Lobkowicz Group, a. s. je čtvrtou největší českou pivovarnickou skupinou podle lokálních prodejí a pátou podle celkové produkce. Skládá se ze sedmi regionálních pivovarů (Protivín, Uherský Brod, Jihlava, Rychtář, Klášter, Vysoký Chlumeč a Černá Hora), které se nacházejí na území Čech a Moravy. Zahájení jejich činnosti sahá až do středověku a nejstarší pivovar byl založen již v roce 1298. Skupina produkuje rozsáhlé portfolio různých druhů piva. Kromě toho jsou vyráběny i nealkoholické nápoje a stolní vody. Skupina v současnosti nabízí 70 značek piva.¹³⁶

¹³⁵ O společnosti Philip Morris ČR. *Phillip Morris International* [online]. Philip Morris International Management SA, ©2002-2014 [vid. 2014-10-16]. Dostupné z:

http://www.pmi.com/cs_cz/about_us/philip_morris_cr_overview/pages/philip_morris_cr_overview.aspx

¹³⁶ O nás. *Pivovary Lobkowicz Group, a. s.* [online]. [vid. 2014-10-16]. Dostupné z: <http://www.pivovary-lobkowicz-group.com/o-nas>

Informace o akciích společnosti Pivovary Lobkowicz Group, a. s.

Základní kapitál:	1 870 000 160 Kč
Forma akcie:	Kmenové na majitele
Podoba akcie:	Zaknihovaný CP
Jmenovitá hodnota akcie:	160 Kč
Počet akcií v emisi:	11 687 501 ks

Společnost zahájila obchodování na Burze cenných papírů Praha dne 28. 5. 2014, tedy poměrně nedávno. Měnou obchodování je také CZK. Majoritními akcionáři jsou společnosti Palace Capital, a. s. a GO Solar s. r. o., jejichž podíl činí celkem 79,4 %.

Charakteristika společnosti UNIPETROL, a. s.

UNIPETROL, a. s. je mateřskou společností skupiny Unipetrol. Tato skupina je vedoucí skupinou v oblasti zpracování ropy a petrochemie v České republice a je jedním z hlavních hráčů ve střední a východní Evropě. V roce 2005 se stala součástí největší rafinérské a petrochemické skupiny ve střední Evropě - PKN Orlen. Unipetrol se zaměřuje na tři klíčové obchodní segmenty, kterými jsou rafinérie, petrochemie a maloobchodní distribuce pohonných hmot. Společnost UNIPETROL, a. s. byla založena v roce 1994.¹³⁷

Informace o akciích společnosti UNIPETROL, a. s.

Základní kapitál:	18 133 476 400 Kč
Forma akcie:	Na majitele
Podoba akcie:	Zaknihovaný CP
Jmenovitá hodnota akcie:	100 Kč
Počet akcií v emisi:	181 334 764 ks

¹³⁷ O nás. *Unipetrol, a. s.* [online]. [vid. 2014-10-16]. Dostupné z: <http://www.unipetrol.cz/cs/ONas/Stranky/default.aspx>

Společnost zahájila obchodování na Burze cenných papírů Praha dne 28. 8. 1997. Měnou obchodování je opět CZK. Majoritním akcionářem je PKN ORLEN S. A., jejíž podíl činí 62,99 %. Dalším významným akcionářem je Skupina J&T s podílem 23,70 %.

Sekce D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

Do této sekce spadají celkem tři z vybraných společností, a to ČEZ, a. s., E4U a. s. a ENERGOAQUA, a. s. Každá z těchto společností se nějakým způsobem podílí na výrobě či rozvodu elektřiny a tepla.

Charakteristika společnosti ČEZ, a. s.

ČEZ, a.s. je součástí Skupiny ČEZ, jež je energetickým koncernem působícím v řadě zemí střední a jihovýchodní Evropy a Turecku s centrálou v České republice. Hlavní předmět podnikání koncernu tvoří výroba, distribuce, obchod a prodej v oblasti elektřiny a tepla, obchod a prodej v oblasti zemního plynu a těžba uhlí. Skupina ČEZ zaměstnává 26 tisíc pracovníků. V České republice společnosti Skupiny ČEZ těží a prodávají uhlí, vyrábějí a distribuují elektřinu a teplo, obchodují s elektřinou a dalšími komoditami, prodávají koncovým zákazníkům elektřinu, teplo a zemní plyn a poskytují další služby. Výrobní portfolio tvoří jaderné, uhelné, plynové, vodní a další obnovitelné zdroje.¹³⁸

Informace o akciích společnosti ČEZ, a. s.

Základní kapitál:	53 798 975 900 Kč
Forma akcie:	Na majitele
Podoba akcie:	Zaknihovaný CP
Jmenovitá hodnota akcie:	100 Kč
Počet akcií v emisi:	537 989 759 ks

¹³⁸ Představuje se ČEZ, a. s. ČEZ, a. s. [online]. Skupina ČEZ, ©2014 [vid. 2014-10-16]. Dostupné z: <http://www.cez.cz/cs/o-spolecnosti/cez/profil-spolecnosti.html>

Společnost zahájila obchodování na Burze cenných papírů Praha dne 22. 6. 1993. Měnou obchodování je CZK. Majoritním akcionářem je Česká republika, jejíž podíl činí 69,78 %. Společnost ČEZ, a. s. vlastní pouze 0,72 %.

Charakteristika společnosti E4U a. s.

Společnost E4U a. s. se zaměřuje především na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, tedy na zelenou energii. E4U a. s. vznikla v srpnu 2010, její historie však sahá do roku 2006, kdy byla založena společnost SANERGIE a. s., jejíž akcie tvoří základ aktiv společnosti E4U a. s. Prostřednictvím dceřiné společnosti SANERGIE a. s. v současné době provozuje dva solární parky v oblasti jižní Moravy. Do majetku společnosti mohou být vybrány pouze dlouhodobé výroby energie (elektrické nebo tepelné), založené na stabilní a osvědčené technologii.¹³⁹

Informace o akciích společnosti E4U a. s.

Základní kapitál:	239 164 000 Kč
Forma akcie:	Kmenové na majitele
Podoba akcie:	Zaknihovaný CP
Jmenovitá hodnota akcie:	100 Kč
Počet akcií v emisi:	2 391 640 ks

Společnost zahájila obchodování na Burze cenných papírů Praha dne 25. 8. 2011. Měnou obchodování je CZK. Majoritním akcionářem je E4U FINANCE, s. r. o., jehož podíl činí 51 %, tedy 1 219 740 kusů akcií. Zbylých 49 % tvoří drobní akcionáři.

Charakteristika společnosti ENERGOAQUA, a. s.

Společnost ENERGOAQUA, a. s. se zabývá výrobou, distribucí a prodejem energetických medií a služeb v oblasti elektrické energie, tepelné energie, technických plynů a vodního hospodářství. V současné době tato společnost věnuje nemalou pozornost rovněž developerské činnosti a revitalizaci objektů uvolněných jinými společnostmi s cílem jejich

¹³⁹ O nás. E4U a. s. [online]. ©2011 [vid. 2014-10-17]. Dostupné z: <http://www.e4u.cz/spolecnost/o-nas/>

dalšího využití ať už pro vlastní potřebu, pro účely pronájmu či prodeje dalším výrobním subjektům, nebo pro výstavbu a rozvoj bytové a občanské vybavenosti.¹⁴⁰

Informace o akcích společnosti ENERGOAQUA, a. s.

Základní kapitál:	703 074 664 Kč
Forma akcie:	Kmenové na majitele
Podoba akcie:	Zaknihovaný CP
Jmenovitá hodnota akcie:	1 000 Kč
Počet akcií v emisi:	701 000 ks

Společnost kromě výše uvedených akcií ve jmenovité hodnotě 1 000 Kč vydala též 259 333 kusů akcií ve jmenovité hodnotě 8 Kč za akcii. Tyto akcie jsou vydány v listinné podobě. Společnost zahájila obchodování na Burze cenných papírů Praha dne 22. 6. 1993. Měnou obchodování je CZK. Akcionářem s největším podílem je společnost CONCENTRA a. s., která vlastní 21,93 % akcií, tedy 152 200 kusů akcií ve jmenovité hodnotě 1 000 Kč a 248 206 kusů akcií ve jmenovité hodnotě 8 Kč. Dalšími významnými akcionáři jsou společnosti ETOMA INVEST spol. s r. o. s podílem 20,16 %, S.P.M.B. a. s. s podílem 15,74 % a KAROSERIA a. s. s podílem 12,29 %.

Sekce E – Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi

Do této sekce spadá pouze jeden podnikatelský subjekt, a tím jsou Pražské služby, a. s.

Charakteristika společnosti Pražské služby, a. s.

Pražské služby jsou firmou s tradicí a dlouholetými zkušenostmi v nakládání s komunálním odpadem a jeho odstraňováním. V současné době vykonává společnost Pražské služby funkci operátora celopražského systému nakládání s komunálním odpadem a ve spolupráci s dalšími subdodavateli zajišťuje soustředování, využívání a odstraňování

¹⁴⁰ Společnost ENERGOAQUA, a. s. *ENERGOAQUA, a. s.* [online]. ©2004 [vid. 2014-10-17]. Dostupné z: <http://www.energoaqua.cz/>

veškerého odpadu vyprodukovaného občany hlavního města Prahy a dalšími subjekty, jež se rovněž zapojily do tohoto jednotného systému. Další důležitou oblastí, ve které Pražské služby působí, jsou silničářské činnosti. Jedná se o provádění dopravního značení a zařízení, čištění komunikací a jejich součástí a zajišťování sjízdnosti a schůdnosti komunikací, drobné stavební opravy chodníků a vozovek a údržbu silniční zeleně.¹⁴¹

Informace o akciích společnosti Pražské služby, a. s.

Základní kapitál: 2 631 166 600 Kč

Forma akcie: Kmenové na jméno

Podoba akcie: Zaknihovaný CP

Jmenovitá hodnota akcie: 1 000 Kč

Počet akcií v emisi: 1 556 125 ks

Forma akcie: Kmenové na jméno

Podoba akcie: Zaknihovaný CP

Jmenovitá hodnota akcie: 1 000 000 Kč

Počet akcií v emisi: 600 ks

Forma akcie: Prioritní na jméno

Podoba akcie: Zaknihovaný CP

Jmenovitá hodnota akcie: 400 Kč

Počet akcií v emisi: 1 187 604 ks

Jak je vidět výše, společnost vydala tři druhy akcií. Pražské služby, a. s. zahájily obchodování na Burze CP Praha dne 1. 3. 1995. Měnou obchodování je CZK. K obchodování na regulovaném trhu byly přijaty akcie společnosti o nominální hodnotě 1 000 Kč. Hlavním akcionářem je hlavní město Praha, jehož podíl činí 76,92 %, zbytek patří menšinovým akcionářům, z nichž největší část vlastní Northward Holding Limited, a to 19,3 %.

¹⁴¹ Představení společnosti. *Pražské služby, a. s.* [online]. ©2014 [vid. 2014-10-17]. Dostupné z: <http://www.psas.cz/index.cfm/o-spolecnosti/predstaveni-spolecnosti/>

Sekce J - Informační a komunikační činnosti

Také do této sekce můžeme zařadit opět pouze jednu společnost – O2 Czech Republic, a. s.

Charakteristika společnosti O2 Czech Republic, a. s.

O2 Czech Republic, a. s. je součástí Skupiny O2 Czech Republic. Společnost vznikla dne 1. července 2006 spojením společností ČESKÝ TELECOM, a. s. a Eurotel Praha, spol. s r. o. O2 je největším telekomunikačním operátorem na českém trhu. V současnosti provozuje téměř osm milionů mobilních a pevných linek. V průběhu let 2012 a 2013 O2 změnilo od základu český telekomunikační trh, když například jako první operátor v zemi umožnil vstup do své sítě virtuálním operátorům a na jaře 2013 představil revoluční neomezené tarify FREE. Operátor disponuje nejucelenější nabídkou hlasových a datových služeb v České republice. Se svou službou O2 TV je operátor zároveň největším provozovatelem internetového televizního vysílání v Česku. Od ledna 2014 je O2 součástí české investiční skupiny PPF.¹⁴²

Informace o akciích společnosti O2 Czech Republic, a. s.

Základní kapitál: 27 461 384 874 Kč

Forma akcie: Kmenové na jméno

Podoba akcie: Zaknihovaný CP

Jmenovitá hodnota akcie: 870 Kč

Počet akcií v emisi: 1 ks

Forma akcie: Kmenové na jméno

Podoba akcie: Zaknihovaný CP

Jmenovitá hodnota akcie: 87 Kč

Počet akcií v emisi: 315 648 092 ks

¹⁴² O společnosti. *O2 Czech Republic, a. s.* [online]. [vid. 2014-10-17]. Dostupné z: <http://www.o2.cz/spolecnost/o-spolecnosti/>

Jak lze vidět výše, společnost O2 emitovala dva druhy akcií. Obchodování na Burze cenných papírů Praha zahájila společnost dne 1. 3. 1995. Měnou obchodování je CZK. Hlavním akcionářem je v současné době finanční skupina PPF Arena 2 B. V., jejíž podíl činí 65,93 %.

4.2 Vykazování nehmotných aktiv v jednotlivých společnostech

V tomto oddílu bude zkoumáno, jaká nehmotná aktiva (dále jen NA) společnosti vykazovaly v roce 2013, popřípadě i v letech minulých. Také bude znázorněno, jak se měnil objem nehmotných aktiv za posledních pět let, tedy od roku 2009 do roku 2013. Data jsou externího původu, pořízena nejčastěji z výročních zpráv společností. Bylo využito nekonsolidovaných finančních výkazů, nejedná se tedy o data za celou skupinu, ale pouze o data týkající se samotných řešených akciových společností.

4.2.1 Nehmotná aktiva v sekci C

Philip Morris ČR a. s.

V minulosti byl zahrnut mezi nehmotný majetek (dále jen NM) společnosti nakoupený software, software vytvořený vlastní činností, respektive náklady vynaložené na vývoj vlastního softwaru, a nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek. Tyto informace byly zjistitelné naposledy z výroční zprávy společnosti za rok 2005. Z novějších výročních zpráv nelze bohužel zjistit, jaká byla skladba nehmotného majetku této společnosti. Zjistitelná je pouze celková hodnota nehmotného majetku, která ke dni 31. 12. 2013 činila 19 mil. Kč.

Avšak na webových stránkách Úřadu průmyslového vlastnictví ČR (dále ÚPV) bylo zjištěno, že společnost Philip Morris ČR a. s. registrovala mnoho ochranných známek většinou slovních nebo kombinovaných pro značky svých cigaret jako je Clea, Petra, Sparta, Start a další. Velká část z nich je v současné době platná a mohla by patřit mezi nehmotný majetek společnosti, konkrétně do kategorie ocenitelná práva.

Pivovary Lobkowicz Group, a. s.

Společnost vlastní pouze logotypy, které jsou účtovány na účtu 014 – Ocenitelná práva. Kromě logotypů ještě společnost účtuje nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek. Celková hodnota nehmotných aktiv společnosti Pivovary Lobkowicz Group, a. s. nebyla ke dni 31. 12. 2013 bohužel zjištěna, protože na jejích oficiálních webových stránkách nebyla dosud zveřejněna výroční zpráva za rok 2013.

Podle ÚPV ČR registrovala společnost Pivovary Lobkowicz Group, a. s. několik ochranných známek slovních nebo kombinovaných pro značky svých piv, např. Krasličák nebo Pivo Gril, dále pak pro Pivní adventní kalendář či Cestu pivních znalců. Všechny ochranné známky jsou stále platné a patří pravděpodobně mezi ocenitelná práva společnosti.

Údaje o skladbě a objemu vykazovaných nehmotných aktiv společnosti Pivovary Lobkowicz Group, a. s. za roky 2009 až 2013 jsou uvedeny v následující tabulce (Tab. 2).

Tab. 2: Skladba nehmotného majetku firmy Pivovary Lobkowicz Group, a. s. (v tis. Kč)

Stav DNM k:	Ocenitelná práva	Nedokončený DNM	NA celkem
31. 12. 2009	225	1 942	2 167
31. 12. 2010	225	1 942	2 167
31. 12. 2011	225	1 859	2 084
31. 12. 2012	225	1 859	2 084
31. 12. 2013	Nezjištěno	Nezjištěno	Nezjištěno

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti Pivovary Lobkowicz Group, a. s. za roky 2009 až 2012, viz příloha B

UNIPETROL, a. s.

Společnost UNIPETROL, a. s. v současné době vlastní pouze software, dále také účtuje nedokončený nehmotný majetek. V minulosti firma též účtovala ostatní nehmotný majetek (do roku 2011) a nehmotná aktiva v kategorii Licence, patenty a obchodní značky, a to

do roku 2009. Celková hodnota nehmotného majetku firmy ke dni 31. 12. 2013 byla 400 tis. Kč.

Na Úřadu průmyslového vlastnictví ČR společnost UNIPETROL, a. s. v minulosti registrovala patenty, např. způsob výroby zeolitu Beta, který však je v současné době již neplatný. Mimo to bylo registrováno také několik ochranných známek kombinovaných, z nichž jsou dvě, ve znění Unipetrol ORLEN GROUP, stále platné. Avšak, jak můžeme vidět v následující tabulce (Tab. 3), nejsou tyto ochranné známky nejspíše vykazovány v účetnictví společnosti.

Tab. 3: Skladba nehmotného majetku firmy Pivovary UNIPETROL, a. s. (v tis. Kč)

Stav DNM k:	Software	Nedokončený DNM	Ostatní NM	Licence, patenty a obchodní značky	NA celkem
31. 12. 2009	1 362	0	260	3 985	5 607
31. 12. 2010	767	325	95	0	1 187
31. 12. 2011	196	325	1	0	522
31. 12. 2012	130	325	0	0	456
31. 12. 2013	75	325	0	0	400

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti UNIPETROL, a. s. za roky 2009 až 2013, viz příloha C

4.2.2 Nehmotná aktiva v sekci D

ČEZ, a. s.

Společnost ČEZ, a. s. vykazovala ve svých rozvahách v uplynulých pěti letech především software, ocenitelná práva a nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek. Ke dni 31. 12. 2013 byla celková hodnota nehmotného majetku této společnosti 572 mil. Kč. Skladbu a objem vykazovaných nehmotných aktiv znázorňuje Tab. 4.

Na ÚPV ČR registrovala v minulosti tato společnost několik patentů a užitných vzorů. Můžeme zmínit užitný vzor na vápenatou čerpatelnou kompozitní směs, který je v současnosti stále platný. Registrováno bylo též velké množství ochranných známek, ať už se jedná o slovní, obrazové či kombinované. Mnoho z těchto ochranných známek je v současné době platných a společnost je nejspíš opravdu vykazuje, jak můžeme vidět v následující tabulce v kategorii Ocenitelná práva a ostatní.

Tab. 4: Skladba nehmotného majetku firmy ČEZ, a. s. (v mil. Kč)

Stav DNM k:	Software	Ocenitelná práva a ostatní	Nedokončený DNM	NA celkem
31. 12. 2009	74	497	91	662
31. 12. 2010	120	429	157	706
31. 12. 2011	105	324	149	578
31. 12. 2012	216	272	116	604
31. 12. 2013	137	252	183	572

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti ČEZ, a. s. za roky 2009 až 2013, viz příloha D

E4U a. s.

Společnost E4U a. s. nevykazovala v uplynulých pěti letech ve svých rozvahách žádný nehmotný majetek. Alespoň z výročních zpráv, které by tyto informace měly obsahovat, není nic zjistitelné. Avšak na Úřadu průmyslového vlastnictví ČR má společnost registrovány dvě ochranné známky ve znění E4U a E4U a. s. ENERGY FOR YOU, obě ve formě kombinované. Obě známky jsou v současné době platné.

ENERGOAQUA, a. s.

Mezi nehmotná aktiva, která účtovala v uplynulých několika letech společnost ENERGOAQUA, a. s., patří především software, emisní povolenky a ostatní nehmotný majetek. Celková hodnota nehmotných aktiv k 31. 12. 2013 byla 3 177 tis. Kč.

Společnost registrovala na Úřadu průmyslového vlastnictví ČR ochrannou známku kombinovanou ve znění EA ENERGOAQUA, a. s. Rožnov pod Radhoštěm. Tato ochranná známka je v současnosti platná.

Skladbu a objem vykazovaných nehmotných aktiv společnosti ENERGOAQUA, a. s. znázorňuje následující tabulka (Tab. 5).

Tab. 5: Skladba nehmotného majetku firmy ENERGOAQUA, a. s. (v tis. Kč)

Stav DNM k:	Software	Ostatní NM	Emisní povolenky	NA celkem
31. 12. 2009	367	768	295	1 430
31. 12. 2010	317	566	3 162	4 045
31. 12. 2011	265	328	7 356	7 949
31. 12. 2012	214	166	6 107	6 487
31. 12. 2013	165	258	2 754	3 177

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti ENERGOAQUA, a. s. za roky 2009 až 2013, viz příloha F

4.2.3 Nehmotná aktiva v sekci E

Pražské služby, a. s.

Společnost vykazovala v uplynulých pěti letech v rámci nehmotných aktiv především software, ocenitelná práva (logo společnosti, prezentace společnosti na internetu a obchodní smlouvy) a v určité míře též nedokončený nehmotný majetek (Tab. 6). Celková hodnota nehmotných aktiv k 31. 12. 2013 činila 21 702 tis. Kč.

Společnost měla na ÚPV ČR registrovaný patent na způsob mokrého čištění spalin, v současné době již zaniklý a užitný vzor na sypač, který je též zaniklý. Registrováno bylo také několik stále platných obrazových a kombinovaných ochranných známek, které pravděpodobně spadají do kategorie nehmotného majetku Ocenitelná práva.

Tab. 6: Skladba nehmotného majetku firmy Pražské služby, a. s. (v tis. Kč)

Stav DNM k:	Software	Ocenitelná práva	Nedokončený DNM, zálohy	NA celkem
31. 12. 2009	54 402	24 824	9 980	89 206
31. 12. 2010	46 890	19 208	7 065	73 163
31. 12. 2011	46 986	13 825	0	60 811
31. 12. 2012	29 857	8 143	0	38 000
31. 12. 2013	20 157	1 545	0	21 702

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti Pražské služby, a. s. za roky 2009 až 2013, viz příloha G

4.2.4 Nehmotná aktiva v sekci J

O2 Czech Republic, a. s.

Společnost O2 Czech Republic, a. s. vykazuje a vykazovala v uplynulých letech v rámci nehmotných aktiv tyto položky - goodwill, licence, software a zákaznické báze (Tab. 7). Zůstatková hodnota nedokončených nehmotných aktiv k 31. prosinci 2013 činila 696 mil. Kč a byla rozprostřena do jednotlivých kategorií nehmotných aktiv dle jejich podstaty. Podobně tomu bylo i za roky minulé. Celková hodnota nehmotných aktiv společnosti k 31. 12. 2013 pak činila 18 870 mil. Kč.

Goodwill účtuje O2 Czech Republic, a. s. jako jediná ze společností v této práci rozebíraných. Goodwill ve výši 13 320 mil. Kč byl vykázán v důsledku akvizice zbývajících 49% vlastnického podílu ve společnosti Eurotel Praha spol. s r. o. Od data účinnosti fúze se společností Český Telecom, a. s. je tento goodwill vykazován v samostatných finančních výkazech společnosti. Původně byl goodwill vykázán ve výši 14 087 mil. Kč jako výsledek srovnání nákladů podnikové kombinace ve výši 29 215 mil. Kč a reálné hodnoty nabytých čistých aktiv ve výši 15 128 mil. Kč. Do 31. prosince 2004 byl goodwill lineárně odepisován po dobu 20 let a prověřován na případné indikátory snížení hodnoty ke každému rozvahovému dni.

V souladu s úpravou IFRS 3, IAS 36 a IAS 38 Společnost přerušila od 1. ledna 2005 odepisování dříve identifikovaného goodwillu. Kumulované oprávky k 31. prosinci 2004 (ve výši 767 mil. Kč) byly eliminovány proti pořizovací ceně. Od 31. prosince 2005 je goodwill klasifikován jako nehmotné aktivum s neurčitelnou dobou životnosti a je testován na snížení hodnoty a to vždy k rozvahovému dni počínaje 31. prosincem 2005 nebo v případech, kdy jsou známy indikace snížení hodnoty goodwillu.

K 31. prosinci 2013 a k 31. prosinci 2012 bylo v rámci goodwillu vykázáno 128 mil. Kč souvisejících s přechodem jmění v rámci projektu fúze sloučením dceřiné společnosti Telefónica O2 Business Solutions spol. s r. o. do O2 Czech Republic, a. s. Společnost testovala goodwill na snížení hodnoty, testy provedené k 31. prosinci 2013 a k 31. prosinci 2012 neindikovaly snížení hodnoty goodwillu. Test na snížení hodnoty zahrnuje určení zpětné ziskatelné částky peněžotvorné jednotky, která je spočítána jako hodnota z užívání. Hodnota z užívání je současná hodnota budoucích peněžních toků, které dle očekávání vygeneruje peněžotvorná jednotka.

Udělené licence představují právo na provozování mobilních sítí UMTS (Universal Mobile Telecommunication System, systém standardu mobilních telefonů třetí generace), GSM (Global System for Mobile Communication, systém druhé generace) a CDMA (Code Divison Multiple Access) v České republice. V roce 2012 O2 Czech Republic, a. s. koupila přístupová práva k síti internet ve standardu CDMA od Českého telekomunikačního úřadu ve výši 23 mil. Kč. Tato práva jsou přidělena až do 7. února 2018.

Všechna nehmotná aktiva O2 Czech Republic, a. s. s určitelnou dobou životnosti jsou odepisována a každoročně jsou jejich hodnoty a životnosti prověřovány. Společnost také vynakládá interní náklady na aktivity v oblasti výzkumu a vývoje ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje, které však nesplňují kritéria kapitalizace dle standardu IAS 38 Nehmotná aktiva pro rok 2013 a 2012.¹⁴³

¹⁴³ Výroční zpráva 2013 [online]. Praha: O2 Czech Republic, a. s., 2014 [vid. 2014-10-20]. Dostupné z: http://www.o2.cz/vyrocní_zpravy/2013/rocni/index.html#c1b5a5540

Společnost registrovala na ÚPV ČR velké množství ochranných známek, ať už slovních, obrazových nebo kombinovaných, většina z nich je však již zaniklá.

Tab. 7: Skladba nehmotného majetku firmy O2 Czech Republic, a. s. (v mil. Kč)

Stav DNM k:	Goodwill	Licence	Software	Zákaznické báze	NA celkem
31. 12. 2009	13 320	3 901	4 456	0	21 677
31. 12. 2010	13 320	3 514	3 901	0	20 735
31. 12. 2011	13 320	3 128	3 347	0	19 795
31. 12. 2012	13 448	2 758	2 977	0	19 183
31. 12. 2013	13 448	2 373	3 038	11	18 870

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti O2 Czech Republic, a. s. za roky 2009 až 2013, viz příloha H

4.3 Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv na dlouhodobém majetku společností

V této části bude vyjádřen podíl dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného majetku na dlouhodobém majetku společností. Výpočet bude probíhat jednoduchým způsobem, bude vydělen objem hmotného majetku dlouhodobým majetkem a taktéž objem nehmotného majetku dlouhodobým majetkem. Tento výpočet nám vyjádří, jakým procentuálním podílem se tyto dva typy majetku podílí na dlouhodobém majetku společností.

V následujících několika tabulkách (Tab. 8 až Tab. 15) je vypočítán podíl hmotného a nehmotného majetku na dlouhodobém majetku všech společností, a to za roky 2009 až 2013.

Tab. 8: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv na dlouhodobém majetku společnosti Philip Morris ČR a. s. v letech 2009 až 2013 (mil. Kč)

Rok	Hmotná Aktiva	Nehmotná aktiva	Celková dlouhodobá aktiva	Podíl hmotných aktiv	Podíl nehmotných aktiv
2009	2 531	103	2 653	95,40 %	3,88 %
2010	2 726	94	2 839	96,02 %	3,31 %
2011	2 699	69	2 787	96,84 %	2,48 %
2012	2 862	43	2 924	97,88 %	1,47 %
2013	3 118	19	3 156	98,80 %	0,60 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti Philip Morris ČR a. s. za roky 2009 až 2013, viz příloha A

Dle Tab. 8 byl podíl dlouhodobého hmotného majetku v případě společnosti Philip Morris ČR a. s. velmi vysoký, vždy nad 95 %. Na druhou stranu podíl dlouhodobého nehmotného majetku byl velmi nízký, v roce 2013 nedosahoval ani jednoho procenta.

Tab. 9: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv na dlouhodobém majetku společnosti Pivovary Lobkowicz Group, a. s. v letech 2009 až 2012 (tis. Kč)

Rok	Hmotná aktiva	Nehmotná aktiva	Celková dlouhodobá aktiva	Podíl hmotných aktiv	Podíl nehmotných aktiv
2009	0	2 067	1 223 567	0,00 %	0,17 %
2010	0	2 167	869 461	0,00 %	0,25 %
2011	0	2 084	333 205	0,00 %	0,63 %
2012	0	2 084	322 660	0,00 %	0,65 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti Pivovary Lobkowicz Group a. s. za roky 2009 až 2012, viz příloha B

Situace v případě společnosti Pivovary Lobkowicz Group, a. s. (Tab. 9) je velmi odlišná. Podíl dlouhodobého hmotného majetku byl ve zkoumaných letech zcela nulový. Ani podíl dlouhodobého nehmotného majetku nebyl příliš výrazný, i zde byl nižší než jedno procento.

Tab. 10: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv na dlouhodobém majetku společnosti UNIPETROL, a. s. v letech 2009 až 2013 (tis. Kč)

Rok	Hmotná aktiva	Nehmotná aktiva	Celková dlouhodobá aktiva	Podíl hmotných aktiv	Podíl nehmotných aktiv
2009	371 551	5 607	17 855 521	2,08 %	0,03 %
2010	397 215	1 187	17 581 842	2,26 %	0,00 %
2011	1 157 960	522	17 354 109	6,67 %	0,00 %
2012	1 161 903	456	15 310 177	7,59 %	0,00 %
2013	1 166 757	400	16 677 657	7,00 %	0,00 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti UNIPETROL, a. s. za roky 2009 až 2013, viz příloha C

Také v případě společnosti UNIPETROL, a. s. (Tab. 10) se jedná o výjimečnou situaci, i zde jsou podíly hmotných a nehmotných aktiv na celkovém dlouhodobém majetku zanedbatelné. Hmotná aktiva se podílely maximálně 7,59 %, nehmotná aktiva mají podíl po zaokrouhlení nulový.

Tab. 11: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv na dlouhodobém majetku společnosti ČEZ, a. s. v letech 2009 až 2013 (mil. Kč)

Rok	Hmotná Aktiva	Nehmotná aktiva	Celková dlouhodobá aktiva	Podíl hmotných aktiv	Podíl nehmotných aktiv
2009	184 909	662	355 086	52,07 %	0,19 %
2010	195 172	706	377 851	51,65 %	0,19 %
2011	206 703	578	399 709	51,71 %	0,14 %
2012	220 452	604	418 714	52,65 %	0,14 %
2013	233 938	572	427 022	54,78 %	0,13 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti ČEZ, a. s. za roky 2009 až 2013, viz příloha D

Podle Tab. 11 společnost ČEZ, a. s. vykazovala hmotná aktiva, která měla podíl na dlouhodobém majetku vždy vyšší než 50 %. Podíl nehmotných aktiv byl i zde poměrně mizivý, v žádném z řešených let nedosahoval ani jednoho procenta.

Tab. 12: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv na dlouhodobém majetku společnosti E4U a. s. v letech 2009 až 2013 (tis. Kč)

Rok	Hmotná Aktiva	Nehmotná aktiva	Celková dlouhodobá aktiva	Podíl hmotných aktiv	Podíl nehmotných aktiv
2010	0	0	239 164	0,00 %	0,00 %
2011	0	0	82 857	0,00 %	0,00 %
2012	0	0	82 857	0,00 %	0,00 %
2013	0	0	82 857	0,00 %	0,00 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti E4U a. s. za roky 2010 až 2013, viz příloha E

Společnost E4U (Tab. 12) nevykazovala od doby své existence žádná dlouhodobá hmotná, ani nehmotná aktiva. Dlouhodobá aktiva byla tvořena výhradně finančním majetkem.

Tab. 13: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv na dlouhodobém majetku společnosti ENERGOAQUA, a. s. v letech 2009 až 2013 (tis. Kč)

Rok	Hmotná Aktiva	Nehmotná aktiva	Celková dlouhodobá aktiva	Podíl hmotných aktiv	Podíl nehmotných aktiv
2009	1 244 294	1 430	1 455 948	85,46 %	0,10 %
2010	1 222 545	4 045	1 457 748	83,87 %	0,28 %
2011	1 119 702	7 949	1 443 550	77,57 %	0,55 %
2012	1 142 003	6 487	1 459 238	78,26 %	0,44 %
2013	1 177 452	3 177	1 544 667	76,23 %	0,21 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti ENERGOAQUA, a. s. za roky 2009 až 2013, viz příloha F

Hmotná aktiva se ve společnosti ENERGOAQUA, a. s. (Tab. 13) podílela na celkových dlouhodobých aktivech většinou 70 až 90 procenty. Podíl dlouhodobých nehmotných aktiv i v této situaci byl velmi nízký, taktéž nedosáhl ani jednoho procenta.

Tab. 14: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv na dlouhodobém majetku společnosti Pražské služby, a. s. v letech 2009 až 2013 (tis. Kč)

Rok	Hmotná Aktiva	Nehmotná aktiva	Celková dlouhodobá aktiva	Podíl hmotných aktiv	Podíl nehmotných aktiv
2009	3 923 922	89 206	4 107 137	95,54 %	2,17 %
2010	4 183 458	73 163	4 348 776	96,20 %	1,68 %
2011	4 208 125	60 811	4 346 777	96,81 %	1,40 %
2012	3 901 220	38 000	4 010 026	97,29 %	0,95 %
2013	3 874 670	21 702	3 961 532	97,81 %	0,55 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti Pražské služby, a. s. za roky 2009 až 2013, viz příloha G

U společnosti Pražské služby, a. s. (Tab. 14) podíl hmotných aktiv na celkových dlouhodobých aktivech byl velmi vysoký, ve zkoumaných letech přesáhl vždy 95 procent. Podíl nehmotného majetku nebyl tak výrazný, dosahoval maximálně několika procent.

Tab. 15: Výpočet podílu hmotných a nehmotných aktiv na dlouhodobém majetku společnosti O2 Czech Republic, a. s. v letech 2009 až 2013 (mil. Kč)

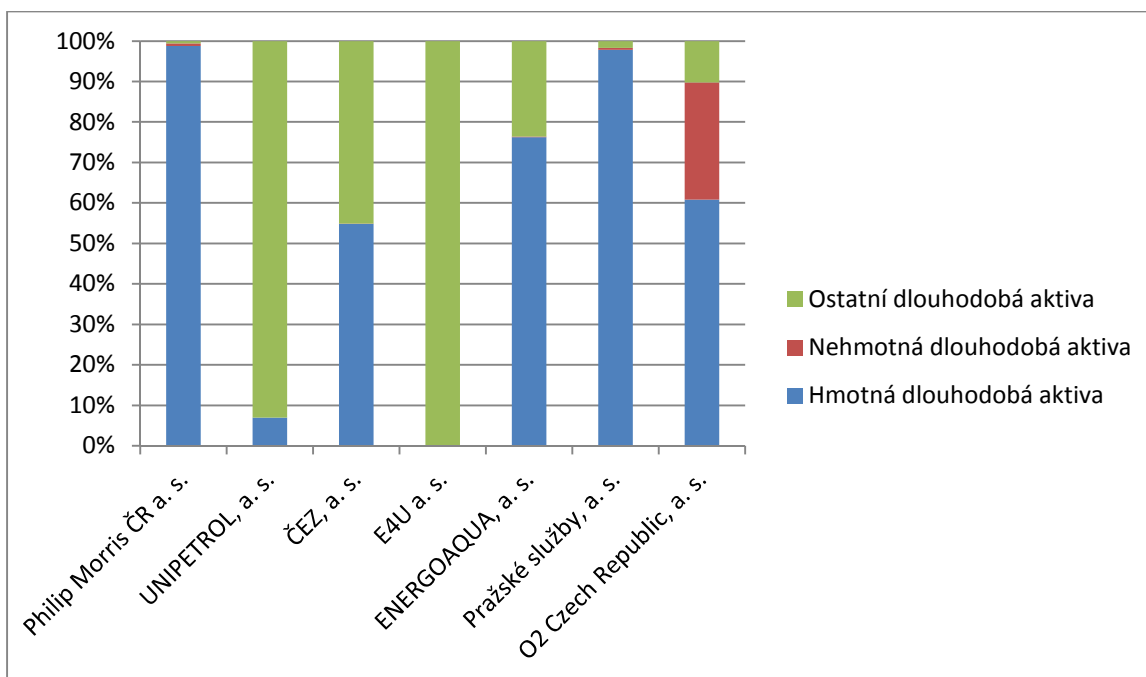
Rok	Hmotná aktiva	Nehmotná aktiva	Celková dlouhodobá aktiva	Podíl hmotných aktiv	Podíl nehmotných aktiv
2009	55 186	21 677	83 525	66,07 %	25,95 %
2010	54 516	20 735	81 812	66,64 %	25,34 %
2011	49 276	19 795	75 662	65,13 %	26,16 %
2012	44 477	19 183	70 201	63,36 %	27,33 %
2013	39 563	18 870	65 018	60,85 %	29,02 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti O2 Czech Republic, a. s. za roky 2009 až 2013, viz příloha H

Situace v případě společnosti O2 Czech Republic, a. s. je rozdílná, jak lze vidět v Tab. 15. Zde tvořil dlouhodobý hmotný majetek také většinový podíl, vždy nad 60 procent. Ovšem také podíl nehmotného majetku byl poměrně výrazný, směřoval téměř k 30 procentům.

Dle očekávání byl téměř vždy podíl hmotných aktiv vyšší než podíl aktiv nehmotných. Ve většině případů tvořil hmotný majetek nadpoloviční většinu všech dlouhodobých aktiv. Pouze v případě společností E4U a. s. a UNIPETROL, a. s. byla situace odlišná. U společnosti E4U a. s. byla dlouhodobá aktiva tvořena pouze finančními investicemi, u společnosti UNIPETROL, a. s. byl dlouhodobý majetek tvořen většinou investicemi v dceřiných a přidružených společnostech a ostatními dlouhodobými aktivy tvořenými poskytnutými úvěry a finančními aktivy.

Co se týče konkrétně podílu nehmotných aktiv na dlouhodobých aktivech společnosti, je situace celkem slabá. Buď společnosti pro svůj chod tolik nehmotných aktiv nepotřebují, nebo je nevykazují v dostatečné míře. Většinou byl podíl nehmotných aktiv menší než jedno procento. Pouze v případě společnosti O2 Czech Republic, a. s. byl podíl nehmotných aktiv na dlouhodobých aktivech 29 %. Důvodem je vykazování goodwillu společnosti, který podíl nehmotných aktiv hodně zvyšuje. Pro lepší orientaci byly výsledky za rok 2013 uspořádány do grafu (Obr. 3).

Obr. 3: Podíl hmotných a nehmotných aktiv na celkových dlouhodobých aktivech za rok 2013

Zdroj: vlastní zpracování

4.4 Zhodnocení vykazování a vývoje objemu nehmotných aktiv

Bude zhodnoceno vykazování a vývoj objemu nehmotných aktiv v čase. V následující tabulce (Tab. 16) je zobrazen vývoj vykazovaného nehmotného majetku všech společností za roky 2009 až 2013. Mimo to je v ní v procentech zaznamenán podíl nehmotných aktiv na celkových dlouhodobých aktivech, a to z důvodu lepší vypovídací schopnosti tabulky.

Tab. 16: Vývoj vykazovaného nehmotného majetku (v mil. Kč) a jeho podílu na celkovém dlouhodobém majetku (v %) v letech 2009 až 2013

Název společnosti	Objem nehmotného majetku k:				
	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011	31. 12. 2012	31. 12. 2013
Philip Morris ČR a. s.	103	94	69	43	19
	3,88 %	3,31 %	2,48 %	1,47 %	0,60 %
Pivovary Lobkowicz	2,067	2,167	2,084	2,084	Nezjištěno
	0,17 %	0,25 %	0,63 %	0,65 %	
UNIPETROL, a. s.	5,607	1,187	0,522	0,456	0,400
	0,03 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
ČEZ, a. s.	662	706	578	604	572
	0,19 %	0,19 %	0,14 %	0,14 %	0,13 %
E4U a. s.	0	0	0	0	0
	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
ENERGOAQUA	1,430	4,045	7,949	6,487	3,177
	0,10 %	0,28 %	0,55 %	0,44 %	0,21 %
Pražské služby, a. s.	89,206	73,163	60,811	38	21,702
	2,17 %	1,68 %	1,40 %	0,95 %	0,55 %
O2 Czech Republic	21 677	20 735	19 795	19 183	18 870
	25,95 %	25,34 %	26,16 %	27,33 %	29,02 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společností za roky 2009 až 2013, viz přílohy A - H

Vývoj objemu vykazovaných nehmotných aktiv téměř u všech společností (viz. Tab. 16) je klesající, tedy finanční částky za vykazovaná nehmotná aktiva se v posledních pěti letech spíše snižovaly nebo nejdříve rostly a poté se snižovat začaly. Stejně tak je tomu i v případě podílů nehmotných aktiv na celkových dlouhodobých aktivech, i zde se jejich podíl většinou snižuje. Mohlo by se zdát, že je to způsobeno tím, že společnosti od nehmotného majetku upouštějí, že přestávají nehmotná aktiva zařazovat do svého majetku. Pravděpodobnějším důvodem ale bude, že česká účetní legislativa i standardy IFRS stanovují mnoho podmínek pro rozpoznání nehmotného aktiva, což ztěžuje podnikům jeho zachycení v účetnictví.

Dalším důvodem je, že většina nehmotného majetku s určitelnou dobou životnosti se musí odepisovat. Pořizovací cena nakoupeného softwaru a ocenitelných práv se většinou odepisuje rovnoměrně po dobu předpokládané využitelnosti, např. u softwaru je to většinou tři až rok až pět let, u ocenitelných práv či nakoupených licencí to pak může být i patnáct let. Právě toto by mělo způsobovat úbytky nehmotných aktiv společností. Je možné se domnívat, že v následujících letech bude hodnota nehmotných aktiv opět růst, a to v důsledku nákupu či vytvoření nových nehmotných aktiv.

Pokud společnost vlastní nehmotná aktiva s neidentifikovatelnou dobou životnosti, tak jako je tomu v případě goodwillu u společnosti O2 Czech Republic, a. s., neodepisuje je, pouze je testuje na případné indikátory snížení jejich hodnoty (dle standardů IFRS). Jak lze vidět v Tab. 8 v pododdílu 4.2.4, hodnota goodwillu společnosti O2 se neměnila, nebyly zjištěny žádné indikátory, které by snižovaly jeho hodnotu. Naopak v roce 2012 se hodnota goodwillu zvýšila, a to v důsledku fúze s dceřinou společností Telefónica O2 Business Solutions spol. s r. o., jak již bylo zmíněno výše. Tato zvýšená hodnota tedy bude vykazována nadále, a to do té doby, dokud nedojde opět k jejímu zvýšení či naopak snížení.

5 Kvantifikace poměru hmotných a nehmotných složek majetku podle vybraných ukazatelů

Stěžejní část této kapitoly představuje kvantifikace poměru hmotných a nehmotných složek majetku pomocí globálního indikátoru price-to-book value (dále P/BV) u vybraných kótovaných podnikatelských subjektů na Burze cenných papírů Praha (dále BCPP). Dále je vypočten ukazatel Market-to-Book-Difference (dále M/BD), který je obměnou ukazatele P/BV. Liší se tím, že počítá rozdíl mezi tržní a účetní hodnotou společnosti, zatímco u P/BV jde o jejich podíl. Pro posouzení ukazatele P/BV je též vypočítána návratnost vlastního kapitálu (dále ROE) a ukazatel celkové zadluženosti. Dále bude u daných společností vypočtena hodnota price-to-tangible book value (dále P/TBV). Tento ukazatel je téměř stejný jako P/BV, rozdílem je, že se počítá bez nehmotných aktiv.

5.1 Vzorce pro výpočet P/BV, M/BD, návratnosti vlastního kapitálu, ukazatele celkové zadluženosti a P/TBV

Nejčastěji využívané globální ukazatele k výpočtu objemu nevykázaných nehmotných aktiv jsou price-to-book value a market-to-book-difference. K vysvětlení významu jejich vypočtených hodnot se využívá ukazatele návratnosti vlastního kapitálu, míry celkové zadluženosti (dále jen MCZ) a price-to-tangible book value.

Následující vzorce (5) – (10) byly použity k získání výsledků u vybraných podnikatelských subjektů:

1) Výpočet price-to-book value (P/BV)

$$P/BV = \frac{\text{Tržní cena akcie} * \text{počet emitovaných akcií}}{\text{Celková hodnota aktiv} - \text{hodnota celkových závazků}} \quad (5)^{144}$$

nebo

¹⁴⁴ *Ukazatele fundamentální analýzy* [online]. Value Investing & Options Strategies [vid. 2014-10-24]. Dostupné z: <http://www.valueinvesting.cz/2010/11/02/fundamentalni-analyza/ukazatele-fundamentalni-analyzy/>

$$P/BV = \frac{\text{Tržní cena akcie}}{\frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Počet emitovaných akcií}}} \quad (6)^{145}$$

2) Výpočet market-to-book-difference (M/BD)

$$M/BD = (\text{Tržní cena akcie} * \text{počet emitovaných akcií}) - (\text{Celková aktiva} - \text{celkové závazky}) \quad (7)^{146}$$

3) Výpočet návratnosti vlastního kapitálu (ROE)

$$ROE = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Vlastní kapitál}} \quad (8)^{147}$$

4) Výpočet price-to-tangible book value (P/TBV)

$$P/TBV = \frac{\text{Tržní cena akcie} * \text{počet emitovaných akcií}}{\text{Celková hodnota aktiv} - \text{nehmotná aktiva} - \text{celkové závazky}} \quad (9)^{148}$$

5) Míra celkové zadluženosti (MCZ)

$$MCZ = \frac{\text{Cizí kapitál}}{\text{Celková aktiva}} \quad (10)^{149}$$

¹⁴⁵ Ukazatele fundamentální analýzy [online]. Value Investing & Options Strategies [vid. 2014-10-24]. Dostupné z: <http://www.valueinvesting.cz/2010/11/02/fundamentalni-analyza/ukazatele-fundamentalni-analyzy/>

¹⁴⁶ GRÜBER, S. *Intangible Values in Financial Accounting and Reporting: an Analysis from the Perspective of Financial Analysts*. 1st ed. Wiesbaden: Springer Gabler, 2015, s. 94. ISBN 978-3-658-06550-8.

¹⁴⁷ KUČHTA, D. *Jak poznáte rentabilní společnost?* [online]. Praha: Fincentrum a. s., 2009-01-23, [vid. 2014-10-22, 14:35]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/jan-poznate-rentabilni-spolecnost/>

¹⁴⁸ *Price-to-Tangible Book Value Ratio* [online]. InvestingAnswers, © 2001-2014 [vid. 2014-10-22]. Dostupné z: <http://www.investinganswers.com/financial-dictionary/ratio-analysis/price-tangible-book-value-ratio-3232>

¹⁴⁹ REJNUŠ, O. *Finanční trhy*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014, s. 273. ISBN 978-80-247-3671-6.

Výpočet price-to-book value je možný několika způsoby, zde byly uvedeny dvě metody. První metoda spočívá ve vydělení celkové burzovní hodnoty všech akcií podniku (neboli tržní kapitalizace) rozdílem celkové hodnoty aktiv a hodnoty celkových závazků (vzorec 5). Stejného výsledku docílíme také, pokud vydělíme tržní cenu akcie účetní hodnotou akcie (vzorec 6). Ukazatel P/BV je mimo jiné ovlivňován zadlužeností podniku, pro účely této práce byl použit ukazatel celkové zadluženosti (vzorec 10), který udává poměr mezi celkovými závazky a celkovými aktivy podniku.

5.2 Výpočet P/BV za období 2009 až 2013

V tomto oddílu bude vypočten ukazatel P/BV za roky 2009 až 2013 podle výše stanoveného vzorce (5).¹⁵⁰ Pro výpočet jsou vždy použita účetní data společností z 31. prosince za dané období, tedy z účetních závěrek k tomuto datu. Z výpočtu P/BV bude vynechána společnost Pivovary Lobkowicz Group, a. s., jelikož na Burzu CP Praha vstoupila teprve v roce 2014, nelze tedy vypočítat její P/BV za dané období. Cena akcií musí být použita vždy k poslednímu burzovnímu dni daných let, tedy k 30. prosinci 2009, 30. prosinci 2010, 30. prosinci 2011, 28. prosinci 2012 a 30. prosinci 2013. Následující tabulky (Tab. 17 – Tab. 23) znázorňují data potřebná k výpočtu ukazatele P/BV a míry celkového zadlužení a výsledky těchto ukazatelů za roky 2009 až 2013.

Tab. 17: Data Philip Morris ČR a. s. potřebná k výpočtu ukazatele P/BV (v mil. Kč)

Rok	Tržní cena akcie	Celková aktiva	Celkové závazky	Emitované akcií (ks)	P/BV	Míra celkového zadlužení
2009	0,008 796	13 406	4 545	1 913 698	1,90	34 %
2010	0,010 240	15 393	6 236	1 913 698	2,14	41 %
2011	0,012 580	17 050	8 799	1 913 698	2,90	52 %
2012	0,010 700	17 424	9 261	1 913 698	2,50	53 %
2013	0,010 579	21 570	13 617	1 913 698	2,55	63 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti Philip Morris ČR a. s. za roky 2009 až 2013 a webové stránky Burzy CP Praha, viz příloha A

¹⁵⁰ U vzorce (6) jde de facto o odvozeninu vzorce (5) matematickými úpravami.

Z Tab. 17 je vidět, že hodnota ukazatele P/BV společnosti Philip Morris ČR a. s. se za dané období kromě roku 2009 pohybovala nad hodnotou dvě. V roce 2013 byla hodnota P/BV rovna 2,55, což znamená, že společnost byla obchodována za 2,55 násobek své účetní hodnoty. Všechny hodnoty jsou vyšší než tzv. magická hranice 1,5, ceny akcií této společnosti tak mohou být považovány za vysoké a společnost za nadhodnocenou. Jelikož jsou všechny hodnoty P/BV vyšší než jedna, lze předpokládat, že společnost nevykazuje všechna nehmotná aktiva, která ke svému podnikání užívá. Ke zvýšení P/BV také přispívá vyšší zadluženost společnosti, v roce 2013 stoupla míra celkové zadluženosti na 63 %. Mimo to mají vliv na vývoj P/BV také proměnlivé ceny akcií. Nejvyšší hodnota P/BV činila 2,90, stejně tak cena akcie byla v tomto roce nejvyšší, a to 12 580 Kč. Naopak nejnižší P/BV v hodnotě 1,90 bylo zjištěno v roce 2009, kdy i cena akcií společnosti byla nejnižší, činila 8 796 Kč.

Tab. 18: Data UNIPETROL, a. s. potřebná k výpočtu ukazatele P/BV (v tis. Kč)

Rok	Tržní cena akcie	Celková aktiva	Celkové závazky	Emitované akcie (ks)	P/BV	Míra celkového zadlužení
2009	0,139 5	26 925 430	2 678 021	181 334 764	1,04	10 %
2010	0,197 0	27 643 978	2 884 451	181 334 764	1,44	10 %
2011	0,171 0	28 400 135	3 384 057	181 334 764	1,24	12 %
2012	0,175 0	28 964 663	3 544 699	181 334 764	1,25	12 %
2013	0,168 0	29 700 079	3 342 424	181 334 764	1,16	11 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti UNIPETROL, a. s. za roky 2009 až 2013 a webové stránky Burzy CP Praha, viz příloha C

Tab. 18 znázorňuje, že hodnota ukazatele P/BV společnosti UNIPETROL, a. s. se pohybovala v letech 2009 až 2013 mezi hodnotami 1,04 a 1,44. V roce 2009 byla hodnota ukazatele lehce nad hranicí jedné, účetní a tržní hodnota společnosti se téměř rovnala, je možné předpokládat, že společnost vykazovala téměř všechna svá nehmotná aktiva. V ostatních letech se ukazatel P/BV už zvyšoval, více překročil hodnotu jedna. V těchto letech je možno akcie společnosti považovat za lehce nadhodnocené a lze předpokládat, že společnost nevykazovala ve svých bilancích všechna nehmotná aktiva, její tržní hodnota převyšuje tu účetní. Zadluženost podniku byla poměrně nízká, míra celkového zadlužení se

pohybovala mezi deseti a dvanácti procenty za dané období, tento faktor pravděpodobně neměl podstatný vliv na vývoj hodnot P/BV. Ukazatel byl nejspíše ovlivňován cenami akcií, např. v roce 2009, kdy cena akcie byla nejnižší, 139,5 Kč, P/BV bylo též nejnižší, dosáhlo hodnoty 1,04. Naopak tomu bylo v roce 2010, kdy při nejvyšší tržní ceně akcie bylo stanoveno nejvyšší P/BV.

Tab. 19: Data ČEZ, a. s. potřebná k výpočtu ukazatele P/BV (v mil. Kč)

Rok	Tržní cena akcie	Celková aktiva	Celkové závazky	Emitované akcie (ks)	P/BV	Míra celkového zadlužení
2009	0,000 864	444 698	89 778	537 989 759	1,30	20 %
2010	0,000 783	469 161	90 185	537 989 759	1,11	19 %
2011	0,000 786	503 660	118 460	537 989 759	1,10	24 %
2012	0,000 680	538 873	117 051	537 989 759	0,87	22 %
2013	0,000 517	549 257	344 014	537 989 759	1,36	63 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti ČEZ, a. s. za roky 2009 až 2013 a webové stránky Burzy CP Praha, viz příloha D

U společnosti ČEZ, a. s. se hodnota P/BV pohybovala za dané období mezi 0,87 a 1,36, jak je vidět v Tab. 19. Co se vykazování nehmotných aktiv týče, společnost je nejspíše nevykazovala v letech 2009 a 2013 v celkové výši, což ukazuje P/BV, který byl o mnoho vyšší než jedna. V letech 2010 a 2011 se hodnota P/BV blížila jedné, tržní a účetní hodnota společnosti se příliš nelišila, vykazování nehmotných aktiv nelze považovat v těchto letech za nedostatečné. V roce 2012 byla hodnota P/BV nižší než jedna, což nepoukazuje na nedostatečné vykazování nehmotných aktiv. Na vývoj ukazatele P/BV bude mít vliv též zadluženost společnosti. Zatímco míra celkové zadluženosti byla v roce 2012 asi 22 % při hodnotě ukazatele P/BV 0,87, v roce 2013 stoupla na 63 %, přičemž hodnota P/BV také vzrostla, a to na 1,36. Kromě zadluženosti budou mít na vývoj P/BV určitý vliv i ceny akcií. Ovšem ne vždy spolu vývoj P/BV a cen akcií koresponduje. Například v roce 2012, kdy se cena akcií oproti předešlému roku snížila na 680 Kč, poklesl ukazatel P/BV na 0,87. V roce 2013 klesla cena akcie ještě více, a to na 517 Kč, avšak P/BV naopak vzrostlo, důvodem bylo pravděpodobně právě zvýšení zadluženosti.

Tab. 20: Data E4U a. s. potřebná k výpočtu ukazatele P/BV (v tis. Kč)

Rok	Tržní cena akcie	Celková aktiva	Celkové závazky	Emitované akcie (ks)	P/BV	Míra celkového zadlužení
2011	0,072 4	102 923	215	2 391 640	1,69	0,2 %
2012	0,068 8	101 297	88	2 391 640	1,63	0,1 %
2013	0,069 0	102 106	165	2 391 640	1,62	0,2 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti E4U a. s. za roky 2011 až 2013 a webové stránky Burzy CP Praha, viz příloha E

Z Tab. 20 lze vyčíst, že společnost E4U a. s. měla hodnoty ukazatele P/BV za roky 2011 až 2013 vyšší než 1,60. To naznačuje, že společnost je nadhodnocená. Vykazování nehmotných aktiv v účetních výkazech této společnosti bude nejspíš nedostatečné vzhledem k takto vysokým hodnotám P/BV. Společnost ve svých rozvahách žádná nehmotná aktiva nevykazovala, avšak na Úřadu průmyslového vlastnictví ČR má registrovány dvě platné ochranné známky z roku 2011. Předpoklad nevykázaných nehmotných aktiv bude nejspíše správný. Míra celkového zadlužení společnosti nebude mít nejspíš na vývoj ukazatele P/BV velký vliv, jelikož za sledované období nepředstavovala ani jedno procento, stejně tak ceny akcií nebyly příliš proměnlivé.

Tab. 21: Data ENERGOAQUA, a. s. potřebná k výpočtu ukazatele P/BV (v tis. Kč)

Rok	Tržní cena akcie	Celková aktiva	Celkové závazky	Emitované akcie (ks)	P/BV	Míra celkového zadlužení
2009	1,504	1 694 572	237 558	701 000	0,72	14 %
2010	1,450	1 733 513	255 572	701 000	0,69	15 %
2011	1,500	1 785 589	287 866	701 000	0,70	16 %
2012	1,690	1 755 169	285 503	701 000	0,81	16 %
2013	1,900	1 880 521	304 183	701 000	0,85	16 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti ENERGOAQUA, a. s. za roky 2009 až 2013 a webové stránky Burzy CP Praha, viz příloha F

Hodnoty ukazatele P/BV společnosti ENERGOAQUA, a. s., jak znázorňuje Tab. 21, se za dané období pohybovaly pod hranicí jedna, společnost tudíž byla obchodována za méně, než je její účetní hodnota. To by mohlo značit podhodnocenou společnost, nebo nedůvěru investorů v budoucí vývoj společnosti. Takto nízké hodnoty ukazatele P/BV nepoukazují na nedostatečné vykazování nehmotných aktiv této společnosti. Pravděpodobně zde působí ještě jiné skutečnosti ovlivňující hodnotu ukazatele. Nejspíše hodnoty P/BV snižovala zadluženost společnosti, jelikož celková míra zadlužení byla poměrně nízká, pohybovala se za dané období v rozmezí 14 a 16 %. Určitý vliv bude mít též proměnlivost cen akcií, např. v roce 2013 se zvýšila tržní cena akcie na 1 900 Kč a ukazatel P/BV také vzrostl na 0,85. Nižší hodnoty P/BV by mohly být též způsobeny nadhodnocenými aktivy, avšak z příloh k účetním závěrkám bylo zjištěno, že společnost tvořila opravné položky a zohledňovala tak případné znehodnocení svých aktiv.

Tab. 22: Data Pražské služby, a. s. potřebná k výpočtu ukazatele P/BV (v tis. Kč)

Rok	Tržní cena akcie	Celková aktiva	Celkové závazky	Emitované akcie (ks)	P/BV	Míra celkového zadlužení
2009	0,817 0	4 482 757	846 797	1 556 125	0,35	19 %
2010	0,817 0	5 288 384	1 563 436	1 556 125	0,34	30 %
2011	0,515 1	4 850 114	1 201 790	1 556 125	0,22	25 %
2012	0,550 0	4 767 057	1 076 533	1 556 125	0,23	23 %
2013	0,847 0	4 638 731	890 545	1 556 125	0,35	19 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti Pražské služby, a. s. za roky 2009 až 2013 a webové stránky Burzy CP Praha, viz příloha G

Jak lze vyčíst z Tab. 22, hodnoty P/BV společnosti Pražské služby, a. s. v letech 2009 až 2013 byly velmi nízké, pohybovaly se pouze v rozmezí 0,22 až 0,35. Akcie společnosti byly obchodovány za nižší cenu, než je jejich účetní hodnota. Takto nízké hodnoty P/BV by mohly naznačovat, že společnost je podhodnocena. Tak jako u předchozí společnosti, i zde při takto nízkých hodnotách P/BV nelze tvrdit, že by společnost nevykazovala všechna nehmotná aktiva. Pravděpodobně i zde ovlivňovaly hodnotu P/BV jiné faktory než vykazování nehmotných aktiv. Určitý vliv na takto nízké hodnoty P/BV by mohla mít celková míra zadlužení společnosti, která za dané období dosahovala maximálně 30 %.

Také ceny akcií nejspíše ovlivnily P/BV, jelikož byly nižší, než je jejich nominální hodnota. K nižším hodnotám P/BV pravděpodobně nevedlo nadhodnocení aktiv, jelikož v přílohách k účetním závěrkám za dané období bylo vždy uvedeno, že nedošlo ke ztrátě vyplývající ze snížení hodnoty aktiv.

Tab. 23: Data O2 Czech Republic, a. s. potřebná k výpočtu ukazatele P/BV (v mil. Kč)

Rok	Tržní cena akcie	Celková aktiva	Celkové závazky	Emitované akcie (ks)	P/BV	Míra celkového zadlužení
2009	0,000 418 0	95 280	17 490	315 648 092	1,70	18 %
2010	0,000 381 5	96 266	18 657	315 648 092	1,55	19 %
2011	0,000 383 1	91 117	18 725	315 648 092	1,67	21 %
2012	0,000 323 6	81 154	17 967	315 648 092	1,62	22 %
2013	0,000 295 0	77 064	19 034	315 648 092	1,60	25 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti O2 Czech Republic, a. s. za roky 2009 až 2013 a webové stránky Burzy CP Praha, viz příloha H

Tab. 23 znázorňuje, že ukazatel P/BV u společnosti O2 Czech Republic, a. s. se pohyboval za dané období v rozmezí hodnot 1,55 a 1,70. Akcie se tak obchodovaly za cenu vyšší, než je jejich cena účetní, společnost tak lze považovat za nadhodnocenou. Lze předpokládat, že vykazování nehmotných aktiv v bilancích společnosti nejspíš nebude dostatečné, díky vyšším hodnotám P/BV se lze domnívat, že existují i nevykazovaná nehmotná aktiva. Míra celkové zadluženosti měla pravděpodobně na vývoj P/BV také vliv, ovšem její vývoj plně nekorespondoval s vývojem P/BV. Na P/BV bude mít nejspíše vliv i vývoj ceny akcií. V roce 2009 byla jejich cena nejvyšší, taktéž P/BV bylo nejvyšší, v dalším roce jejich cena klesla a snížila se též hodnota P/BV. V roce 2011 cena akcií opět stoupla a stejně tak hodnota P/BV. Od roku 2012 se cena akcií snižovala a klesal též ukazatel P/BV.

Zhodnocení výsledků získaných z výpočtu P/BV

Z teoretických východisek vyplývá, že P/BV vyšší než jedna může znamenat nižší vykazování aktiv dané společnosti. Může to vést k závěru, že společnost ve svých účetních

výkazech nevykazuje všechna nehmotná aktiva, která ke svému podnikání používá. Samozřejmě může být ukazatel P/BV ovlivněn i jinými faktory, především je třeba si dát pozor na to, jaké jsou účetní zvyky firmy, v jakém odvětví podniká, jaká je výše jejího zadlužení atd. Obecně však platí, že firmy, které ke svému chodu potřebují větší množství majetku nebo majetek dražší, například výrobní firmy, budou mít P/BV nižší. Naopak společnosti podnikající ve službách budou mít P/BV vyšší.

Nejdříve bude zhodnocena sekce C – Zpracovatelský průmysl, kam patří firmy Philip Morris ČR a. s. a UNIPETROL, a. s. Tyto firmy by měly mít nižší hodnotu P/BV, jelikož se jedná o výrobní firmy. U společnosti Philip Morris ČR, a. s. vycházel ukazatel P/BV většinou nad hodnotou dvě, tedy poměrně vysoký. Lze předpokládat, že společnost nevykazuje úplně všechna nehmotná aktiva, která ke svému podnikání používá. Vykazování nehmotných aktiv této společnosti může být považováno za nedostatečné. Určitý vliv na zvýšení P/BV může představovat též zadlužení společnosti, jelikož míra celkové zadluženosti se od roku 2009, kdy činila 34 %, zvýšila do roku 2013 na 63 %. Ukazatel P/BV společnosti UNIPETROL a. s. se pohyboval v rozmezí 1,04 a 1,44. Dalo by se říci, že i tato firma nevykazovala všechny nehmotný majetek v daném období. Objem těchto nevykázaných aktiv ale nebude velký.

Také v sekci D - Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, kam spadají společnosti ČEZ, a. s., E4U a. s. a ENERGOAQUA, a. s., by mělo vycházet P/BV spíše nižší. P/BV společnosti ČEZ, a. s. bylo vypočteno většinou lehce nad hranicí jedna. To by mohlo naznačovat, že se nevykázaná nehmotná aktiva ve společnosti vyskytují, ovšem ani zde nebude jejich objem velký. Vliv na zvýšení P/BV zde má i růst zadluženosti společnosti. Společnost E4U a. s. měla hodnotu ukazatele P/BV za dané období mírně nad 1,60, což může znamenat nedostatečné vykazování nehmotných aktiv. U poslední společnosti v této sekci, ENERGOAQUA, a. s., byly hodnoty P/BV nižší než jedna. Nelze proto tvrdit, že firma vykazuje nehmotný majetek v nedostatečné výši. Svou roli v tomto případě bude hrát nízká zadluženost společnosti a vývoj cen jejích akcií.

V sekci E - Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi je jen jedna společnost – Pražské služby, a. s. Tato společnost ke svému

podnikání používá větší množství majetku, jak vyplývá z její rozvahy za rok 2013, kdy hodnota pozemků, budov a zařízení byla vykázána v částce 3 823 903 tis. Kč, přičemž hodnota celkových aktiv byla 4 638 731 tis. Kč. Mělo by tak vycházet nižší P/BV. Hodnoty ukazatele P/BV se pohybovaly nízko pod hranicí jedna. I zde není možné považovat vykazování nehmotných aktiv za nedostatečné.

Do sekce J – Informační a komunikační činnosti spadá rovněž jedna společnost – O2 Czech Republic, a. s. Společnost podniká ve službách, takže její P/BV by mělo být vyšší. Z rozvah je zřejmé, že i tato společnost ke svému podnikání používá větší množství majetku, například v roce 2013 byla hodnota pozemků, budov a zařízení (např. vedení, kabely, telekomunikační technologie) v celkové částce 39 563 mil. Kč, přičemž celková aktiva činila 77 064 mil. Kč. Podíl těchto hmotných aktiv na celkových aktivech však činil pouze 51 %, dají se tedy očekávat spíše vyšší hodnoty P/BV. Ukazatel P/BV přesahoval v případě této společnosti za dané období hodnotu 1,5, společnost pravděpodobně nevykazovala všechna nehmotná aktiva, která ke svému podnikání používá.

Vzhledem k získaným výsledkům je možné konstatovat, že kromě společností ENERGOAQUA, a. s. a Pražské služby, a. s., nevykazují ostatní společnosti ve svých bilancích všechna nehmotná aktiva, která jim slouží v jejich podnikatelské činnosti.

Porovnání vývoje P/BV s vývojem nehmotných aktiv

Bude zkoumáno, zda existují souvislosti mezi vývojem objemu vykazovaných nehmotných aktiv (dále jen NA) a vývojem ukazatele P/BV v daných společnostech mezi lety 2009 a 2013. Z provedené teoretické rešerše vyplývá, že pokud se zvyšuje hodnota P/BV, měl by se objem vykazovaných nehmotných aktiv snižovat a naopak. Následují tabulky sedmi zkoumaných společností (Tab. 24 až Tab. 30), v kterých je vždy uveden stav nehmotného majetku k 31. prosinci let 2009 až 2013. Dále je zde uvedena hodnota P/BV za stejné období.

Tab. 24: Porovnání vývoje NA a vývoje P/BV u Philip Morris ČR a. s.

Položka	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011	31. 12. 2012	31. 12. 2013
NA (mil. Kč)	103	94	69	43	19
P/BV	1,90	2,14	2,90	2,50	2,55

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti Philip Morris ČR a. s. za roky 2009 až 2013 a webové stránky Burzy CP Praha, viz příloha A

U společnosti Philip Morris ČR a. s. (Tab. 24) by se dala najít souvislost mezi vykazováním nehmotných aktiv a vývojem ukazatele P/BV v letech 2009 až 2011, zatímco objem nehmotných aktiv v čase klesal, P/BV se naopak zvyšovalo. V roce 2009 byl objem vykazovaných nehmotných aktiv největší, zatímco P/BV bylo nejnižší. Výkyv nastal v roce 2012, kdy při klesajícím objemu vykazovaných nehmotných aktiv se hodnota P/BV nezvýšila.

Tab. 25: Porovnání vývoje NA a vývoje P/BV u UNIPETROL, a. s.

Položka	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011	31. 12. 2012	31. 12. 2013
NA (tis. Kč)	5 607	1 187	522	456	400
P/BV	1,04	1,44	1,24	1,25	1,16

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti UNIPETROL, a. s. za roky 2009 až 2013 a webové stránky Burzy CP Praha, viz příloha C

U společnosti UNIPETROL, a. s. (Tab. 25) tento trend není tak pravidelný. Vykazovaný objem nehmotných aktiv je klesající, vývoj ukazatele P/BV je však kolísavý. V roce 2009 byl objem nehmotných aktiv nejvyšší a P/BV nejnižší, avšak v roce 2013, kdy objem nehmotných aktiv byl nejnižší, nebylo P/BV nejvyšší. V tomto případě tedy nemůže být prokázána souvislost mezi vývojem těchto dvou veličin.

Tab. 26: Porovnání vývoje NA a vývoje P/BV u ČEZ, a. s.

Položka	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011	31. 12. 2012	31. 12. 2013
NA (mil. Kč)	662	706	578	604	572
P/BV	1,30	1,11	1,10	0,87	1,36

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti ČEZ, a. s. za roky 2009 až 2013 a webové stránky Burzy CP Praha, viz příloha D

Vývoj nehmotných aktiv (dále NA) u společnosti ČEZ, a. s. (Tab. 26) je celkem nepravidelný, nejedná se o klesající ani o rostoucí trend. Také vývoj P/BV není pravidelný. Nejvíce vykazovaných nehmotných aktiv bylo v roce 2010, avšak P/BV zde nebylo nejnižší. Na druhou stranu, nejméně vykazovaných nehmotných aktiv společnosti bylo v roce 2013 a P/BV zde vyšlo za dané období nejvyšší. I přesto, že to není úplně pravidelné, určitou souvislost mezi vývojem NA a P/BV zde je.

Tab. 27: Porovnání vývoje NA a vývoje P/BV u E4U a. s.

Položka	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011	31. 12. 2012	31. 12. 2013
NA (tis. Kč)	-	0	0	0	0
P/BV	-	-	1,69	1,63	1,62

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti E4U a. s. za roky 2011 až 2013 a webové stránky Burzy CP Praha, viz příloha E

Jelikož společnost E4U a. s. (Tab. 27) nevykazuje žádná nehmotná aktiva a své akcie obchoduje na Burze cenných papírů Praha teprve od roku 2011, nemůžou zde být vyvozeny žádné velké závěry. Lze si pouze povšimnout, že ačkoliv společnost žádný nehmotný majetek nevykazuje, ukazatel P/BV je mírně klesající. Jelikož vykazování nehmotných aktiv je stále nulové, pravděpodobně je pokles P/BV způsoben jinými faktory.

Tab. 28: Porovnání vývoje NA a vývoje P/BV u ENERGOAQUA, a. s.

Položka	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011	31. 12. 2012	31. 12. 2013
NA (tis. Kč)	1 430	4 045	7 949	6 487	3 177
P/BV	0,72	0,69	0,70	0,81	0,85

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti ENERGOAQUA, a. s. za roky 2009 až 2013 a webové stránky Burzy CP Praha, viz příloha F

V případě společnosti ENERGOAQUA, a. s. (Tab. 28) je trend vývoje nehmotných aktiv nejdříve stoupající (do roku 2011) a poté opět klesající. Nejvíce nehmotných aktiv společnost vykazovala právě v roce 2011 a ukazatel P/BV zde nebyl úplně nejnižší. Nejméně nehmotných aktiv společnost vykazovala v roce 2009, ale ani zde nebyl P/BV nejvyšší. Tím pádem ani u této firmy nelze považovat objem vykazovaných nehmotných aktiv za jediný ovlivňující faktor vývoje P/BV.

Tab. 29: Porovnání vývoje NA a vývoje P/BV u Pražské služby, a. s.

Položka	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011	31. 12. 2012	31. 12. 2013
NA (tis. Kč)	89 206	73 163	60 811	38 000	21 702
P/BV	0,35	0,34	0,22	0,23	0,35

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti Pražské služby, a. s. za roky 2009 až 2013 a webové stránky Burzy CP Praha, viz příloha G

Vývoj objemu nehmotného majetku je u společnosti Pražské služby, a. s. (Tab. 29) klesající, avšak nekoresponduje s vývojem ukazatele P/BV, který je spíše kolísavý. Nejvíce nehmotných aktiv bylo vykázáno v roce 2009, přičemž ukazatel P/BV vyšel stejně jako v roce 2013, kdy nehmotných aktiv bylo vykázáno nejméně.

Tab. 30: Porovnání vývoje NA a vývoje P/BV u O2 Czech Republic, a. s.

Položka	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011	31. 12. 2012	31. 12. 2013
NA (mil. Kč)	21 677	20 735	19 795	19 183	18 870
P/BV	1,70	1,55	1,67	1,62	1,60

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti O2 Czech Republic, a. s. za roky 2009 až 2013 a webové stránky Burzy CP Praha, viz příloha H

Trend vývoje nehmotných aktiv u společnosti O2 Czech Republic, a. s. (Tab. 30) je klesající, taktéž vývoj P/BV je většinou klesající. Nejvíce nehmotných aktiv společnost vykazovala v roce 2009, ale i hodnota P/BV je zde nejvyšší. Vývoj těchto dvou veličin téměř popírá původní tvrzení, že při rostoucích nehmotných aktivech by měl P/BV klesat.

5.3 Výpočet ROE a jeho porovnání s P/BV za rok 2013

V tomto oddílu bude vypočten ukazatel rentability vlastního kapitálu neboli ROE. Jak je známo z teoretické rešerše, tento ukazatel s P/BV úzce souvisí. Vysoká hodnota ukazatele ROE vůči nízké hodnotě P/BV značí podhodnocenou akcii, naopak nízká hodnota ROE vůči vysokému P/BV naznačuje nadhodnocenou akcii. Pokud jsou hodnoty obou ukazatelů nízké, značí to slabý výnosový potenciál společnosti. Na druhou stranu, pokud jsou obě hodnoty vysoké, znamená to vysoký výnosový potenciál.

Následující tabulka (Tab. 31) zobrazuje výpočet ukazatele ROE za rok 2013 u všech společností s výjimkou Pivovary Lobkowicz Group, a. s., u které, jak je již známo, nelze dohledat účetní data za rok 2013 a také akcie této firmy jsou obchodované na Burze CP Praha teprve od roku 2014, nelze tak zjistit hodnotu P/BV za rok 2013.

Tab. 31: Výpočet ROE za rok 2013 u vybraných společností (v tis. Kč)

Název společnosti	Čistý zisk	Vlastní kapitál	ROE 2013	P/BV 2013
Philip Morris ČR a. s.	2 249 000	7 953 000	28,0 %	2,55
UNIPETROL, a. s.	937 692	26 357 655	3,6 %	1,16
ČEZ, a. s.	26 373 000	205 243 000	12,8 %	1,36
E4U a. s.	14 125	101 941	13,9 %	1,62
ENERGOAQUA, a. s.	178 063	1 576 338	11,3 %	0,85
Pražské služby, a. s.	66 758	3 748 186	1,8 %	0,35
O2 Czech Republic	5 743 000	58 030 000	9,9 %	1,60

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společností za rok 2013, viz přílohy A – H

Obecně u ukazatelů rentability platí, že čím vyšší hodnoty jsou, tím lépe. U ukazatele ROE se obvykle uvádí minimální hranici 15 %.

Hodnota ROE byla v případě společnosti Philip Morris ČR a. s. 28 %, což znamená, že na jednu korunu vlastního kapitálu připadlo 0,28 Kč čistého zisku. Hodnota je tedy poměrně vysoká, stejně tak hodnota P/BV, to by mohlo značit vysoký výnosový potenciál společnosti. U společnosti UNIPETROL, a. s. vyšel ukazatel ROE velmi nízký, pouze 3,6 %. Nízká hodnota ROE vůči vyšší hodnotě P/BV by mohla naznačovat lehce nadhodnocenou akcii.

Společnost ČEZ, a. s. má hodnotu ukazatele ROE 12,8 %, což je méně než minimální hranice 15 %. Nižší hodnota ROE vůči vyššímu P/BV může značit nadhodnocenou akcii. V případě společnosti E4U byla získána hodnota ROE 13,9 %, tedy nižší než 15 %. Nižší ROE vůči vyšší hodnotě P/BV poukazuje i zde na nadhodnocenou akcii. Rentabilita vlastního kapitálu společnosti ENEGOAQUA byla vypočtena na 11,3 %, P/BV vyšlo také nízké, pouze 0,85. Nízká hodnota ROE i P/BV by mohla naznačovat slabší výnosový potenciál společnosti.

V případě společnosti Pražské služby, a. s. byla vypočítána hodnota ROE pouze 1,8 %. Také ukazatel P/BV vyšel velmi nízký, jen 0,35. I zde by se dalo hovořit o slabém výnosovém potenciálu společnosti. Návratnost vlastního kapitálu společnosti O2 Czech Republic, a. s. vyšla v hodnotě 9,9 %, to znamená, že na jednu korunu vlastního kapitálu připadá 0,099 Kč čistého zisku. Hodnota ROE za rok 2013 tak nedosahovala minimální hranice 15 %. V případě kombinace nižší hodnoty ROE vůči vyšší hodnotě P/BV se může jednat o nadhodnocenou akcii.

5.4 Výpočet P/TBV za rok 2013 a jeho srovnání s P/BV

V tomto oddílu bude vypočten ukazatel price-to-tangible book value u vybraných společností za rok 2013. Pro výpočet bude použit vzorec (8) z pododdílu 5.1. Hodnoty tohoto ukazatele pak budou porovnány s hodnotami ukazatele P/BV, které byly vypočteny v oddílu 5.2. I zde bude vynechána společnost Pivovary Lobkowicz Group, a. s. kvůli nedostupným účetním informacím za rok 2013.

Účetní data potřebná pro výpočet a následný výsledek P/TBV je uveden v následující tabulce (Tab. 32). Pro zjednodušení je v této tabulce již vypočítána tržní kapitalizace neboli tržní cena akcie násobená počtem emitovaných akcií a také rozdíl mezi celkovými aktivy a celkovými závazky (v tabulce jako CA – CZ).

Tab. 32: Výpočet P/TBV za rok 2013 u vybraných společností (v tis. Kč)

Název společnosti	Tržní kapitalizace	CA – CZ	Objem NA	P/TBV	P/BV
Philip Morris ČR	20 245 011,140	7 953 000	19 000	2,55	2,55
UNIPETROL	30 464 240,350	26 357 655	400	1,16	1,16
ČEZ, a. s.	278 140 705,400	205 243 000	572 000	1,36	1,36
E4U a. s.	165 023,160	101 941	0	1,62	1,62
ENERGOAQUA	1 331 900,000	1 576 338	3 177	0,85	0,85
Pražské služby	1 318 037,875	3 748 186	21 702	0,35	0,35
O2 CR, a. s.	93 116 187,140	58 030 000	18 870 000	2,38	1,60

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společností za rok 2013 (viz přílohy A – H) a webové stránky Burzy CP Praha

Pokud ve výpočtu ukazatele odečteme nehmotná aktiva, měla by se jeho hodnota zvyšovat. Jelikož ale nehmotná aktiva představují u většiny společností pouze zanedbatelné částky vzhledem k hodnotě ostatních aktiv, hodnota ukazatele P/TBV se téměř neliší od P/BV. Pouze v případě společnosti O2 Czech Republic, a. s. se hodnota ukazatele zvýšila celkem značně, a to o 0,78. Nehmotná aktiva této společnosti tvoří poměrně značnou část celkových aktiv, proto se po jejich odečtení ukazatel takto zvýšil. Pokud tedy společnosti vykazují více nehmotných aktiv, hodnota ukazatele P/BV se snižuje, kdežto hodnota ukazatele P/TBV se zvyšuje. Někteří konzervativní investoři pak raději počítají ukazatel právě bez nehmotných aktiv, protože P/TBV lépe zobrazuje, kolik by investorům připadlo, pokud by společnost přišla do likvidace.

5.5 Vývoj P/BV v delším časovém horizontu

V tomto oddílu bude vypočítán ukazatel P/BV za delší časové období. Delší časový horizont byl zvolen proto, aby mohlo být lépe a kvalitněji znázorněno, jak se měnily poměry účetních a tržních hodnot podniků, tedy jak se měnilo vykazování nehmotných aktiv. Z výpočtu tohoto ukazatele musí být vyřazeny společnosti E4U a. s. a Pivovary Lobkowicz Group, a. s., protože své akcie kótovaly na Burze cenných papírů Praha až v letech 2011 a 2014. Nelze u nich tudíž počítat P/BV za delší časové období.

U ostatních společností by bylo možné příslušný ukazatel stanovit, protože své akcie kótovaly na BCPP již mezi lety 1993 až 1997. Bohužel není možno stanovit P/BV za tato léta, jelikož BCPP v současné době zveřejňuje vývoj ceny akcií až od 1. 1. 2002 a u některých společností nejsou k dispozici příslušná účetní data (veřejně dostupné výroční zprávy či účetní závěrky) za starší období.

Jako základní nejstarší rok, za který byly zjistitelné účetní informace u daných společností, byl stanoven rok 2004. U většiny společností bylo možné vyhledat účetní data i za starší roky, většinou se jednalo o rok 2002, případně 2003. Pro doplnění a pro následnou analýzu jsou ke každé společnosti doplněny hodnoty již dříve vypočtených P/BV za roky 2009 a 2013 a míra celkové zadluženosti.

Philip Morris ČR a. s.

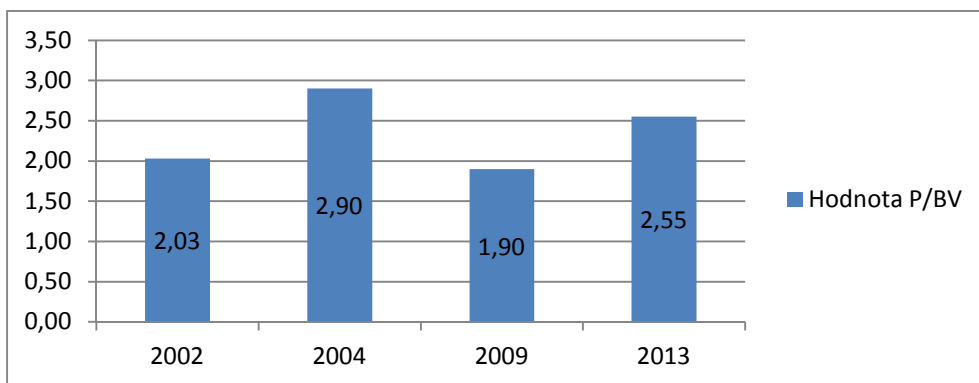
V případě společnosti Philip Morris ČR, a. s. lze zjistit účetní data za rok 2002, bude tak vypočten ukazatel P/BV za tento rok. Mimo to bude vypočítán P/BV za základní rok 2004. Data potřebná k výpočtu P/BV a následný výsledek je uveden v Tab. 33.

Tab. 33: Data Philip Morris ČR a. s. pro výpočet P/BV za delší období (v mil. Kč)

Rok	Tržní cena akcie	Celková aktiva	Celkové závazky	Emitované akcie (ks)	P/BV	Míra celkové zadluženosti
2002	0,011 478	15 524	4 693	1 913 698	2,03	30 %
2004	0,016 776	15 165	4 080	1 913 698	2,90	27 %
2009	0,008 796	13 406	4 545	1 913 698	1,90	34 %
2013	0,010 579	21 570	13 617	1 913 698	2,55	63 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti Philip Morris ČR a. s. za rok 2005 (viz příloha A) a webové stránky Burzy CP Praha

Jak lze vidět v Tab. 33, ukazatel P/BV vyšel 2,03 za rok 2002 a 2,90 za rok 2004. P/BV za rok 2009 byl vypočten na 1,90 a za rok 2013 na 2,55. Vývoj P/BV byl zaznamenán do následujícího grafu (Obr. 4).

Obr. 4: Vývoj hodnoty P/BV u Philip Morris ČR a. s.

Zdroj: vlastní zpracování

Jak lze vyčíst z Obr. 4, vývoj ukazatele P/BV společnosti Philip Morris ČR a. s. není možné považovat za pravidelný. V roce 2002 byla hodnota P/BV 2,03, v roce 2004 se zvýšila na 2,90 a v roce 2009 P/BV opět poklesl na 1,90. V roce 2013 jeho hodnota zase vzrostla na 2,55. Na začátku daného období byla společnost obchodována za 2,03 násobek její účetní hodnoty, zatímco v roce 2013 to bylo za 2,55 násobek účetní hodnoty. I přesto, že nebyl vývoj P/BV v tomto období přímo rostoucí a docházelo k výkyvům, od roku 2009 tento ukazatel spíše roste. V tomto případě lze říci, že poměr účetních a tržních hodnot této společnosti v čase stoupá a je možné předpokládat, že dochází k nárůstu nevykázaných

nehmotných aktiv. Nelze ovšem opomenout zadluženost společnosti a proměnlivost cen akcií, které přispívají k růstu P/BV.

UNIPETROL, a. s.

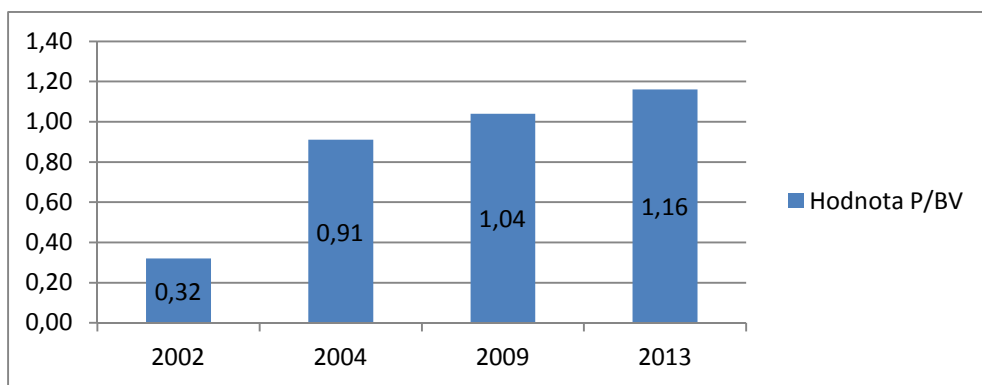
U společnosti UNIPETROL, a. s. je možné vypočítat ukazatel P/BV za tento rok a za základní rok 2004. Data k výpočtu P/BV a následný výsledek je uveden v Tab. 34.

Tab. 34: Data UNIPETROL, a. s. pro výpočet P/BV za delší období (v tis. Kč)

Rok	Tržní cena akcie	Celková aktiva	Celkové závazky	Emitované akcie (ks)	P/BV	Míra celkové zadluženosti
2002	0,034 84	33 822 602	13 987 883	181 334 764	0,32	41 %
2004	0,098 20	27 858 901	8 232 228	181 334 764	0,91	30 %
2009	0,139 50	26 925 430	2 678 021	181 334 764	1,04	10 %
2013	0,168 00	29 700 079	3 342 424	181 334 764	1,16	11 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti UNIPETROL, a. s. za roky 2002 a 2004 (viz příloha C) a webové stránky Burzy CP Praha

Jak je možné zjistit z Tab. 34, ukazatel P/BV za rok 2002 byl vypočten na 0,32 a za rok 2004 na 0,91. Ukazatel P/BV za rok 2009 vyšel 1,04 a v roce 2013 byla jeho hodnota 1,16. Vývoj P/BV je zaznamenán v následujícím grafu (Obr. 5).

Obr. 5: Vývoj hodnoty P/BV u UNIPETROL, a. s.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 5 znázorňuje vývoj P/BV společnosti UNIPETROL, a. s. za dvanáct let (2002 až 2013). Na počátku zkoumaného období, tedy v roce 2002 byla hodnota P/BV nejnižší, jen 0,32. Poté jeho hodnota začala růst, v roce 2004 vzrostla už na 0,91, v roce 2009 na 1,04. V roce 2013 stoupla jeho hodnota ještě mírně, na 1,16. Zde je možné vidět, že poměry tržních a účetních hodnot v čase rostly, lze předpokládat, že se zvyšuje objem nevykázaných nehmotných aktiv. Kromě nevykázaných nehmotných zvyšovaly P/BV rostoucí ceny akcií.

ČEZ, a. s.

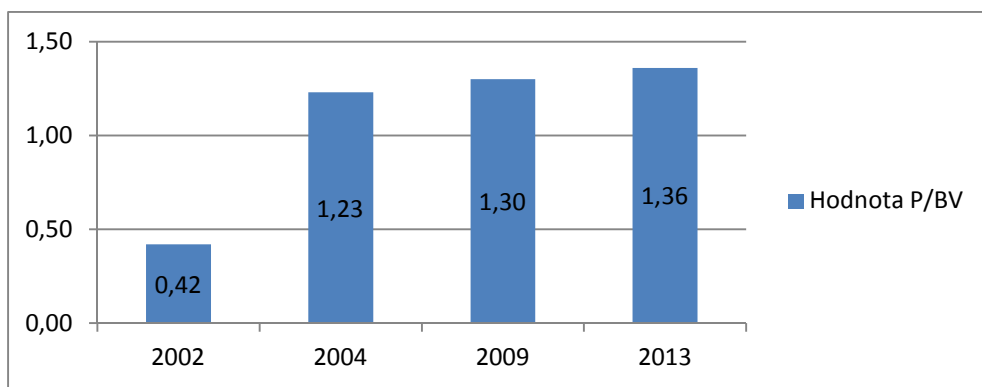
V případě společnosti ČEZ, a. s. lze stanovit P/BV také za roky 2002 a 2004. Data potřebná k výpočtu ukazatele a jeho výsledek je uveden v následující tabulce (Tab. 35).

Tab. 35: Data ČEZ, a. s. pro výpočet P/BV za delší období (v mil. Kč)

Rok	Tržní cena akcie	Celková aktiva	Celkové závazky	Emitované akcie (ks)	P/BV	Míra celkové zadluženosti
2002	0,000 092 470	198 874	81 614	537 989 759	0,42	41 %
2004	0,000 340 700	227 778	79 223	537 989 759	1,23	35 %
2009	0,000 864 000	444 698	89 778	537 989 759	1,30	20 %
2013	0,000 517 000	549 257	344 014	537 989 759	1,36	63 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti ČEZ, a. s. za roky 2002 a 2004 (viz příloha D) a webové stránky Burzy CP Praha

V Tab. 35 je možno vidět, že ukazatel P/BV vyšel 0,42 v roce 2002 a 1,23 v roce 2004. P/BV za rok 2009 byl vypočítán na 1,30 a v roce 2013 byla jeho hodnota 1,36. Vývoj P/BV je zaznamenán v následujícím grafu (Obr. 6).

Obr. 6: Vývoj hodnoty P/BV u ČEZ, a. s.

Zdroj: vlastní zpracování

Na Obr. 6 je znázorněn vývoj P/BV společnosti ČEZ, a. s. za období 2002 až 2013. V roce 2002 byla hodnota P/BV velmi nízká, pouze 0,42. V roce 2004 došlo k velkému nárůstu P/BV na 1,23. Poté pokračoval vývoj P/BV v mírně rostoucím tempu, v roce 2009 byla jeho hodnota 1,30, v roce 2013 vzrostla na 1,36. Na počátku období byla společnost obchodována pouze za 0,42 násobek své účetní hodnoty, v roce 2013 už za 1,36 násobek. I zde je možné předpokládat, že objem nevykázaných nehmotných aktiv se zvyšoval. Mimo to je zřejmé, že do roku 2009, kdy rostly ceny akcií, se zvyšovala hodnota P/BV. V roce 2013, kdy cena akcie poklesla na 517 Kč, zvyšoval P/BV jiný faktor, a to míra celkového zadlužení, která stoupla na 63 %.

ENERGOAQUA, a. s.

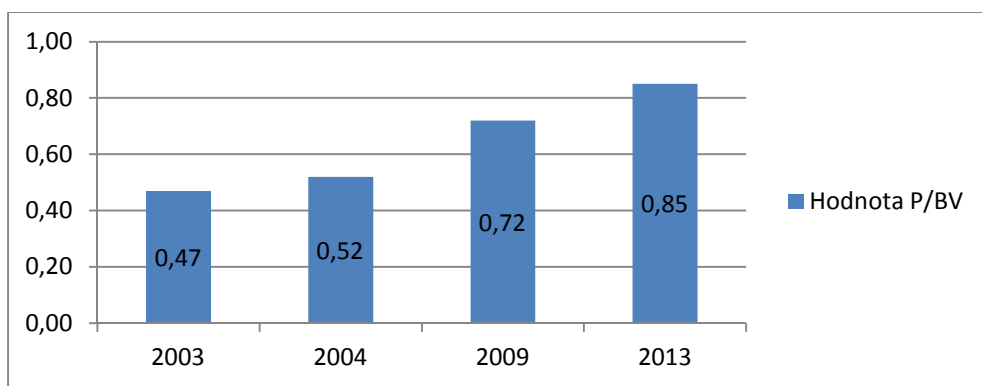
U společnosti ENERGOAQUA, a. s. je možno vypočítat P/BV nejdéle za rok 2003. Mimo to bude vypočítáno P/BV za základní rok 2004. Data potřebná pro výpočet P/BV a jeho výsledek je uveden v následující tabulce (Tab. 36).

Tab. 36: Data ENERGOAQUA, a. s. pro výpočet P/BV za delší období (v tis. Kč)

Rok	Tržní cena akcie	Celková aktiva	Celkové závazky	Emitované akcie (ks)	P/BV	Míra celkové zadluženosti
2003	0,636 3	1 143 074	200 159	701 000	0,47	18 %
2004	0,773 3	1 170 416	126 580	701 000	0,52	11 %
2009	1,504 0	1 694 572	237 558	701 000	0,72	14 %
2013	1,900 0	1 880 521	304 183	701 000	0,85	16 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výroční zprávy společnosti ENERGOAQUA, a. s. za rok 2004 (viz příloha F) a webové stránky Burzy CP Praha

Jak je možné vidět v Tab. 36, ukazatel P/BV vyšel 0,47 za rok 2003 a 0,52 za rok 2004. Ukazatel za rok 2009 byl vypočítán na 1,04 a za rok 2013 na 1,16. Vývoj P/BV je zobrazen v následujícím grafu (Obr. 7).

Obr. 7: Vývoj hodnoty P/BV u ENERGOAQUA, a. s.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 7 znázorňuje vývoj P/BV společnosti ENERGOAQUA, a. s. za jedenáct let. V roce 2003 ukazatel P/BV vyšel 0,47. V následujícím roce hodnota P/BV mírně vzrostla na 0,52 a v roce 2009 na 0,72. V roce 2013 byla společnost obchodována za 0,85 násobek své účetní hodnoty. Poměry tržních a účetních hodnot společnosti jsou v čase rostoucí, ukazatel P/BV mírně roste. Dochází ke zmenšování rozdílu mezi vyšší účetní hodnotou společnosti a nižší tržní hodnotou společnosti, tyto hodnoty se postupem času vyrovnávají. Zatím ale nebyla překročena hodnota jedna, proto nelze tvrdit, že dochází ke zvyšování

nevykázaných nehmotných aktiv. Na zvyšování P/BV se podílí růst tržní ceny akcií a mírný nárůst zadluženosti společnosti.

Pražské služby, a. s.

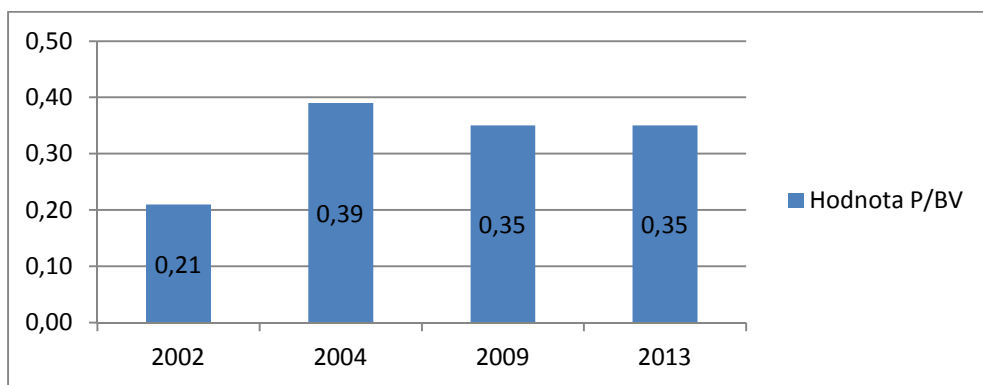
Také u společnosti Pražské služby, a. s. lze vypočítat P/BV za roky 2002 a 2004. V následující tabulce (Tab. 37) jsou zobrazena data pro výpočet P/BV a výsledky výpočtu.

Tab. 37: Data Pražské služby, a. s. pro výpočet P/BV za delší období (v tis. Kč)

Rok	Tržní cena akcie	Celková aktiva	Celkové závazky	Emitované akcie (ks)	P/BV	Míra celkové zadluženosti
2002	0,440 0	3 389 899	134 981	1 556 125	0,21	4 %
2004	0,840 0	3 460 017	150 528	1 556 125	0,39	4 %
2009	0,817 0	4 482 757	846 797	1 556 125	0,35	19 %
2013	0,847 0	4 638 731	890 545	1 556 125	0,35	19 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti Pražské služby, a. s. za roky 2002 a 2004 (viz příloha G) a webové stránky Burzy CP Praha

Jak lze vidět v Tab. 37, ukazatel P/BV vyšel 0,21 za rok 2002 a 0,39 za rok 2004. P/BV za rok 2009 byl vypočten na 1,90 a za rok 2013 na 2,55. Vývoj P/BV je zaznamenán v následujícím grafu (Obr. 8).

Obr. 8: Vývoj hodnoty P/BV u Pražské služby, a. s.

Zdroj: vlastní zpracování

Na Obr. 8 je zobrazen vývoj ukazatele P/BV společnosti Pražské služby, a. s. za roky 2002 až 2013. Na počátku zkoumaného období byla hodnota ukazatele nízká, jen 0,21. V roce 2004 se zvýšila na 0,39, v letech 2009 a 2013 byla hodnota P/BV stejná, a to 0,35. Vývoj P/BV této firmy v kratším období byl též nepravidelný, i zde se objevovaly výkyvy. Není možno říci, že by poměr účetní a tržní hodnoty této společnosti v čase rostl. I zde zatím nebyla u ukazatele P/BV překročena hodnota jedna. Nelze v případě této společnosti tvrdit, že dochází k nedostatečnému vykazování nehmotných aktiv. Zadluženost společnosti byla poměrně nízká, což mohlo zčásti způsobit nízké hodnoty P/BV. Míra celkového zadlužení se v letech 2009 a 2013 pohybovala kolem 19 %, v letech 2002 a 2004 dosahovala dokonce jen 4 %. Také nízká cena akcií pravděpodobně ovlivňovala P/BV, nedosahovala ani nominální hodnoty akcie 1 000 Kč.

O2 Czech Republic, a. s.

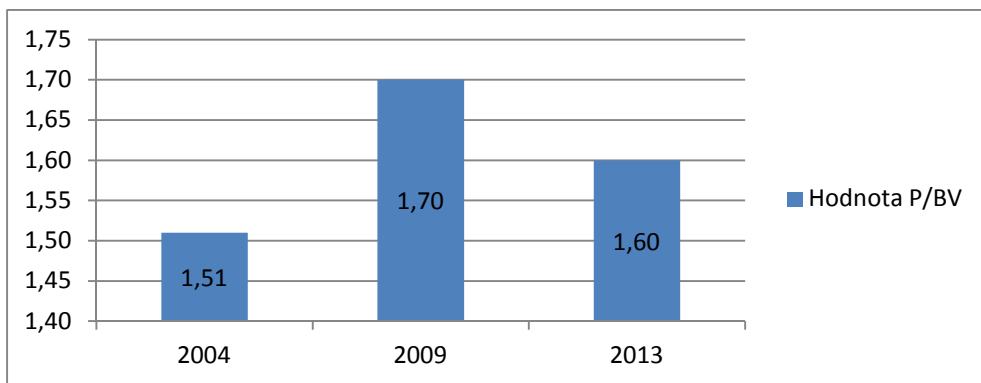
Nejstarší účetní data společnosti O2 Czech Republic, která lze dohledat, pocházejí z výroční zprávy za rok 2005, je tedy možné vypočítat P/BV za rok 2004. Data k výpočtu P/BV a následný výsledek uvádí Tab. 38.

Tab. 38: Data O2 Czech Republic, a. s. pro výpočet P/BV za delší období (v mil. Kč)

Rok	Tržní cena akcie	Celková aktiva	Celkové závazky	Emitované akcie (ks)	P/BV	Míra celkové zadluženosti
2004	0,000 369 2	117 291	40 086	315 648 092	1,51	34 %
2009	0,000 418 0	95 280	17 490	315 648 092	1,70	18 %
2013	0,000 295 0	77 064	19 034	315 648 092	1,60	25 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti O2 Czech Republic, a. s. za roky 2009 až 2013 (viz příloha H) a webové stránky Burzy CP Praha

Podle údajů v Tab. 38 vyšel ukazatel P/BV 1,51 za rok 2004. Ukazatel za rok 2009 byl vypočítán na 1,70 a v roce 2013 byla jeho hodnota 1,60. Vývoj P/BV je znázorněn v následujícím grafu (Obr. 9).

Obr. 9: Vývoj hodnoty P/BV u O2 Czech Republic, a. s.

Zdroj: vlastní zpracování

Na Obr. 9 je vyobrazen vývoj hodnoty P/BV u společnosti O2 Czech Republic, a. s. za deset let (od roku 2004 do roku 2013). V roce 2004 byla jeho hodnota rovna 1,51, společnost byla obchodována za 1,51 násobek své účetní hodnoty. V roce 2009 to bylo 1,70, avšak v roce 2013 hodnota P/BV opět poklesla, a to na 1,60. Vývoj P/BV není přímo rostoucí, docházelo k výkyvům v krátkém i delším období. Nelze předpokládat, že objem nevykázaných nehmotných aktiv roste. Poměry tržních a účetních hodnot společnosti v čase nerostou, vyvíjejí se nepravidelně. Na vývoj ukazatele měl pravděpodobně vliv i vývoj cen akcií. Také ho nejspíše ovlivnila akvizice společnosti Eurotel Praha, spol. s r. o. v roce 2006, odkdy byl vykazován goodwill ve výši 13 320 mil. Kč a fúze sloučením dceřiných společností Telefónica O2 Business Solutions spol. s r. o. v roce 2012, odkdy se výše vykázaného goodwillu zvýšila na 13 448 mil. Kč.

5.6 Výpočet market-to-book-difference

V tomto oddílu bude vykalkulován ukazatel market-to-book-difference, neboli rozdíl mezi tržní a účetní hodnotou vlastního kapitálu podniku. Výsledkem by měla být celková hodnota nehmotných aktiv. Avšak z teoretických rešerší je známo, že nelze považovat celý rozdíl za hodnotu nehmotných aktiv společnosti, výsledky jsou tak pouze orientační. Market-to-book-difference (dále M/B Difference nebo M/BD) je de facto obměna ukazatele P/BV, tudíž k jeho výpočtu budou použita stejná data.

V následujících tabulkách (Tab. 39 – Tab. 45) jsou zobrazena data společností potřebná k výpočtu market-to-book-difference a výsledky tohoto ukazatele za dané období. Tržní hodnota je vypočtena jako násobek aktuální ceny akcie a počtu emitovaných akcií. Účetní hodnota je výsledek rozdílu celkové hodnoty aktiv a hodnoty celkových závazků.

Dále je zde zjištěn podíl vykázaných nehmotných aktiv na M/BD. Pro naznačení vývoje vykazovaných nehmotných aktiv bude M/BD považováno za hodnotu celkových nehmotných aktiv společností. Bude tedy zkoumáno, jak se vyvíjela a jaký podíl tvořila vykázaná nehmotná aktiva na celkových nehmotných aktivech. Pokud se tento podíl snižuje, tedy pokud se zmenšuje objem vykázaných nehmotných aktiv, mělo by se zároveň zvyšovat P/BV a naopak.

Tab. 39: Data Philip Morris ČR a. s. potřebná k výpočtu M/B Difference (v mil. Kč)

Rok	Tržní hodnota	Účetní hodnota	M/B Difference	Objem vykázaných NA	NA M/BD	P/BV
2009	16 833	8 861	7 972	103	1,29 %	1,90
2010	19 596	9 157	10 439	94	0,90 %	2,14
2011	24 074	8 251	15 823	69	0,44 %	2,90
2012	20 477	8 163	12 314	43	0,35 %	2,50
2013	20 245	7 953	12 292	19	0,15 %	2,55

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti Philip Morris ČR a. s. za roky 2009 až 2013 (viz příloha A) a webové stránky Burzy CP Praha

Dle Tab. 39 společnost Philip Morris ČR a. s. měla za zkoumané období kromě roku 2009 vždy vyšší P/BV než dvě, také rozdíl mezi tržní a účetní hodnotou neboli M/BD byl poměrně značný. Např. v roce 2011, kdy P/BV bylo nejvyšší, a to 2,90, také M/BD bylo největší. Nelze prokázat, že by byl celý tento rozdíl 15 823 mil. Kč přisuzován právě objemu nevykázaných nehmotných aktiv, přesto se lze domnívat, že společnost nevykazuje všechna nehmotná aktiva ve svých účetních výkazech.

Podle podílu nehmotných aktiv na M/BD se vykazování nehmotného majetku za dané období snižovalo, v roce 2009 tento podíl činil 1,29 % a v roce 2013 už jen 0,15 %.

Naproti tomu hodnota P/BV se spíše zvyšovala. Tím pádem se podařilo prokázat, že se snižuje objem vykázaných nehmotných aktiv v této společnosti.

Tab. 40: Data UNIPETROL, a. s. potřebná k výpočtu M/B Difference (v tis. Kč)

Rok	Tržní Hodnota	Účetní hodnota	M/B Difference	Objem vykázaných NA	$\frac{NA}{M/BD}$	P/BV
2009	25 296 200	24 247 409	1 048 791	5 607	0,53 %	1,04
2010	35 722 949	24 759 527	10 963 422	1 187	0,01 %	1,44
2011	31 008 246	25 016 078	5 992 168	522	0,01 %	1,24
2012	31 733 584	25 419 964	6 313 720	456	0,01 %	1,25
2013	30 464 240	26 357 655	4 106 585	400	0,01 %	1,16

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti UNIPETROL, a. s. za roky 2009 až 2013 (viz příloha C) a webové stránky Burzy CP Praha

Tab. 40 znázorňuje rozdíl mezi tržní a účetní hodnotou společnosti UNIPETROL, a. s. U této společnosti byla hodnota P/BV vždy vyšší než jedna, je tedy na místě se domnívat, že vypočítané rozdíly M/BD mohou být zčásti přičítány nevykazovaným nehmotným aktivům. V roce 2010 byla hodnota M/BD největší, činila 10 963 422 tis. Kč, také hodnota P/BV byla nejvyšší za dané období, a to 1,44. Ovšem ani zde není možné tvrdit, že celé částky vypočítaného Market-to-book-difference jsou způsobeny nevykázanými nehmotnými aktivy.

Podíl vykázaných nehmotných aktiv na MB/D byl nejvyšší v roce 2009, a to 0,53 %. Poté se tento podíl snížil a zůstal de facto stejný, pohyboval se kolem 0,01 %. I zde se de facto podařilo prokázat, že se zvýšil podíl nevykázaných nehmotných aktiv, avšak od roku 2010 je tento podíl stejný. Na vývoj P/BV pravděpodobně budou mít vliv i jiné faktory, např. proměnlivost cen akcií.

Tab. 41: Data ČEZ, a. s. potřebná k výpočtu M/B Difference (v mil. Kč)

Rok	Tržní Hodnota	Účetní hodnota	M/B Difference	Objem vykázaných NA	NA M/BD	P/BV
2009	464 823	354 920	109 903	662	0,60 %	1,30
2010	421 246	378 976	42 270	706	1,67 %	1,11
2011	422 860	385 200	37 660	578	1,53 %	1,10
2012	365 833	421 822	- 55 989	604	-	0,87
2013	278 141	205 243	72 898	572	0,78 %	1,36

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti ČEZ, a. s. za roky 2009 až 2013 (viz příloha D) a webové stránky Burzy CP Praha

Jak znázorňuje Tab. 41, situace v případě společnosti ČEZ, a. s. je trochu odlišná. Ve většině případů vychází P/BV vyšší než jedna, existují zde rozdíly mezi tržní a účetní hodnotou neboli M/BD. To naznačuje, že společnost nevykázala všechna svá nehmotná aktiva, např. v roce 2009 by jejich hodnota mohla být až 109 903 mil. Kč.

V roce 2012 ovšem došlo k situaci, kdy P/BV bylo menší než jedna, tzn., že účetní hodnota byla vyšší, než tržní, což způsobilo záporné M/BD. V této situaci nelze posoudit, zda společnost vykazovala všechna nehmotná aktiva. Podařilo se prokázat, že objem vykázaných nehmotných aktiv se v krátkém období vyvíjel nepravidelně. Na vývoj P/BV působily i jiné skutečnosti, např. míra celkového zadlužení a proměnlivost cen akcií.

Tab. 42: Data E4U a. s. potřebná k výpočtu M/B Difference (v tis. Kč)

Rok	Tržní Hodnota	Účetní hodnota	M/B Difference	Objem vykázaných NA	NA M/BD	P/BV
2011	173 155	102 708	70 447	0	0 %	1,69
2012	164 545	101 209	63 336	0	0 %	1,63
2013	165 023	101 941	63 082	0	0 %	1,62

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti E4U a. s. za roky 2011 až 2013 (viz příloha E) a webové stránky Burzy CP Praha

Tab. 42 zobrazuje údaje o společnosti E4U a. s. za roky 2011 až 2013. I zde bylo P/BV vyšší než jedna, taktéž hodnoty M/BD byly poměrně značné. Jelikož společnost nevykazovala v rozvahách žádná nehmotná aktiva, lze předpokládat, že vypočítané hodnoty M/BD společnosti jsou z části způsobené nevykázanými nehmotnými aktivy.

Tab. 43: Data ENERGOAQUA, a. s. potřebná k výpočtu M/B Difference (v tis. Kč)

Rok	Tržní Hodnota	Účetní hodnota	M/B Difference	Objem vykázaných NA	$\frac{NA}{M/BD}$	P/BV
2009	1 054 304	1 457 014	- 402 710	1 430	-	0,72
2010	1 016 450	1 477 941	- 461 491	4 045	-	0,69
2011	1 051 500	1 497 723	- 446 223	7 949	-	0,70
2012	1 184 690	1 469 666	- 284 976	6 487	-	0,81
2013	1 331 900	1 576 338	- 244 438	3 177	-	0,85

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti ENERGOAQUA, a. s. za roky 2009 až 2013 (viz příloha F) a webové stránky Burzy CP Praha

Dle Tab. 43 byly vypočítané hodnoty M/BD společnosti ENERGOAQUA, a. s. za roky 2009 až 2013 vždy záporné, související hodnoty P/BV byly vždy menší než jedna. Jak můžeme vidět, účetní hodnota v těchto letech byla vždy vyšší než tržní, což právě způsobilo záporné hodnoty M/BD. V této situaci není možné posoudit, zda společnost nevykazovala ve svých účetních výkazech nějaká nehmotná aktiva. K záporným hodnotám M/BD (nízkým P/BV) nejspíše vedla i nízká zadluženost společnosti a vývoj cen akcií.

Tab. 44: Data Pražské služby, a. s. potřebná k výpočtu M/B Difference (v tis. Kč)

Rok	Tržní Hodnota	Účetní hodnota	M/B Difference	Objem vykázaných NA	$\frac{NA}{M/BD}$	P/BV
2009	1 271 354	3 635 960	- 2 364 606	89 206	-	0,35
2010	1 271 354	3 724 948	- 2 453 594	73 163	-	0,34
2011	801 560	3 648 324	- 2 846 764	60 811	-	0,22
2012	855 869	3 690 524	- 2 834 655	38 000	-	0,23
2013	1 318 038	3 748 186	- 2 430 148	21 702	-	0,35

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti Pražské služby, a. s. za roky 2009 až 2013 (viz příloha G) a webové stránky Burzy CP Praha

Také společnost Pražské služby, a. s. (Tab. 44) měla za dané období vždy záporné hodnoty M/BD a P/BV bylo menší než jedna. Stejně jako v případě společnosti ENERGOAQUA, a. s. nelze ani zde posoudit, zda společnost nedostatečně vykazovala svá nehmotná aktiva. I zde byla zadluženost společnosti poměrně nízká a též ceny akcií mohly zapříčinit záporné hodnoty M/BD (nízké hodnoty P/BV), jelikož byly nižší než jejich nominální hodnota.

Tab. 45: Data O2 Czech Republic, a. s. potřebná k výpočtu M/B Difference (v mil. Kč)

Rok	Tržní hodnota	Účetní hodnota	M/B Difference	Objem vykázaných NA	$\frac{NA}{M/BD}$	P/BV
2009	131 941	77 790	54 151	21 677	40,03 %	1,70
2010	120 420	77 609	42 811	20 735	48,43 %	1,55
2011	120 925	72 392	48 533	19 795	40,79 %	1,67
2012	102 144	63 187	38 957	19 183	49,24 %	1,62
2013	93 116	58 030	35 086	18 870	53,78 %	1,60

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z výročních zpráv společnosti O2 Czech Republic, a. s. za roky 2009 až 2013 (viz příloha H) a webové stránky Burzy CP Praha

Podle Tab. 45 společnost O2 Czech Republic, a. s. pravděpodobně nevykazovala všechna svá nehmotná aktiva, jelikož zde v letech 2009 až 2013 existovaly kladné rozdíly mezi

tržní a účetní hodnotou a P/BV bylo vyšší než jedna. Např. v roce 2009 byla hodnota M/BD rovna 54 151 mil. Kč a ukazatel P/BV byl vypočten na 1,70. Tyto rozdíly by mohly poukazovat na nedostatečné vykazování nehmotných aktiv společnosti v jejích účetních výkazech. Nelze však vyčíslit, jaká je skutečná výše nehmotných aktiv.

Podíl vykázaných nehmotných aktiv na M/BD byl spíše rostoucí, k výkyvu došlo pouze v roce 2011, kdy se tento podíl snížil a poté začal opět růst. Na rozdíl od ostatních společností byl podíl vykázaných nehmotných aktiv na M/BD u O2 Czech Republic, a. s. hodně vysoký, což se potvrdilo již v oddílu 4.3, kde byl zkoumán podíl dlouhodobých hmotných a nehmotných aktiv na dlouhodobém majetku společností. V důsledku vykazování goodwillu se podíl nehmotných aktiv pohyboval mezi 25,34 a 29,02 % za dané období. Vykazování nehmotných aktiv zde bylo vyšší než u ostatních zkoumaných společností.

Závěr

Předmětem zkoumání byly podnikatelské subjekty kótované na Burze cenných papírů Praha. Z výběru byly vynechány finanční a pojišťovací instituce a byly analyzovány pouze podnikatelské subjekty z ostatních odvětví. Jednalo se jak o české, tak i o zahraniční společnosti, které jsou zapsány v obchodním rejstříku ČR. Osm vybraných společností pak bylo roztríděno dle CZ-NACE do čtyř základních sekcí.

První výzkumná otázka se týkala stavu vykazování nehmotných aktiv ve vybraných společnostech mezi lety 2009 a 2013. V tomto období všechny společnosti kromě E4U a. s. ve svých rozvahách nehmotný majetek vykazovaly. Nicméně objem tohoto majetku byl u většiny společností nízký, většinou tvořil jen zanedbatelný podíl na celkových dlouhodobých aktivech, a to v řádu maximálně několika procent. Příčinou může být, že společnosti více nehmotného majetku ke svému podnikání nepotřebují, nebo ho nevykazují v celkovém objemu. Oceňování a vykazování nehmotného majetku je složitější než u majetku hmotného. Česká účetní legislativa a standardy IFRS¹⁵¹ stanovují mnoho podmínek pro rozpoznání nehmotného aktiva, ty ztěžují podnikům jeho zachycení v účetnictví. Výjimku tvořila pouze společnost O2 Czech Republic, a. s., u které za dané období činil podíl nehmotných aktiv na dlouhodobých aktivech až 29 %. Důvodem bylo vykazování goodwillu společnosti, který podíl nehmotných aktiv podstatně navýšil.

Trend vývoje objemu vykazovaných nehmotných aktiv je téměř u všech společností klesající, účetní hodnoty nehmotných aktiv se v letech 2009 až 2013 spíše snižovaly, popř. nejdříve rostly a poté klesat začaly. Důvodem nejspíše je, že většina nehmotného majetku má určitelnou dobu životnosti a musí se odepisovat, čímž dochází právě k úbytku jeho účetních hodnot. Co se týče zastoupených kategorií nehmotného majetku zkoumaných společností, nejčastěji se jednalo o software, nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek, licence nebo ocenitelná práva.

¹⁵¹ Povinnost vykazovat v IFRS mají všechny podniky, které mají své cenné papíry kótovány na některém z veřejných trhů cenných papírů v zemích EU, tedy i zkoumané společnosti v tomto účetním systému vykazují.

Druhá výzkumná otázka se týkala vypovídací schopnosti účetních výkazů o nehmotných aktivech. Účetní výkazy byly externího původu. Potřebné informace byly získávány především z veřejně dostupných výročních zpráv společností. Prostřednictvím těchto zdrojů se však nelze dostat k detailnějším účetním informacím. Přesto je možné říci, že výroční zprávy byly většinou podrobně zpracované a u většiny společností se daly zjistit základní požadované informace potřebné k provedení analýzy. Co se pak týče vykazování nehmotných aktiv v rozvahách, většina společností poskytovala alespoň základní přehled o svém nehmotném majetku. V rozvahách se k nehmotnému majetku vztahovala jedna položka nazvaná buď jako dlouhodobý nehmotný majetek, nebo nehmotná aktiva. Ta byla dále roztržena na několik základních kategorií v příloze k účetní závěrce. Bohužel se většinou z těchto externích účetních dat nedala zjistit konkrétní skladba nehmotného majetku, např. jaký software společnost používá, jakého druhu jsou ocenitelná práva atd. V externích účetních výkazech jsou vymezeny pouze základní kategorie nehmotných aktiv. Za užitečné lze ovšem považovat, že v těchto kategoriích byly zaznamenány počáteční zůstatky, přírůstky, výše oprávek a opravných položek a zůstatkové hodnoty. Pokud by byla prováděna hlubší analýza a bylo by potřeba konkrétnějších účetních dat, bylo by nutné čerpat z interních účetních výkazů společností.

Další výzkumná otázka byla zaměřena na hodnoty ukazatele price-to-book value v daných společnostech. Předpokladem bylo, že pokud u společností vychází P/BV vyšší než jedna, znamená to, že nevykazují všechna nehmotná aktiva. Vypočítané hodnoty ukazatele P/BV u řešených společností se poměrně lišily, a to i v rámci jednotlivých sekcí. V případě většiny společností, jmenovitě Philip Morris ČR a. s., UNIPETROL, a. s., ČEZ, a. s., E4U a. s. a O2 Czech Republic, a. s., byly vypočítané hodnoty P/BV většinou vyšší než jedna. U těchto společností pravděpodobně dochází k nedostatečnému vykazování nehmotných aktiv. Zbylé dvě společnosti, ENERGOAQUA, a. s. a Pražské služby, a. s., měly hodnoty P/BV nižší než jedna, nelze tedy předpokládat, že nevykazovaly všechna nehmotná aktiva.

Samozřejmě nelze tvrdit, že vyšší hodnoty P/BV byly způsobeny pouze nevykázanými nehmotnými aktivy, záleželo i na jiných faktorech. Míra celkové zadluženosti mohla být významným faktorem ovlivňujícím výši P/BV, např. u společností Philip Morris ČR a. s. a ČEZ, a. s. mohla vést vyšší zadluženost k růstu ukazatele P/BV, zatímco u společností

ENERGOAQUA, a. s. a Pražské služby, a. s. mohla nižší zadluženost snižovat tento ukazatel. Podstatným faktorem, který ovlivňuje výši P/BV, jsou též proměnlivé ceny akcií. Ceny akcií nejvíce ovlivňovaly P/BV společností Philip Morris ČR a. s., ENERGOAQUA, a. s. a O2 Czech Republic, a. s.

Další výzkumná otázka se týkala vývoje P/BV v delším období. Z teoretických rešerší je známo, že na amerických finančních trzích docházelo spíše k nárůstu P/BV, tržní hodnoty daleko přesahovaly účetní hodnoty podniků, a rostl objem nevykázaných nehmotných aktiv. Na počátku 21. století se průměrná hodnota P/BV vybraných amerických společností zvýšila na šest. Jak vyplývá z dosažených výsledků, situace u vybraných společností obchodovaných na Burze CP Praha není tak extrémní. U společností Philip Morris ČR a. s., UNIPETROL, a. s. a ČEZ, a. s. převažuje rostoucí trend P/BV, nicméně přírůstky ukazatele jsou spíše nižší. Lze předpokládat, že dochází k mírnému nárůstu nevykázaných nehmotných aktiv. U dalších dvou společností ENERGOAQUA, a. s. a Pražské služby, a. s. se ukazatel P/BV pohyboval pod hodnotou jedna, nelze tedy tvrdit, že tyto společnosti vykazují nedostatek nehmotných aktiv. U společnosti O2 Czech Republic, a. s. byl vývoj P/BV spíše nepravidelný, není možné hovořit o rostoucím objemu nevykazovaných nehmotných aktiv. Obecně lze říci, že společnosti nevykazují ve svých rozvahách všechna nehmotná aktiva, avšak jejich objem se extrémně nezvyšuje, spíše dochází k mírnému nárůstu či výkyvům.

Poslední výzkumná otázka se týkala ukazatele market-to-book-difference. Pokud by vypočtené rozdíly mezi tržní a účetní hodnotou společností opravdu odpovídaly hodnotě nevykázaných aktiv, jednalo by se ve většině případů o velké sumy. Jak již bylo řečeno, nelze celé tyto rozdíly přisuzovat pouze nehmotným aktivům, ale též jiným faktorům, z nichž jako nejvýraznější se jeví zadluženost podniku a proměnlivost cen akcií. Podíl vykázaných nehmotných aktiv na M/BD měl zjednodušeně ukázat, jak se podílela účetně vykázaná nehmotná aktiva na celkových nehmotných aktivech společností. V případě Philip Morris ČR a. s. a UNIPETROL, a. s. byl jejich podíl klesající, u ČEZ, a. s. docházelo k výkyvům, u E4U a. s. byl jejich podíl nulový, ENERGOAQUA, a. s. a Pražské služby, a. s. by měly hodnoty záporné a u O2 Czech Republic, a. s. byl jako u jediné společnosti tento podíl spíše rostoucí.

Cílem práce bylo posoudit vykazování nehmotného majetku u vybraných kótovaných společností na Burze cenných papírů Praha, zhodnotit vypovídací schopnost účetních výkazů o nehmotných aktivech těchto společností a kvantifikovat objem jejich nevykázaného nehmotného majetku. Z dosažených výsledků vyplynulo, že vykazování nehmotného majetku v účetních výkazech vybraných společností bylo ve většině případů nízké. Podle vypočtených ukazatelů price-to-book value a market-to-book-difference se podařilo prokázat, že u většiny vybraných společností dochází spíše k nárůstu nevykázaných nehmotných aktiv nebo jejich objem kolísá. Pouze u společnosti O2 Czech Republic, a. s. bylo zjištěno, že objem nevykázaných nehmotných aktiv spíše klesá, zvyšuje se vykazování nehmotného majetku. Přesný objem nevykázaných nehmotných aktiv se kvantifikovat nepodařilo, jelikož pomocí ukazatelů P/BV a M/BD lze tento objem pouze odhadnout, ne přesně stanovit. Co se týče vypovídací schopnosti externích účetních výkazů o nehmotných aktivech, lze ji považovat za dostatečnou, pokud není prováděna hlubší analýza. V opačném případě by bylo nutné použít interních účetních výkazů.

Obecný přínos této práce je viděn v poukázání na nutnost oceňování a vykazování nehmotných aktiv v účetnictví podniků a v prohloubení znalostí o nehmotném majetku. Společnosti by se měly zaměřit právě na tento majetek, protože se v něm může skrývat značná část jejich hodnoty. Ať už je tato hodnota způsobena značkou, image společnosti, nebo například technickými poznatky a znalostmi, je třeba ji vykalkulovat a zahrnout do účetních výkazů společností. Tím, že se hodnota podniků zvýší, dojde ke zlepšení jejich ekonomické a strategické pozice a zvýšení konkurenceschopnosti. Hlavním přínosem diplomové práce pro vědní obor a praxi je zmapování vývoje ukazatele P/BV u společností obchodovaných na Burze cenných papírů Praha. Bylo prokázáno, že na rozdíl od situace na amerických finančních trzích, není vývoj P/BV na našem území tak extrémní, rozdíly mezi účetními a tržními hodnotami nejsou tak výrazné. Dalším přínosem je stanovení ukazatele $\frac{NA}{M/BD}$, tedy podílu vykázaných nehmotných aktiv na market-to-book-difference. M/BD byl pro účel naznačení vývoje vykazovaných nehmotných aktiv považován za hodnotu celkových nehmotných aktiv společností.

Seznam použité literatury

Monografie

2013 International Financial Reporting Standards. London: International Accounting Standards Board, 2013. ISBN 978-1-907877-77-3.

BLECHOVÁ, B. a J. JANOUŠKOVÁ. *Podvojně účetnictví v příkladech 2011*. 11. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3806-2.

BRABEC, Z. *Účetní informace a vypovídací schopnost účetních výkazů a finanční analýzy*. 1.vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011. ISBN 978-80-7372-778-9.

COHEN, J. A. *Intangible Assets: Valuation and Economic Benefit*. 2nd ed. Hoboken: John Wiley & Sons, 2011. ISBN 978-111-81609-30.

ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2., upr. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1187-0.

DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0149-7.

DVOŘÁKOVÁ, D. *Základy účetnictví*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-544-1.

GRÜBER, S. *Intangible Values in Financial Accounting and Reporting: an Analysis from the Perspective of Financial Analysts*. 1st ed. Wiesbaden: Springer Gabler, 2015. ISBN 978-3-658-06550-8.

HINKE, J. *IAS/IFRS a vykazování finanční pozice podniku*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2013. ISBN 978-80-87197-65-3.

KOVANICOVÁ, D. *ABECEDA účetních znalostí pro každého*. 18. aktualizované vyd. Praha: Polygon, 2008. ISBN 978-80-7273-152-7.

LANDA, M. *Základy účetnictví*. 2. upr. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2011. ISBN 978-80-7418-117-7.

LEV, B. *Intangibles: Management, Measurement, and Reporting*. 1st ed. Washington: Brookings Institution Press, 2000. ISBN 978-08-15798-09-5.

PETŘÍK, T. *Ekonomické a finanční řízení firmy: Manažerské účetnictví v praxi*. 2., výrazně rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3024-0.

REJNUŠ, O. *Finanční trhy*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-3671-6.

STROUHAL, Jiří aj. *Účetnictví 2011: velká kniha příkladů*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3389-7.

ŠVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-62-0.

ŠRÁMKOVÁ, Alice aj. *Mezinárodní standardy účetního výkaznictví: IAS/IFRS: praktické aplikace*. aktualiz. vyd. pro účetní období 2009-2010. Praha: Institut certifikace účetních, 2009. ISBN 978-80-86716-61-9.

Elektronické dokumenty

2011 International Valuation Standards. *Market Value* [online]. London: International Valuation Standards Council, 2011.

Dostupné z: <http://ivsonline.org>

BERGGREN, T. *Jak poznat zajímavou investici?* [online]. Investicniweb.cz, 2012-04-05.

Dostupné z: <http://www.investicniweb.cz/univerzita/investovani/2012/4/5/jak-poznat-zajimavou-akcii/>

BOKŠOVÁ, J. *Základy účetnictví I* [online]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2008.

Dostupné z: <http://u3v.vse.cz/wp-content/uploads/2009/03/U022.pdf>

Definition of price-to-book ratio [online]. The Financial Times LTD, 2014.

Dostupné z: http://lexicon.ft.com/Term?term=price_to_book-ratio

DUMITRESCU, A. S. Intangible assets: Are these resources sufficiently visible and properly controlled? *Accounting and Management Information Systems* [online].

Bucharest: Bucharest Academy of Economic Studies, 2012, roč. 11, č. 4. ISSN 18438105.

Dostupné z:

<http://search.proquest.com/docview/1491325649/47F24001FEA54B51PQ/6?accountid=17116>

Ernst & Young Audit, s. r. o. a E & Y Valuations s. r. o. *Stručný přehled rozdílů mezi Mezinárodními standardy účetního výkaznictví a českou účetní legislativou 2013* [online].

Praha: Ernst & Young, s. r. o., 2013.

Dostupné z:

[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/FAAS_brochure/\\$FILE/FAAS%20Brochure%2010_2013%2008-FINAL.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/FAAS_brochure/$FILE/FAAS%20Brochure%2010_2013%2008-FINAL.pdf)

KUCHTA, D. *Jak poznáte rentabilní společnost?* [online]. Praha: Fincentrum a. s., 2009-01-23.

Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/jan-poznate-rentabilni-spolecnost/>

KUCHTA, D. *Ukazatelé fundamentální analýzy: K čemu slouží?* [online]. Praha: Fincentrum a. s., 2009-01-20.
Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/ukazatele-fundamentalni-analyzy-k-cemu-slouzi/>

O nás. *E4U a. s.* [online]. ©2011.
Dostupné z: <http://www.e4u.cz/spolecnost/o-nas/>

O nás. *Pivovary Lobkowicz Group, a. s.* [online].
Dostupné z: <http://www.pivovary-lobkowicz-group.com/o-nas>

O nás. *Unipetrol, a. s.* [online].
Dostupné z: <http://www.unipetrol.cz/cs/ONas/Stranky/default.aspx>

O společnosti Philip Morris ČR. *Phillip Morris International* [online]. Philip Morris International Management SA, ©2002-2014.
Dostupné z:
http://www.pmi.com/cs_cz/about_us/philip_morris_cr_overview/pages/philip_morris_cr_overview.aspx

O společnosti. *O2 Czech Republic, a. s.* [online].
Dostupné z: <http://www.o2.cz/spolecnost/o-spolecnosti/>

P/B – poměr tržní a účetní hodnoty akcie [online]. Value Investing & Options Strategies.
Dostupné z: <http://www.valueinvesting.cz/wp-content/uploads/2010/11/fundamentalni-analyza.htm>

Poměr ceny a účetní hodnoty – podhodnocené nebo předražené akcie? [online]. 2013-02-26.
Dostupné z: <http://www.dividendoveakcie.cz/pomer-ceny-a-ucetni-hodnoty-podhodnocene-nebo-predrazene-akcie/>

Price-to-Tangible Book Value Ratio [online]. InvestingAnswers, © 2001-2014.
Dostupné z: <http://www.investinganswers.com/financial-dictionary/ratio-analysis/price-tangible-book-value-ratio-3232>

Představení společnosti. *Pražské služby, a. s.* [online]. ©2014.
Dostupné z: <http://www.psas.cz/index.cfm/o-spolecnosti/predstaveni-spolecnosti/>

Představuje se ČEZ, a. s. *ČEZ, a. s.* [online]. Skupina ČEZ, ©2014.
Dostupné z: <http://www.cez.cz/cs/o-spolecnosti/cez/profil-spolecnosti.html>

Společnost ENERGOAQUA, a. s. *ENERGOAQUA, a. s.* [online]. ©2004.
Dostupné z: <http://www.energoaqua.cz/>

Výroční zpráva 2013 [online]. Praha: O2 Czech Republic, a. s., 2014.
Dostupné z:
http://www.o2.cz/vyrocní_zpravy/2013/rocní/index.html#c1b5a5540

Účet 010 – Dlouhodobý nehmotný majetek. In: *Účtování* [online].

Dostupné z:

http://www.uctovani.net/ucet.php?ucet_c=010&popis=Dlouhodoby-nehmotny-majetek&i=217

Ukazatele fundamentální analýzy [online]. Value Investing & Options Strategies.

Dostupné z: <http://www.valueinvesting.cz/2010/11/02/fundamentalni-analyza/ukazatele-fundamentalni-analyzy/>

Úvod do fundamentální analýzy [online]. Patria online, a. s., ©1997-2014.

Dostupné z: <http://www.patria.cz/akademie/analyzy-investice-fundamentalni-analyza.html>

Legislativa

Česko. Předpis č. 500 ze dne 6. listopadu 2002, kterým se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002. ISSN 1213-7235.

Dostupné také z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=54043&recShow=5&nr=500~2F2002&rpp=15#parCnt>

Česko. Vyhláška č. 410 ze dne 11. listopadu 2009, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009.

Dostupné také z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=69690&nr=410~2F2009&rpp=15#local-content>

Česko. Zákon č. 151 ze dne 17. června 1997 o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1997.

Dostupné také z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=45404&nr=151~2F1997&rpp=15#local-content>

Česko. Zákon č. 207 ze dne 21. června 2000 o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-207>

Česko. Zákon č. 441 ze dne 3. prosince 2003 o ochranných známkách o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochranných známkách). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2003.

Dostupné také z: http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ochranne_znamky/

Česko. Zákon č. 452 ze dne 29. listopadu 2001 o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001.

Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-452>

Česko. Zákon č. 478 ze dne 24. září 1992 o užitných vzorech. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992.

Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-478>

Česko. Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991. ISSN 1213-7235.

Dostupné také z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto/>

Česko. Zákon České národní rady č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992. ISSN 1213-7235.

Dostupné také z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dprij/>

Česko. Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012.

Dostupné také z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcansky-zakonik/>

Bibliografie

Burza cenných papírů Praha [online]. Praha: Burza cenných papírů Praha, a. s., 2014.
Dostupné z: <http://www.bcphp.cz/>

Obchodní rejstřík [online]. Praha: Springtide Ventures, s. r. o., 2014.
Dostupné z: <http://obchodnirejstrik.cz/>

SVAČINA, Pavel. *Výnosový a opční přístup k oceňování vynálezů: teoretické principy a praktické využití*. Praha, 2006. 216 s., 4 s. příl. Disertační práce (Ph.D.). Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta financí a účetnictví.

Seznam příloh

Příloha A	Odkazy na výroční zprávy Philip Morris ČR a. s. (1 strana)
Příloha B	Odkazy na výroční zprávy Pivovary Lobkowicz Group (1 strana)
Příloha C	Odkazy na výroční zprávy UNIPETROL, a. s. (1 strana)
Příloha D	Odkazy na výroční zprávy ČEZ, a. s. (1 strana)
Příloha E	Odkazy na výroční zprávy E4U a. s. (1 strana)
Příloha F	Odkazy na výroční zprávy ENERGOAQUA, a. s. (1 strana)
Příloha G	Odkazy na výroční zprávy Pražské služby, a. s. (1 strana)
Příloha H	Odkazy na výroční zprávy O2 Czech Republic, a. s. (1 strana)

Příloha A Odkazy na výroční zprávy Philip Morris ČR a. s.

Výroční zpráva 2002 [online]. Kutná Hora: Philip Morris ČR a. s., 2003.

Dostupné z:

http://www.pmi.com/cs_cz/about_us/philip_morris_cr_shareholder_information/documents/tabakx13_2002.pdf

Výroční zpráva 2004 [online]. Kutná Hora: Philip Morris ČR a. s., 2005.

Dostupné z:

http://www.pmi.com/cs_cz/about_us/philip_morris_cr_shareholder_information/documents/cr_annual_2004.pdf

Výroční zpráva 2009 [online]. Kutná Hora: Philip Morris ČR a. s., 2010.

Dostupné z:

http://www.pmi.com/cs_cz/about_us/philip_morris_cr_shareholder_information/documents/pm%20cr%20as%20vyrocni%20zprava%20-%20annual%20report%202009.pdf

Výroční zpráva 2010 [online]. Kutná Hora: Philip Morris ČR a. s., 2011.

Dostupné z:

http://www.pmi.com/cs_cz/about_us/philip_morris_cr_shareholder_information/documents/vyrocni%20zprava%202010%20-%20annual%20report%202010.pdf

Výroční zpráva 2011 [online]. Kutná Hora: Philip Morris ČR a. s., 2012.

Dostupné z:

http://www.pmi.com/cs_cz/about_us/philip_morris_cr_shareholder_information/documents/vyrocni%20zprava%202011.pdf

Výroční zpráva 2012 [online]. Kutná Hora: Philip Morris ČR a. s., 2013.

Dostupné z:

http://www.pmi.com/cs_cz/about_us/philip_morris_cr_shareholder_information/documents/vyrocni%20zprava%202012.pdf

Výroční zpráva 2013 [online]. Kutná Hora: Philip Morris ČR a. s., 2014.

Dostupné z:

http://www.pmi.com/cs_cz/about_us/philip_morris_cr_shareholder_information/documents/2014/vyrocni_zprava_2013.pdf

Příloha B

Odkazy na výroční zprávy Pivovary Lobkowicz Group

Výroční zpráva 2009 [online]. Praha: Pivovary Lobkowicz Group, a. s., 2010.

Dostupné z:

<http://www.pivovary-lobkowicz-group.com/archiv>

Výroční zpráva 2010 [online]. Praha: Pivovary Lobkowicz Group, a. s., 2011.

Dostupné z:

<http://www.pivovary-lobkowicz-group.com/archiv>

Výroční zpráva 2011 [online]. Praha: Pivovary Lobkowicz Group, a. s., 2012.

Dostupné z:

<http://www.pivovary-lobkowicz-group.com/archiv>

Výroční zpráva 2012 [online]. Praha: Pivovary Lobkowicz Group, a. s., 2013.

Dostupné z:

<http://www.pivovary-lobkowicz-group.com/archiv>

Příloha C

Odkazy na výroční zprávy UNIPETROL, a. s.

Roční zpráva 2002 [online]. Praha: UNIPETROL, a. s., 2003.

Dostupné z:

<http://www.unipetrol.cz/cs/VztahySInvestory/vyrocnizpravy/Documents/unipetrol-2002.pdf>

Roční zpráva 2004 [online]. Praha: UNIPETROL, a. s., 2005.

Dostupné z:

<http://www.unipetrol.cz/cs/VztahySInvestory/vyrocnizpravy/Documents/unipetrol-2004.pdf>

Výroční zpráva 2009 [online]. Praha: UNIPETROL, a. s., 2010.

Dostupné z:

http://www.unipetrol.cz/cs/VztahySInvestory/vyrocnizpravy/Documents/Annual_report_2009_xCZx_-_marketingova_verze.pdf

Výroční zpráva 2010 [online]. Praha: UNIPETROL, a. s., 2011.

Dostupné z:

http://www.unipetrol.cz/cs/VztahySInvestory/vyrocnizpravy/Documents/AR_2010_CZK.pdf

Výroční zpráva 2011 [online]. Praha: UNIPETROL, a. s., 2012.

Dostupné z:

http://www.unipetrol.cz/cs/VztahySInvestory/vyrocnizpravy/Documents/AR2011_CZE.pdf

Výroční zpráva 2012 [online]. Praha: UNIPETROL, a. s., 2013.

Dostupné z:

http://www.unipetrol.cz/cs/VztahySInvestory/vyrocnizpravy/Documents/Unipetrol_Vyrocnizprava_2012.pdf

Výroční zpráva 2013 [online]. Praha: UNIPETROL, a. s., 2014.

Dostupné z:

http://www.unipetrol.cz/cs/VztahySInvestory/vyrocnizpravy/Documents/2013%20ANNUAL%20REPORT/Graficka_Factbook/Unipetrol_Vyrocnizprava_2013_GV.pdf

Příloha D Odkazy na výroční zprávy ČEZ, a. s.

Výroční zpráva 2002 [online]. Praha: ČEZ, a. s., 2003.

Dostupné z:

<http://www.cez.cz/cs/pro-investory/hospodarske-vysledky/vyrocni-zpravy.html>

Výroční zpráva 2004 [online]. Praha: ČEZ, a. s., 2005.

Dostupné z:

<http://www.cez.cz/cs/pro-investory/hospodarske-vysledky/vyrocni-zpravy.html>

Výroční zpráva 2009 [online]. Praha: ČEZ, a. s., 2010.

Dostupné z:

http://www.cez.cz/edee/content/file/investors/2009-annual-report/2009_skupinacez_vyrocni_zprava_cj.pdf

Výroční zpráva 2010 [online]. Praha: ČEZ, a. s., 2011.

Dostupné z:

http://www.cez.cz/edee/content/file/investors/2010-annual-report/VZ2010_cz.pdf

Výroční zpráva 2011 [online]. Praha: ČEZ, a. s., 2012.

Dostupné z:

<http://www.cez.cz/edee/content/file/investori/vz-2011/2011-vyrocni-zprava.pdf>

Výroční zpráva 2012 [online]. Praha: ČEZ, a. s., 2013.

Dostupné z:

<http://www.cez.cz/edee/content/file/investori/vz-2012/2012-vyrocni-zprava.pdf>

Výroční zpráva 2013 [online]. Praha: ČEZ, a. s., 2014.

Dostupné z:

<http://www.cez.cz/edee/content/file/investori/vz-2013/2013-vyrocni-zprava.pdf>

Příloha E Odkazy na výroční zprávy E4U a. s.

Výroční zpráva 2010 [online]. Dubňany: E4U a. s., 2011.

Dostupné z:

http://www.e4u.cz/media/E4U_vyrocní_zprava_2010__05.pdf

Konsolidovaná výroční zpráva 2011 [online]. Dubňany: E4U a. s., 2012.

Dostupné z:

http://www.e4u.cz/media/E4U_VyrocníZprava2011.pdf

Konsolidovaná výroční zpráva 2012 [online]. Dubňany: E4U a. s., 2013.

Dostupné z:

<http://www.e4u.cz/zpravy-z-e4u/vyrocní-zprava-2012-2/>

Konsolidovaná výroční zpráva 2013 [online]. Dubňany: E4U a. s., 2014.

Dostupné z:

<http://www.e4u.cz/media/VZ-E4U-2013-FINAL.pdf>

Příloha F Odkazy na výroční zprávy ENERGOAQUA, a. s.

Výroční zpráva za rok 2004 [online]. Rožnov pod Radhoštěm: ENERGOAQUA, a. s., 2005.

Dostupné z:

http://www.energoaqua.cz/vyr_zpr_04.pdf

Výroční zpráva za rok 2009 [online]. Rožnov pod Radhoštěm: ENERGOAQUA, a. s., 2010.

Dostupné z:

http://www.energoaqua.cz/pdf/vyr_zpr_09.pdf

Výroční zpráva za rok 2010 [online]. Rožnov pod Radhoštěm: ENERGOAQUA, a. s., 2011.

Dostupné z:

http://www.energoaqua.cz/pdf/vyr_zpr_10.pdf

Výroční zpráva za rok 2011 [online]. Rožnov pod Radhoštěm: ENERGOAQUA, a. s., 2012.

Dostupné z:

http://www.energoaqua.cz/pdf/vyr_zpr_11.pdf

Výroční zpráva za rok 2012 [online]. Rožnov pod Radhoštěm: ENERGOAQUA, a. s., 2013.

Dostupné z:

http://www.energoaqua.cz/pdf/vyr_zpr_12.pdf

Výroční zpráva za rok 2013 [online]. Rožnov pod Radhoštěm: ENERGOAQUA, a. s., 2014.

Dostupné z:

http://www.energoaqua.cz/pdf/vyr_zpr_13.pdf

Příloha G

Odkazy na výroční zprávy Pražské služby, a. s.

Výroční zpráva 2002 [online]. Praha: Pražské služby, a. s., 2003.

Dostupné z:

http://www.psas.cz/psas/assets/File/vyrocniprava2002_301006_091332.pdf

Výroční zpráva 2004 [online]. Praha: Pražské služby, a. s., 2005.

Dostupné z:

http://www.psas.cz/psas/assets/File/vyrocniprava2004_301006_075431.pdf

Výroční zpráva 2009 [online]. Praha: Pražské služby, a. s., 2010.

Dostupné z:

<http://www.psas.cz/index.cfm/info-pro-akcionare/2010/vc3bdroc48dni-zprava-2009/>

Výroční zpráva 2010 [online]. Praha: Pražské služby, a. s., 2011.

Dostupné z:

<http://www.psas.cz/index.cfm/info-pro-akcionare/2011/vc3bdroc48dni-zprava-2010/>

Výroční zpráva 2011 [online]. Praha: Pražské služby, a. s., 2012.

Dostupné z:

<http://www.psas.cz/index.cfm/info-pro-akcionare/2012/vyrocnizprava-2011/>

Výroční zpráva 2012 [online]. Praha: Pražské služby, a. s., 2013.

Dostupné z:

<http://www.psas.cz/index.cfm/info-pro-akcionare/2013/vyrocnizprava-za-rok-2012/>

Výroční zpráva 2013 [online]. Praha: Pražské služby, a. s., 2014.

Dostupné z:

<http://www.psas.cz/index.cfm/info-pro-akcionare/2014/vyrocnizprava-2013/>

Příloha H

Odkazy na výroční zprávy O2 Czech Republic, a. s.

Výroční zpráva 2005 [online]. Praha: O2 Czech Republic, a. s., 2006.

Dostupné z:

<http://www.o2.cz/spolecnost/vyrocni-a-pololetni-zpravy/>

Výroční zpráva 2009 [online]. Praha: O2 Czech Republic, a. s., 2010.

Dostupné z:

http://www.o2.cz/file_conver/172476/VZ_TO2_2009_CZ.pdf

Výroční zpráva 2010 [online]. Praha: O2 Czech Republic, a. s., 2011.

Dostupné z:

http://www.o2.cz/file_conver/229445/VZ_2010_telefonica_CR_cz.pdf

Výroční zpráva 2011 [online]. Praha: O2 Czech Republic, a. s., 2012.

Dostupné z:

http://www.o2.cz/vyrocni_zpravy/2011/rocni/start.html

Výroční zpráva 2012 [online]. Praha: O2 Czech Republic, a. s., 2013.

Dostupné z:

http://www.o2.cz/vyrocni_zpravy/2012/rocni/index.html#/

Výroční zpráva 2013 [online]. Praha: O2 Czech Republic, a. s., 2014.

Dostupné z:

http://www.o2.cz/vyrocni_zpravy/2013/rocni/index.html#c1b5a5540